

David Pratt

Élet a halál után:

bizonyíték a továbbélésre

(<http://davidpratt.info/survival1.htm>, 2010)

Fordította: Szabari János, 2014

Magyar Teozófiai Társulat

Tartalom

1. Bevezetés	1
2. Mennysország, pokol és nyárország.....	2
3. Teozófiai tanítások	7
4. Látomások és látogatások.....	12
5. Testelhagyási és halál közeli élmények.....	16
6. Többszörös személyiség és megszállás.....	24
7. Mentális médiumitás	29
8. Fizikai médiumitás	33
9. Szellemek és asztrális burkok.....	43
10. Reinkarnáció.....	49
11. Felhasznált irodalom.....	56

1. Bevezetés

A történelem előtti időktől a mai napig gyakorlatilag minden kultúrában és népcsoportban létezett az a széleskörű hit, hogy valamilyen magasabb részünk túléli a test halálát. Egy 1991-es [közvélemény-kutatás](#) például azt találta, hogy az amerikaiak 55%-a, a lengyelek 37,8%-a, a britek és a hollandok 26,5%-a hisz a halál utáni életben. Egyes emberek meg vannak győződve, hogy a halál utáni életben való hit egy primitív babona. A lélek halhatatlanságával kapcsolatos heves vita során egy főiskolai tanár érvelését azzal fejezte be, hogy kijelentette: „Nem létezik ilyen dolog, és amikor meghalok, vissza fogok jönni, hogy bebizonyítsam!”

A materialisták gyakran állítják, hogy az emberek azért fordulnak a halál utáni élet hité felé, mert ábrándoznak, és képtelenek elfogadni a halál véglegességét. De ugyanilyen könnyen kijelenthető az is, hogy a materialisták annyira ragaszkodnak saját hitükhöz, hogy képtelenek objektíven elfogadni azokat az adatokat, amelyek ellentmondanak nekik. A paranormális, médiumi és egyéb „abnormális” tudattal kapcsolatos jelenségek bőséges irodalma erős bizonyítékot szolgáltat a láthatatlan világokra, amelyeket normálisan nem látható lények laknak, beleértve élő és halott emberek lelkeinek finomabb testeit.

Ez a tanulmány megvizsgálja ezeknek a bizonyítékoknak egy részét, kezdésnek pedig körvonalazza a halál utáni élet természetének három különböző megközelítését: a keresztény teológiáét, a spiritizmusét és a teozófiáét.

2. Mennyország, pokol és nyárország

Mennyország és pokol

Az ortodox keresztény hit az, hogy minden lelket az Isten teremt, és egyetlen életet él a Földön, majd ítélőszék elé áll, és vagy a mennyországba vagy a pokolba küldik az örökkévalóságig. Egyes keresztények abban hisznek, hogy lesz egy utolsó ítélet a világvégén, amikor Krisztus visszatér, hogy megítéljen minden élőt és holtat, ami után a lelkek újra egyesülnek feltámasztott testeikkel.

A protestánsok úgy hiszik, hogy a mennyországba való belépéshez elegendő Jézus Krisztust elfogadni megváltójukként, és akkor megbocsátják bűneiket, mivel azt feltételezik, hogy Krisztust azért halt meg a kereszten, hogy vezekeljen a bűneinkért. A római katolikusok és néhány anglikán abban hisz, hogy az embereknek előbb meg kell tisztulniuk bocsánatos bűneiktől (az erkölcsi törvény megbocsátható megszegéséért) az által, hogy a purgatórium szenvedésén áthaladunk. Másrészt a halálos bűnök (amikről azt mondják, hogy „szellemi halál” eredményeznek) csak a földi bűnbánattal nyerhetnek megbocsátást.

A mennyországról azt mondják, hogy az örök boldogság és üdvösség színhelye, mentes minden fájdalomtól és szenvedéstől. Isten, Jézus, az angyalok és az emberi kiválasztottak lakhelye. János látomását az Új Jeruzsálemről a Jelenések Könyvében gyakran úgy tekintik, mint „egy leírást a mennyországbeli életéről”.

„Isten dicsőségét sugározta. Ragyogott, mint a drágakő, mint a kristálytisza jáspis... Falai jáspiskőből épültek, a város pedig kristályhoz hasonló színaranyból. A város falainak alapjait mindenféle drágakő díszítette... A tizenkét kapu tizenkét gyöngy: mindegyik kapu egy-egy gyöngy. A város utcái tükörfényes színaranyból voltak... A városnak nincs szüksége sem Napra, sem Holdra, hogy világítsanak, mert az Isten dicsősége ragyogja be, világossága pedig a Bárány... Kapuit nem zárják be soha, hisz ott nincs éjszaka.” (21:11-25.)

Semmit sem számít, hogy a Jelenések Könyve, egy kabbalista írás, megadja a város méreteit is, és ezek a méretek a szent geometria sok aspektusát kódolják. (Lásd: Michell, 2001, 11-46).



Az Új Jeruzsálem.

Ami a poklot illeti, a Jelenések Könyve egy „lánggal égő kénköves tónak” nevezi, amelyet a „gyávák, hitetlenek, gonoszok, gyilkosok, kicsapongók, csalók, bálványimádók és hazugok” népesítenek be mindenki mással együtt, akiknek a nevét nem írták bele az „élet könyvébe” (21:8, 20:15). Az ördög/fenevad, az imádói és a hamis próféták „itt fognak gyötörödni... éjjel-nappal, örökkön-örökké” (14:11, 20:10). A bibliai Jézus azt mondja, hogy az „elátkozottak” „örök büntetésre mennek” „az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült” (Máté 25:41, 46). A pokolra úgy is hivatkoznak, mint „a külső sötétségre, ahol sírás és fogcsikorgatás lesz” (Máté 8:12, 22:13).



Ez a nevetséges kép egy [honlapon](#) szerepel, amit „Jézus Krisztusnak ajánlanak”.

A bibliai Jézus a következő „gyakorlati” tanácsot adja:

„Ha kezed vagy lábad botrányt okoz, vágd le és dobd el! Jobb csonkán vagy sántán bemenned az életre, mint két kézzel, két lábbal az örök tűzre kerülnöd. Ha szemed okoz botrányt, vágd ki és dobd el, mert jobb, ha egy szemmel méész be az életre, mint ha két szemmel a pokol tüzére vetnek.” (Máté 18:8-9; Márk 9:43-49).

Jézus arra is figyelmeztet, hogy „aki azt mondja embertársának, hogy te bolond, méltó a pokol tüzére (Máté 5:22). Viszont nem mutat túl jó példát, mert elmond egy példabeszédet egy gazdag emberről, akinek az Úr ezeket a szavakat mondja: „Te bolond!” (Lukács, 12:20)



Középkori pokol-illusztráció Herrad of Landsberg egyik kéziratában (kb. 1180)
(en.wikipedia.org)

Egy „Jézusért” [honlap](#) szerint: „Ha Jézus, a Szeretet Ura és Kegyelem Forrása gyakrabban beszél a pokorról, és életszerűbben, vérfagyasztóbb módon, mint bárki más, akkor annak fontos igazságnak kell lennie”. Egy másik következtetés az lehet, hogy mivel egyetlen valódi bölcs sem próbálná megrémíteni az embereket ostoba mesékkel az örökké tartó kínról és szenvedésről, így világos, hogy a Biblia bizonyos mennyiségű szemetet tartalmaz - különösen, ha szó szerint vesszük.

A bibliakutatók általában úgy tekintenek a pokolra, mint ami az „Istentől való örök elválasztottság” állapotát jelenti. Bár a legtöbb teológus hagyományosan hitt abban, hogy a pokol a vég nélküli tudatos kízás helye, egyesek most már úgy hiszik, hogy a szenvedés nem tart örökké, hanem megszűnik a lélek megsemmisülésével.

A keresztény hívők között több ember hisz a mennyországban, mint a pokolban. Egy 1991-es [kutatás](#) azt találta, hogy az amerikaiak 63,1%-a hisz a mennyországban, és 49,6%-a a pokolban, míg egy 1997-es [felmérés](#) ezeket a számokat 88 és 71%-ban határozta meg. Egy 2003-as [kutatás](#) azt találta, hogy az amerikaiak 64%-a azt várja, hogy a mennyországba jut, és kevesebb, mint 1%-a gondolja, hogy esetleg a pokolra. Nagy Britanniában egy 2003-as felmérés felfedte, hogy bár a népességnek csak 18%-a gyakorló tagja egy szervezett egyháznak, 68%-uk hisz a lélekben, 60%-uk „Istenben”, 52%-uk a mennyországban, és csak 32%-uk a pokolban. (Fenwick & Fenwick, 2008, 220.)

A hagyományos elképzelések a mennyekről és a poklóról túlságosan butácskák ahhoz, hogy komolyan vegyük. Hogyan történhetne bármi is egyetlen földi életben, ami egy örökké tartó tökéletes üdvösséget vagy egy örökké tartó kízó gyötrelmet indokolna? Elmebeteg dolog azt sugallni embereknek, hogy a pokolra fognak jutni, csak mert nem hisznek Jézusban, függetlenül attól, milyen sok jó és nemes cselekedetük volt életükben. Vagy, hogy szörnyű bűntényeket elkövetett emberek egyenesen a mennyországba fognak jutni egyszerűen azért, mert haláluk előtt Jézushoz fordultak. Egy ilyen forgatókönyv szöges ellentétben áll egy töké-

letes, szerető és igazságos Istennel, és sokkal valószínűbb, hogy tudatlan teológusok és hataloméhes papok álmodták meg.

Néhány teológus úgy érvel, hogy a pokol összeegyeztethető Isten igazságosságával és könyörületességével, mert Isten nem akadályozza a lélek szabad választását. Azonban mivel Isten állítólag maga teremtette a lelkeinket, és határozza meg, milyen körülmények közé születnek, nyilván van valamennyi felelőssége abban, hogy az emberek mivé válnak. Mivel állítólag mindentudó, tudnia kell előre, hogy az általa teremtett lelkek mennyire lesznek jók és rosszak, és vajon hinni fognak-e benne. Mivel pedig azt is feltételezik, hogy mindenható, akkor tudna jobb minőségű lelkeket teremteni, ha akarna.

A Lucifer nevű angyal, aki később elbukott és az ördöggé vált, Isten másik teremtménye volt, aki nem volt túl nagy siker. Néha az ördögről azt mondják, hogy a pokolban szenved, máskor meg azt mondják róla, hogy az idejét a bűnösök kínzásával tölti. Viszont ha az emberek azért kerülnek a pokolra, mert ördögi dolgokat művelnek, akkor logikusan az ördögnek meg kellene jutalmaznia őket, nem pedig büntetni. Hacsak titokban nem Istennek dolgozik!



A bűnösök megbüntetése a pokolban. Részlet Georgios Klontzas egyik festményéről, amely a második eljövetelet ábrázolja (késő XVI. század). (en.wikipedia.org)

Adott egyszer, hogy a teológusok Istenének, aki állítólag az egész univerzumot a semmiből teremtette, az volt a szokása, hogy dühös volt és embereket ölt (ahogyan ezt az Ószövetség dokumentálja – lásd: [The laughing Jesus](#)) miközben nagy érdeklődést mutat papjai alsóruhái iránt, amelyektől megkövetelte, hogy „befördjék meztelenségüket a csípőtől a combig” (Kiv. 28:42). Ez az Isten nyilvánvalóan egy beteges képzelet szülötte. Egy ilyen bizzar lény jó messze van egy mindent átító isteni értelem panteista felfogásától (Lásd: [God and religion](#)).

Ha van élet a halál után, akkor különböző szintekre van szükség az emberi lények széles választékának elhelyezéséhez. A görög „Hadész” szót (héberül „sheol”) a Bibliában gyakran „pokolként” fordítják, de úgy tűnik, egy átmeneti állapotra utal a pokol és a mennyország között, valamelyest hasonlóan a purgatórium későbbi elképzeléséhez, amelynek vannak felsőbb és alsóbb részei a különböző lelkek számára (Mózes V. könyve, 32:22). A keleti ortodox egyház úgy hiszi, hogy a mennyországnak különböző szintjei vannak, az „Atyám házában sok hely van” (János, 14:2) alapján. Szt. Pál egy „harmadik mennyországról” beszél (II. Korint. 12:2), míg a kabbala, a zsidók ezoterikus hagyománya hét mennyországot említ.

A spiritiszták nyárországa

A spiritiszták nézetei a halál utáni életről transzbeli tisztánlátó látomásokon és olyan közléseken alapulnak, amikről úgy hiszik, hogy a halottak „szellemeitől”, általában médiumokon keresztül érkeznek. A kapott információ gyakran következetlen, amit a médiumok hiányosságainak, egyes közlést adó entitások tudatlanságának, vagy a két világ közötti üzenetek átvitele nehézségeinek számlájára írnak. A következőben összefoglaljuk a spiritiszták általános elképzeléseit (Starr, 2000).

Amikor a fizikai test meghal, a spiritiszták úgy hiszik, hogy a „lélek” vagy „szellemtest” tovább létezik és fejlődik a „szellemi világban”. A halottak lelkeit szellemek várják, akik bemutatják nekik a szellemi birodalmat, ahol feltételezhetően házak, közösségek és városok vannak. Amikor meghalunk, nem válunk hirtelen tökéletessé és mindentudóvá, megtartjuk ugyanazt a személyiséget, szokásokat, hajlamokat, tudást és emlékezetet. A szellemi világról azt mondják, hogy az egyre nagyobb tökéletesség különböző szintjeire vagy szféráira oszlik (gyakran hetet említenek). Az a szint von magához bennünket, amely megfelel szellemi fejlettségünknek, és azután fejlődünk a többi szinten keresztül az örökkévalóság nyugalmáig. Azt állítják, hogy a szellemi világban semmi sem romlik el, hal meg vagy sérül meg. A szellemi testek fiatalok és gyönyörűk, és így is maradnak örökre, semmi olyan gyengeséget vagy sérülést nem mutatnak, mint amilyennel a megfelelő fizikai test esetleg rendelkezett.

Az első szférát, a földhöz legközelebbit néha a pokollal hasonlítják össze. Azt mondják, hogy sötét és sivár, nincsenek virágok vagy fák, és azoknak a „földhözragadt szellemeknek az otthona, akik önző életet éltek, földi élvezetekkel fűszerezve. Ide tartoznak a gyilkosok, és azok, akik egészségtelen mértéktelenségük miatt magukat ölték meg. Gyakran harcolnak, mentális fájdalom és szenvedés a részük, és nehéznek találják szellemi testeiket felépíteni. A második szféra éterikusabb, de még mindig inkább nyomasztó, és az egyetlen étel a gyenge minőségű gyümölcs. Az első két szférában a szenvedést magasabb szellemek írhatják elő, hogy büntudatot és megbánást keltsenek.

Azt mondják, az emberiség többsége egyenesen a harmadik szférába kerül, amit Nyárországgként ismernek (bár ezt a fogalmat néha használják általában a magasabb szférákra). A halottaktól származó legtöbb közlés állítólag ebből a szférából érkezik, ami sokkal gyönyörűbb, mint a föld. Kellemes otthonok és tanyák vannak, jó minőségű gyümölcsök széles választéka és magasabb rendű madarak és állatok. Azok az emberek, akik átlag feletti jóságúak, közvetlenül a negyedik szférába kerülnek.

Sok nézeteltérés van a „szellemek” közlései között a halál utáni élet bizonyos részleteiről. A legtöbben azt állítják, hogy bárhová elmehetünk, elég csak kigondolni, de lehet sétálni, lebegni, vitorlázni és repülni is. Épületeket lehet építeni gondolattal, de tényleges munkával, valódi anyagokkal is, főleg az alsóbb szférákban. Azokat a házakat, amikre már nincs tovább szükség, vagy át lehet adni másnak, vagy feloldani a levegőben. A kertek, otthonok és a bútorzat megfelel a „szellemek” mentális állapotának.

Minél alacsonyabb szféráról van szó, állítólag annál jobban hasonlít az öltözék a földön viselthez. Az ember viselheti saját ruháit egy ideig, de a szellemi munkások által készített öltözéket (általában lenge köntös) rendszerint biztosítják az újonnan érkezőknek. A ruházat soha nem használódik el, nem koszolódik, nincs szükség javításra. Ami az ételről illeti, minél finomabb, fejlettebb a szellem, annál kevesebbre van szüksége. Az étel változatossága és minősége függ attól, hogy milyen szféráról van szó. A negyedik szférában naponta három étkezést szolgálnak fel az ebédlőben, több mint 20 fajta gyümölcsöt vízzel és erjesztetlen borral! Egyes írók azt állítják, hogy a gyümölcs illata is elég a táplálkozáshoz, de meg is lehet enni, ha ahhoz van kedve.

Azt állítják, hogy a „szellemek” előbb-utóbb találnak egy lélektársat, aki egyes esetekben a földön is a házastársuk volt. A házasság a szellemvilágban intellektuális és szellemi

közösségről szól, nincs fizikai vágy vagy érintkezés, mert nincs szükség nemzésre. A lelkek soha nem lustálkodnak. Minden szellemnek van egy elfoglaltsága, és a szellemek gyakran folytatják azt a foglalkozást és érdeklődési kört, amivel a földön rendelkeztek. Mások szolgálata, tanulás, elmélkedés, szellemi növekedés és imádkozás a fő tevékenységek. A tanítás, a gyerekekre felügyelés, a gondoskodás a földön haldoklókról és a földhözragadt szellemek segítése fontos elfoglaltságok, még azt is mondják, hogy vannak mentális kórházak, ahol bizonyos szellemeket kezelnek. Vannak művészeti és zenei iskolák is, óvodák, egyetemek, könyvtárak, kutatólaboratóriumok és előadótermek. A rekreációs tevékenységek közé tartozik a gyaloglás, vitorlázás, színházba járás, partikra járás, olvasás és lovaglás. Azt mondják, „Isten szeretete” hatja át a szellemi világot, és az egyedüli ítélőbíró az ember saját tudata.

Röviden, a spiritiszták elhítenék velünk, hogy a halál után a legtöbb ember megtartja teljes tudatát és a földi élet egyfajta megszépített változatának tapasztalásait a szellemvilágban. Helena Blavatsky helyesen nevezi a nyárországot „csak egy kicsit természetesebbnek, de éppen olyan képtelenségnek, mint az Új Jeruzsálem” (Key 149). William Judge „logikátlanak és anyagiásnak” nevezi (Echoes 1:265). Úgy tűnik, van némi zűrzavar abban, vajon a növényzet, az állatok, otthonok, bútorok, ruházat, stb. a „szellemek” világában valóságos vagy képzelt. Különös elképzelés, hogy a szellemek szilárd házakban élnek és szilárd ágyakban alszanak – amelyek valószínűleg saját megszilárdult gondolatformáikból készülnek!

A spiritiszták még csak fel sem ismerik, hogy a halál utáni életnek különböző szintjei vannak. De értelmetlennek tűnik az univerzumot csupán két alapbirodalomra felosztani: egy fizikai szférára, ahol a dolgok elaggnak és elpusztulnak, és egy szellemi világra (ami tartalmazza a végtelenség többi részét?), ahol nincs hanyatlás és halál. Az sem tűnik valószínűnek, hogy csak egyetlen életet, legfeljebb néhány életet töltünk a földön, az örökkévalóság többi részét pedig a fantasztikus „szellemi világban”. Az ember összetevőit csupán egy fizikai testre és egy szellemi testre felosztani nem elegendő. Nevezetesen, a spiritisztáknak nem sikerül különbséget tenni a nem újrászülető személyiség (vagy állat-emberi lélek) és a szellemi egyéniség (vagy emberi-szellemi lélek) között. Ez a különbségtétel kritikus, amikor meg akarjuk érteni, hogy „a túloldalról” érkező közlések többsége miért egyenértékű „óriási mennyiségű szeméttel” és „rengeteg hulladékkal”, ahogyan egy spiritiszta őszintén elismerte (Inglis, 1992, 295).

3. Teozófiai tanítások

A teozófia annak a kortalan bölcsesség-hagyomány egyik modern újra kifejeződése, amelynek visszhangjai megtalálhatók minden nagyobb világvallásban és filozófiában. A teozófiai világszemlélet bölcsek és [adeptusok](#) számtalan generációja által végzett, a belső szférákkal kapcsolatos okkult kutatások terméke. Azt tanítja, hogy az univerzum végtelen tudatszubsztanciát tartalmaz, amelyek megszámlálhatatlan különböző rezgési szinteken vagy frekvenciákon létezhetnek, és így a létezés egymást átható síkjainak végtelen sorozatát hozva létre. A tudatközpont, vagy a monád, amely minden entitás legbelsőbb lényegét alkotja, birodalmak során keresztül fejlődik, az ásvány alattitól (elementálokétól) az ember felettiig (szellemi-isteniig). Minden bolygó- vagy csillaggömbön ott lakozik vég nélküli létezése során, és minden gömb hét síkot foglal magába a leganyagibbtól (fizikaitól) az átmeneti síkokon (vagy asztrális birodalmakon) keresztül a legmagasabb, szellemi birodalmakig (vagy akasháig). Jelenlegi emberként való fejlődésünk ennek a föld bolygónak a legsűrűbb, fizikai síkján történik, és testet öltések hosszú sorozatát öleli fel hét kör során, amik évmilliárdokat ölelnek fel (lásd: [Evolution in the fourth round](#)).

Fizikai földünkön töltött minden testet öltés után a [hétszeres felépítésünk](#) szétválék összetevő testeire vagy lelkeire, amelyek szétszóródnak, vagy folytatják különböző utazásukat a belső világokon keresztül, mielőtt újra összegyűlnének, és újra alakulnának a következő

életre. (Lásd: [Our after-death journey](#)) Nem folytatjuk a tudatos fejlődést az életek közötti időszakban, a földi élet és a halál utáni élet párhuzamba állítható az ébrenléttel és az alvással. A halál utáni élet alapvetően egy pihenési időszak, amely során feldolgozzuk és megemésztjük az éppen véget ért élet során megszerzett tapasztalatokat. Jellemünket, körülményeinket és tapasztalásainkat minden testet öltésben részben a korábbi életeink gondolatai és cselekedetei határozzák meg, részben pedig jelenlegi saját szabad akaratunk (bár akaraterőnk erőssége és annak felhasználási módja tükrözi múltbeli fejlődésünket). A [reinkarnáció](#) és a [karma](#) ezért kéz a kézben járnak, lehetővé téve számunkra, hogy tanuljunk a hibáinkból és fokozatosan kibontsuk magasabb értelmi és szellemi képességeinket.

A fizikai test akkor hal meg, amikor a kapcsolata az asztrális modell-testtel (szanszkritul: *linga-sharira*) megszakad. Ezt az „első halált” az éppen élt élet panorámaszerű áttekintése kíséri. Az elme (szanszkritul: *manasz*) kettős. Az alsóbb, nagyrészt ösztönszerű elme székhelye egy éterikusabb asztrális forma, amit néha neveznek állati vagy alsóbb emberi léleknek, vagy káma-rúpának (a „vágytest” szanszkrit megfelelője). A halál után az asztrális test és a káma-rúpa felbomlásnak indul az asztrális világ különböző szintjein, amely körülveszi és áthatja fizikai bolygónkat, és a föld központjától a Holdig terjed ki. A fizikai test elégetése lehetővé teszi, hogy az asztrális test és a káma-rúpa felszabaduljon és gyorsabban bomoljon fel. Az asztrális testnek mintegy 10 évbe tart, hogy alkotó életoatomjaira essen szét (ET 779).

A magasabb elme vagy Én székhelye az újraszülető lélekben van, amelyre nem vonatkozik az alsóbb tudathordozó eszközökre érvényes viszonylag gyors felbomlás. Ezt a szellemi-isteni ÉN-ünk, vagy monádunk árnyékolja be. Valamikor a fizikai test halála után egy „második halál” is bekövetkezik, amikor az újraszülető lélek elválik a káma-rupától, magával viszi az elhunyt személyiség minden magasabb értelmi és szellemi minőségét, és még éterikusabb szférákba emelkedik. Ott belép egy pihenési, álomszerű tudatállapotba, amit devacsánnak nevezünk (tibetiül: „boldog állapot”), amelyben elképzeli valamennyi önzetlen és nemes ihletének beteljesítését, amelyeket élete során nem tudott teljesen kifejezni. A második halál után a káma-rupa elkezd felbomlani a káma-lokában („vágyvilágban”), ez olyan folyamat, ami néhány hónaptól néhány évszázadig is eltarthat az előző élet minőségétől függően. Az átlagember számára ez egy-két évtizedet jelent (FSO 580; ET 781). Ezeket az asztrális holttesteket vagy burkokat, amelyekből nagyrészt hiányzik az aktív értelem, gyakran összekeverik a médiumok az elhunytak valódi lelkeivel.

A káma-loka, az asztrális sík egyik legalsóbb szintje, durván megfelel az ősi zsidók Sheol-jának, a régi görögök Hádész-ének, a rómaiak Orcus-ának vagy Alvilágának és a római katolikusok Purgatóriumának vagy Limbus-ának. A devacsán durván megfelel a buddhisták sukhavati-jának, a hinduk svarga-jának, az ősi egyiptomiak Amenti-jének, a régi görögök elíziumi mezőinek és a zsidó-keresztény mennyországnak.

Ha egy lélek az előtt születik újra, hogy a korábbi káma-rupája teljesen felbomlott volna, akkor az utóbbi hozzákapcsolódik, és általában egybeolvad az új káma-rupával, és ártalmas befolyást gyakorol az új személyiségre. Más elhunyt személyek káma-rupái is gyakorolhatnak negatív hatást élő emberekre, akiknek a gyengesége fogékonnyá teheti őket ilyen befolyásokra. Olyan emberek káma-rupái, akik különösen önző, durva és kegyetlen életet éltek, jelentik a legnagyobb fenyegetést, ezeket néha elementárisoknak nevezik (a fogalom időnként a káma-rupára utal általánosságban). Míg a legtöbb ember úgy halad keresztül a káma-lokán, hogy gyakorlatilag öntudatlan a halál után, ez nem vonatkozik az elementárisokra. Azok, akik idő előtt haltak meg egy baleset vagy gyilkosság („törvényes” vagy törvénytelen) eredményeként, és azok, akik szándékosan rövidítették meg az életüket öngyilkosság elkövetésével, szintén megtarthatnak bizonyos mértékű tudatosságot a halál után, főleg ha a felsőbb értelmi és szellemi életük viszonylag fejletlen volt. Ők a földhöz kötöttek maradnak, és nem „lépnek be” a káma-lokába, amíg életük természetes időtartama véget nem ért volna. (ML2 108-13 / MLC 197-201)

A legvisszataszítóbb káma-rupák „pszichikus vámpírokká” válnak, amelyek felfalják azoknak az embereknek az élet-, érzelmi és mentális energiáit, és azoknak a helyszíneknek a kiáramlásait, akikhez, illetve amikhez vonzódnak, és ezzel meghosszabbítják saját földi érzékeléseiket és élvezeteiket. Míg a tisztátalan káma-rupákat oda vonzhatják a „saját életenergiájuk táplálására irányuló vad szomjúsággal” élők, másokat olyan emelkedett érzelmek vonzhatnak, mint az önzetlen szeretet. Egy halottidéző vagy erős médium szintén kényszeríthet káma-rupákat a jelenlétünkbe. Azonban „durván bűnös” káma-rupák megidézése veszélyes az élők számára, míg olyanok kényszerítése a megjelenésre, akik idő előtt haltak meg, kegyetlen dolog, mert az asztrális lélek durvább molekulái ezután erőszakkal válnak el a finomabb molekuláktól a természetes folyamat helyett, és ez a lelkeknek jelentős szenvedést okoz, mintha egy lényt „elevenen megnyúznának”. (BCW 6:106-8)

A teozófia ezért tagadja, hogy a legtöbb ember megtartaná a teljes tudatosságát a halál után. Az emberi lélek általában teljesen öntudatlanná válik, és hogy mennyi ideig tart ez az állapot, az érintett egyén fejlettségétől függ. Ha egy személy nagyon szellemi volt, akkor nála gyakorlatilag egyáltalán nincs emberi tudatosság a káma-lokában. Ha egy személy durva és gonosz volt, akkor elég erő tudatosság van, és az emberi én hamarosan tudatára ébred, hogy meghalt, és az asztrális világban van, emiatt pedig szenved. A teljes öntudatosságot csak az adeptusok tartják meg, mivel ők rendelkeznek felépítésük felébredt magasabb központjaival. A legtöbb ember számára annak tudatosulása, hogy a káma-lokában él, nagyon gyenge, leginkább egy elmosódott álmhoz hasonlít, ami a második halálig tart (FSO 570-3).

Azok, akik erkölcsös és nemes életet éltek, a káma-lokán nagyon gyorsan haladnak át, és hamarosan belépnek a devacsánba, míg azok, akik gonosz és önző életet éltek, hosszú időre a káma-lokában maradnak, nyugtalan álmokat álmódva, amik a földi életük során elkövetett bűnöket tükrözik. William Q. Judge mondja: „A káma-lokában mindenki [az elhunytak] régi gondolatai formát öltenek, és kínozzák a lelket, ha az élet gonosz volt, vagy csupán átmenetileg késleltetik azt, ha az ellenkezője történt” (Echoes 2:290). Az első és a második halál közötti időszak néhány órától száz vagy kétszáz évig is tarthat (Dialogues 3:310-12).

Így normális esetben nem vagyunk tudatában annak, ami a halál után történik körülötünk, bár vannak kivételek. Az elhunyt állapota a káma-lokában általában olyan, mint „egy erőszakos ütéssel elkábított és elbódított személyé, aki pillanatnyilag elvesztette az eszméletét”. Ebből következően a káma-lokában szabály (eltekintve helyettesítő élettől és tudattól, ami médiumokkal történő kapcsolaton keresztül ébredt fel), hogy nem ismerjük fel a barátokat vagy rokonokat...” (BCW 9:164). Egyes esetekben, két lény, akik hasonló káma-lokai állapotban vannak, homályosan felismerhetik egymást. A fő folyamat azonban, ami ott történik, a felső emberi lélek elválása az asztrális lélektől, és ez többé-kevésbé öntudatlanul történik (Echoes 2:290).

Helena P. Blavatsky ezt írja:

A káma-loka egy színész öltözőjéhez hasonlítható, amelyben leveszi magáról azt a ruhát, amelyben az utolsó felvonásban játszott, mielőtt ismét a tulajdonképpeni önmagává, a halhatatlan *Én-né* vagy az újrászületések köreiből keringő zarándokká válna. Az örökkévaló Én a káma-lokában levetkőzi alsóbb földi princípiumait, azok szenvedélyeivel és vágyaival, és belép a devacsán állapotába. (BCW 9:164)

A devacsán a tökéletes béke és üdvösség egy tárgyiasulatlan állapota, ahol minden személyes, kielégítetlen szellemi vágyunk és törekvésünk azonnal megvalósul. Általában legalább sok száz, hacsak nem sok ezer évig tart, bár a devacsánban tartózkodók nem érzékelik úgy az idő múlását, ahogyan mi a földön. Azok esetében, akik nagyon önző és érzéki életet éltek, vagy nem fejlesztettek ki sok intellektualitást és szellemiséget, a devacsáni időszak rövidebb és kevésbé intenzív. A devacsán „a földi élet idealizált és tárgyiasulatlan folytatása” (Key 156). Miközben ebben a tudatállapotban tartózkodunk, elképzeljük, hogy találkozunk

barátainkkal és szeretteinkkel, de ez nem egy valódi találkozás más emberi lelkekkel – a spiritiszták tanításainak ellenére.

A reinkarnálódó lélek két élet közötti üdvözült álom addig tart, amíg az előző testet öltés folyamán létrehozott szellemi ösztönzések ki nem merülnek. A földi élet vonzása akkor kezd el újra a felszínre törni. Az anyagi élet utáni szomjúság és a vágyakozás arra, hogy visszatérjünk az ismerős színtérre és együtt legyünk a régi társakkal, ezek okozzák, hogy újra és újra testet öltünk a földön. Ahogyan az újra testet öltő lélek ereszkedik le a földi szférák felé, új asztrális tudathordozó kezd kialakulni, ez sok korábbi élet-atomját felhasználva épül, mivel azok magukon hordozzák az előző személyiség karmikus hatását, közülük sok ugyanazokban a személyes jellemzőkben (szanszkritul „shandha-kban”) fognak megnyilvánulni. A lélek kapcsolatot létesít a jövő szülei testeinek szaporító sejtjeivel, és végül megszületik egy olyan fizikai testtel és olyan családi környezettel, amely megfelel a karmikus szükségleteinek (lásd: [Sex and sexuality](#), 3. fejezet).

Általános szabály tehát, hogy az elhunytak asztrális teste, káma-rupái és szellemi lelkei nem láthatják, mi történik a fizikai síkunkon, és nem figyelik tudatosan, mi történik körülöttük, vagy kommunikálnak egymással. Blavatsky azt mondja, hogy – amint néhány spiritiszta kijelenti – ha a halottak „szellemei” látnák mindazt, ami a földön történik, beleértve saját otthonukat, akkor nem élveznék az üdvösséget, mivel arra lennének ítélve, hogy tanúi legyenek azok hibáinak és szenvedéseinek, akiktől elszakította őket a halál. A devacsáni üdvösség „abban a teljes meggyőződésben áll, hogy soha nem hagyta el a földet”, például egy anya halál utáni szellemi tudatosságát „az fogja megjeleníteni, hogy a gyermekei és valamennyi szerette által körülvéve él” (Key 145-50). Minden devacsánban levőt lefoglalnak a saját boldogságos, álomszerű képzeletei, a devacsán nem egy „nyár ország”, ahol a lelkek kószálnak ide-oda, egymással fecsegnek és látványokban gyönyörködnek

Blavatsky hangsúlyozza, hogy a képzetlen médiumok és pszichikus emberek által áthozott információ a halál utáni állapotokról megbízhatatlan, mert megszűrjük az agyi elménk azt, és átszínezzük saját előítéleteink. Csak a fejlett okkultisták tudnak pontos megfigyeléseket végezni, és megérteni, mi történik a halál után. Ahogyan Kuthumi Mester mondja: „A devacsán-beli üdvösség vagy az avichi-beli [a káma-lokánál alacsonyabb birodalom] megpróbáltatások felfogásához magadba kell azokat szívni – ahogyan mi tesszük” (ML2 194 / MLC 357).

Kommunikáció a halottakkal

A devacsánban levő emberi-szellemi lelkeket nem lehet szeánsz-szobákba behívni, hogy kommunikáljanak az élőkkel. A földön levő emberek azonban beszélgethetnek a devacsánban levő szeretteikkel, ha a tudatukat az utóbbiak szellemi szintje fölé emelik. Ez olyasmi, mint ami önkéntelenül megtörténhet az álmok során. A tiszta elméjű médiumok időnként ugyanezt tehetik transzban, bár nehézségeik vannak abban, hogy pontosan visszaadják, amit láttak és hallottak. Az adeptusok nemcsak elérhetik és beszélgethetnek azokkal, akik a devacsánban vannak, de segíthetnek is nekik gyorsabban visszatérni a földre, ha ezt általánosságban hasznosnak tartják. (Key 150; Ocean 130-1).

Bár a spiritiszták kijelentik, hogy „a halottak szellemeivel” lépnek kapcsolatba, valójában legtöbbször az elhunytak asztrális maradványaival lépnek érintkezésbe, amik nagyrészt érzékek nélküliek, és nem rendelkeznek tudattal. Az üzeneteket is a médium és a résztvevők elméi keltik, és azok emlékeit, ismereteit és hiteit tükrözik az asztrális síkba (vagy az „asztrális fénybe”) bevéselt információval együtt. Az asztrális világot szokták a „természet memóriájának” vagy a „természet képtárának” hívni, mivel tartalmazza mindannak a feljegyzését, ami valaha is létezett vagy megtörtént a földön. Néha a médiumokat egy „szellemi vezető” vagy „irányító” segíti, ami lehet saját belső lényének egy magasabb vagy alacsonyabb aspektusa,

vagy egy ezekhez hasonló tulajdonságokkal rendelkező, különálló entitás. Néhány médium elismerte, hogy „irányítói” néha félrevezették őket, és arra ösztökélték, hogy csaljanak. (Ocean 168).

A „szellemekkel” történő kommunikáció során gyakran egymásnak ellentmondó dolgokat kapnak a halálon túli élet természetéről. Ugyancsak jelentős véleménykülönbség van a reinkarnációval kapcsolatban. A XIX. században, amikor a reinkarnáció tanát még nem fogadták el széles körben nyugaton, a legtöbb közlés tagadta is azt. Manapság sokkal több ember hisz az újraszületésben, és sokkal több közlést adó entitás mondja azt, hogy létezik.

A felbomlás határán járó asztrális burokkal történő kommunikáció sokkal zavarosabbnak fog bizonyulni, mint egy olyan asztrális lélekkel, ami „a felbomlás kezdeti fázisában van, amikor a legtöbb fizikai értelem és képesség még friss, és nem kezdett el felbomlani vagy *elmosódni*” (BCW 4:120). Ritkán a szellemi egyéniséggel történő kommunikáció megtörténhet közvetlenül a halált követő napokban, ha „a haldokló ember vágyának erőssége, hogy visszatérjen bizonyos célból, arra kényszeríti a magasabb tudatot, hogy az maradjon ébren” (Key 151-2). Azok az emberek, akik meglehetősen kifogástalan életet éltek, de valamilyen különös elképzeléssel átítatva hálnak meg, nem mehetnek tovább, amíg a kérdéses gondolat vagy vágy le nem gyengül, és el nem halványodik (BCW 6:101-2). Magasan fejlett emberek esetében (pl. adeptusok és bohiszattvák) az is lehetséges – függetlenül attól, hogy még élnek-e a földön, vagy a föld asztrális szférájában tartózkodnak (nirmanakayákként) – hogy inspirálóan vagy kommunikáljanak bizonyos emberekkel az általános jó érdekében. Az igazság azonban az, hogy a legtöbb, médiumokon keresztül kapott „szellemi” közlés triviális és banális, és semmilyen értelmi vagy szellemi értéke nincs (Ocean 167-8).

Egyszer egy médium létrehozott egy csatornát egy káma-rupával, éterikus természetű erőkkel vagy elementálokkal, összeforrasztotta a burkot mesterséges étletté, így az olyanná vált, mint egy alvajáró emberi test (BCW 9:108; Ocean 117-9). Ez lehetővé tette a számára, „hogy gépekként hangot hallassanak, megismételjék, aminek részesei voltak, utánozzanak egykor aktív, élő embert”. A spiritiszták túlságosan is lelkesen feltételezik, hogy a velük kommunikáló entitásoknak szeretteik „szellemeinek” kell lenniük, ha azok ismereteivel és tulajdonságaival jelennek meg. Ahogyan azonban Judge magyarázza: „Mondhatjuk azonban azt is, hogy egy lakatlan házban hagyott csomó betanított papagáj volt azoknak az embereknek a lelke, akik egykor ott éltek, és a madarak tulajdonosai voltak (Echoes 1:333, 432).

A médiumi belekontárkodás a halottak káma-rupáiba megzavarja és késlelteti a káma-lokában lejátszódó természetes folyamatokat. Erősíti a földhöz kötődést és visszatartja a lélek fejlődését. Ez az oka, hogy a halottidézést vagy a halottak „szellemeinek” felkeltését mindig is tiltották a spirituális tanítók. Indiában ezt évszázadokig bhuta-imádásnak tartották. A „bhuta” a káma-rupákra, különösen az elementárisokra alkalmazott számos szanszkrit fogalom egyike, más ilyen nevek a „preta” és a „pishacha”. Tibetben ezek neve a „ro-lang”. A kínaiak „houen-nek”, az egyiptomiak „khou-nak”, a görögök „eidola-nak”, a rómaiak pedig „larva-nak”, „lares-nek”, „lemures-nek”, „umbrae-nek” és „simulacra-nak” hívták őket (BCW 7:178, 181-2, 189-95, 201-7). A zsidók beszéltek a Sheol-ról (káma-lokáról), amit „rephaim” (szó szerint: „erőtlenek”), vagyis üres káma-rupai „árnyékok” népesítenek be. Paracelsushoz és más középkori okkultistához, valamint keresztény kabbalistákhoz hasonlóan Cornelius Agrippa beszélt az Istenhez visszatérő lélekről vagy szellemről, és azok lelkeiről, akik értelem nélkül, felügyelet nélküli szenvedélyeknek engedelmességgel gonoszul vándorolnak ide-oda. Amir ő „idolum-nak” (eidokum) nevez, az asztrális burok vagy elementáris (BCW 4:591, 594-5). A bennszülött amerikaiak abban hisznek, hogy a halálkor a jó esszenciánk eltávozik a következő világba, míg a rossz ott marad egy ideig a test közelében egy árnyékszerű entitásként, és veszélyt jelenthet az élők számára (Fenwick & Fenwick, 2008, 174-5). A spiritiszták jól tennék, ha nagyobb figyelmet fordítanának ezekre az egyetemes tanításokra.

4. Látomások és látogatások

Halálos ágyi látomások

A halál közelében levő embereknek gyakran vannak látomásai emberekről (leginkább elhunyt rokonokról) vagy vallási alakokról, akikről úgy érzik, azért jelentek meg, hogy segítsenek nekik a meghalás folyamatában, és átkísérjék őket a halál határain túlra. Ezek a tapasztalások segítenek az embereknek egyfajta emelkedettségi érzését kelteni, és békésen meghalni. A legtöbb látomás akkor történik, amikor az emberek tudatuknál vannak, és a gyógyszerek inkább leverik, mint élénkítik őket. Sok beszámoló van olyan haldokló személyről, aki zavarodott vagy öntudatlan volt, amikor láthatatlan látogatói üdvözölték egy hirtelen megnyíló fényes ablakból, közvetlenül a halála előtt. Néha a haldoklók úgy írják le a kísérőikkel meglátogatott birodalmat, hogy azt a fényt, a szeretetet és az együttérzést hatja át.

A halálos ágyi látomásokat részben kulturális tényezők is meghatározzák. Sok régi írásos feljegyzésben vagy középkori, a halált ábrázoló festményen általában megjelenik egy vallási alak, aki a haldoklóért érkezett. A kortárs nyugati leírásokban általában a rokonok azok, akik így tesznek. Egy Nagy-Britanniai felmérés szerint vallási alakokat – mint angyalokat vagy egy Krisztus-szerű lényt – csupán az esetek 2%-ában láttak, míg elhunyt hozzátartozókat 70%-ban. Az USA-ban, ami alapjaiban vallásosabb, a vallási alakok az esetek 13%-ában jelentek meg, elhunyt rokonok vagy barátok 70%-ban, míg élő személyek 17%-ban. Ezzel szemben Indiában vallásos alakok – mint a yamdoot (a hindu halálisten üzenethozója) – az esetek 50%-ában jelenik meg, elhunyt rokonok vagy barátok 29%-ban, élő emberek pedig 21%-ban (Fenwick & Fenwick, 2008, 26, 90). A nyugati látomásokkal szemben a yamdoot-ok gyakran megrémítik és elvonszolják a haldokló személyt, arra készítve, hogy segítségért kiáljon (Grosso, 2004, 40-1).

Egy angliai esetben egy 32 éves nő, aki mellráktól haldoklott, életének utolsó pár napjában egy sötét tetőt a feje fölött, és egy ragyogó fényt vett észre. Egy váróterembe került, ahol lényeket látott, például a nagyapját, aki azt mondta neki, hogy minden rendben lesz. Hol bekerült ebbe a területbe, hol kijött onnan, és kitarzott amellett, hogy ez nem álom volt. Egy másik esetben a jelenlevők azt hallották, hogy egy haldokló férfi nagyon barátságosan beszél valakihez a szobájában. Amikor a lánya megkérdezte, kihez beszélt, azt válaszolta, hogy az angyalnak mondta el, hogy még nem készült fel elmenni. Elhatározta, hogy addig életben marad, amíg a másik lánya is meg nem érkezik. (Fenwick & Fenwick, 2008, 9, 27).

Londonban egy szülészeten egy asszony (Mrs. B) vajúdott, és szívbénulásban szenvedett. Azt mondta, hogy elsötétedett minden, de akkor átnézett a szoba másik oldalára, és meglátott egy „gyönyörű ragyogást” és az apját is. Amikor az újszülöttjét behozták a szobájába, megkérdezte: „Gondolják, hogy a baba kedvéért maradnom kellene?” Miután az „apja” felé nézett, ennyit mondott: „Nem tudok maradni.” Amikor a férje megérkezett a kórházba, az asszony átnézett a szobán, és ennyit mondott: „Ni csak! Itt van Vida!” Vida a húga volt, aki két héttel azelőtt halt meg, de a halálát titokban tartották előtte, nehogy felizgassák. Mrs. B nem sokkal ezután meghalt. (Wilson, 1987, 140-1).

Ezek a látomásélmények nyilvánvalóan nem teljesen objektívek, és nem kell elhinnünk azt, hogy angyalok vagy yamdoot-ok vagy elhunyt rokonok (sőt, élő rokonok!) valóban eljönnek értünk, amikor meghalunk. Az élmények felkészítenek bennünket a halálra, és részben átszínezik azokat saját hitünk és elvárásaink.

A haldokló hivatásos ápolói és rokonai gyakran látnak egy formát vagy alakot, ami elhagyja a testet a halál időpontjában, általában a szájon, a mellkason vagy a fejen keresztül, vagy néha a lábon keresztül. Ezt különbözőképpen írják le, füstként, szürke vagy fehér ködként, vagy egy nagyon soványka fehér alakként. Néha ez a test felett lebeg, mielőtt felemel-

kedne és eltűnne a mennyezetten keresztül. Az is megszokott dolog, hogy a haldokló elmondja, hogy egy ragyogó fényt lát, ami a szeretet és a könyörület érzését kelti, és néha az ápolók is látják ezt. Nem minden jelenlevő látja ezeket a dolgokat, és gyakran eltűnnek, ha emberek jönnek be a szobába vagy beszélgetni kezdenek (Fenwick & Fenwick, 10, 160).

Gottfried de Purucker elmagyarázza, hogy amikor meghalunk, minden testnyílás kiárasztja az asztrális test saját megfelelő részét egyfajta gőzfelhő formájában, a magasabb értelemi és szellemi rész pedig a fejtetőn (a brahmarandhra-n, ahogyan a régi hinduk nevezték) keresztül, a tobozmirigy közelében távozik. Minden nyíláson keresztül távoznak a megfelelő életenergiák vagy élet-elektromosság is, és a test minden atomjából és molekulájából felszabaduló pránák okozzák az éterikus fény fellobbanását a halál pillanatában (FSO 545).

A halottak és a haldoklók megjelenései

Teljesen megszokott dolog, hogy emberek hirtelen rádöbbennek, hogy valaki hozzájuk közel álló személy meghalt, később pedig felfedezik, hogy ez az érzés pontosan a másik személy halálakor fogta el őket. Esetenként átélhetnek több percig tartó fájdalmas fizikai tüneteket, amelyek tükrözni látszanak azt, amit a haldokló személy érzett. Néha az emberek ténylegesen látják a haldoklót vagy halottat, néha olyankor, amikor teljesen éberek, de általában inkább álomban vagy az alom és ébrenlét határán. A jelenés ritkán szólal meg, de akik látják, általában úgy érzik, azért jött, hogy búcsút intsen, bár néhány ilyen látomást zaklatónak vagy akár rémítőnek is érznek. Az ilyen jelenségek különösen jellemzők a halál beállta előtti és utáni 12 órában. Bár az ilyen látomásokat gyakran az elhunyt vagy a haldokló lelkének szándékos látogatásaként értelmezik, az is lehet, hogy egy automatikus folyamatról van szó, amit a jelenében látott személy utolsó gondolatai idéznek elő.

1991-ben egy éjszaka Tina Myer, aki Ausztráliában élt, hirtelen felébredt, és meglátta az akkor Londonban tartózkodó bátyja fehér arcát, amely gyorsan közeledett felé az ágy lábától. Meg volt róla győződve, hogy nem álom volt, vagy a képzelete játéka. Később megtudta, hogy a bátyja azon az éjszakán halt meg tüdőgyulladásban. Így magyarázta a dolgot: „Csak azt tudom feltételezni, hogy amikor átlépett a halál kapuján, éppen rám gondolt, és azt hiszem, hogy ettől jelent meg a lelke azonnal nálam” (Fenwick & Fenwick, 2008, 65).

Egy oroszországi, petrográdi esetben öt gyerek és három felnőtt volt egy nappaliban, amikor a kutya elkezdett hangosan ugatni és a kályha felé nézni. Minden jelenlevő látott egy kb. öt éves fiatal fiút, akiben felismerték a tejes ember fiát. Később megtudták, hogy a fiú abban az időpontban halt meg, amikor a látomása megjelent (Grosso, 2004, 28-9).

Egy asszony az apja halála után állandóan azt álmodta, hogy az apát élve temették el. Majd egy teljesen másfajta álmot látott, amelyben az apja megjelent, élőnek és jól nézett ki, és azt mondta neki, hogy remekül van, boldog és a nagybátyjával lakik együtt. Ezt követően többet nem voltak rossz álmai a nőnek. Később a nővére elmondta, hogy neki is pontosan ugyanaz az álma volt, lehetséges, hogy ugyanazon az éjszakán (Fenwick & Fenwick, 124-5). Ezt a közös élményt létrehozhatták a nővérek elméi is. Nem tűnik túlságosan valószínűnek, hogy a halál után elhunyt rokonainkkal fogunk együtt lakni, amíg megfelelő otthont nem találnak számunkra valamilyen mennyei lakótelepen!

Egy román ember az unokaöccse jelenését látta két hónappal annak halála után. Amikor megkérdezte, amit akart, a jelenés így válaszolt: „Temessetek el rendesen. A koporsó szűk, a koporsó rövid.” Egy évvel később az ember találkozott azzal az asszonnal, aki ápolta a beteg unokaöccsét, aki elárulta, hogy a koporsó annyira szűk és rövid volt, hogy amikor a halott unokaöccsöt belefektették, a csontok eltörtek (Grosso, 1999, 15). Ebben az esetben lehet, hogy a holttesttel való bánásmód rögzült az elhunyt asztrális lelkében, és a nagybácsi közelsége az unokaöccséhez lehetővé tette, hogy felvegye ezt az információt. Az aggódás valaki

maradványaiért teljesen megszokott a szellem-tanításban, és sok mese szól olyan kísértetekről, akik temetési rendellenesség miatt kerültek bajba.

Furcsa mellékesemények

Néha furcsa fizikai események kísérik a halált, például amikor az órák megállnak, fényképek leesnek a falról vagy arcra borulnak, a telefonok ok nélkül csöngeni kezdenek, a villany kialszik és kigyullad, megmagyarázhatatlan lépések és kopogások.

Jennie Stiles leírja, hogy miután a nagynénje tragikus körülmények között hirtelen meghalt, elment a nagynéni londoni lakásába, és azt találta, hogy minden óra megállt a halál időpontjában. Peter Turnbull leírja, hogy az apja kicsi, elemmel működő órája megállt az apja ikertestvérének halálakor. Majd elemcsere nélkül újraindult, és tökéletesen működött, amíg az apjánál el nem kezdett kialakulni az elmebaj – ekkor elkezdett sietni, az apja élete vége felé pedig a normálshoz képest kétszeres sebességgel járt. Végül egyik reggel 4:37-kor, az apja hivatalos halála előtt 8 perccel megállt (Fenwick & Fenwick, 2008, 134-7).

Lucie Green együtt ült a nagybátyjával apja mellett, aki kómában feküdt egy kórházi ágyon. Hirtelen a TV képernyője elsötétült, megszűnt a hang, és egy nővér rohant be a szobába azt kérdezve, miért nyomták meg a vészjelzőt. Abban a pillanatban Lucie apja meghalt. Senki nem nyomta meg a vészjelzőt, de az csengett a nővérszobán. Hamarosan ezután a TV ismét normálisan működött. A nővér azt mondta, hogy a vészjelző gyakran bejelez, amikor valaki meghal (ugyanott, 132.). John Farr-t a telefon költötte fel, amikor az apja meghalt. Nem szólt bele senki, csak zene szólt – az apja zenész volt (ugyanott, 53.).

Egyéb jelenések és kísértetjárások

Az USA-ban és Angliában készült tanulmányok azt mutatják, hogy az általános népesség 10, illetve 17%-a látott már jelenést (Talbot, 1991, 203). Egy „kísértet” vagy „szellem” vagy „fantom” néha csak egyszer látható, hallható, vagy szagolható, néha pedig ugyanaz a jelenés kísértetjárást rendez ugyanazon a környéken különböző embereknek különböző időpontokban, gyakran ugyanazt a viselkedést mutatva minden alkalommal. Néhány jelenést több ember is lát egy időben. A kísértetjárások főleg olyan helyeken fordulnak elő, ahol valamilyen szörnyű erőszakos esemény vagy más erőteljes érzelmi kitörés fordult elő. A jelenések néha inkább siklanak, mint járnak, és néha úgy írják le, mint amik fizikailag nem teljesek, hiányzik az arcuk vagy az alsó végtagjaik. A jelenések ritkán lépnek kapcsolatba a megfigyelőkkel, vagy akár veszik tudomásul a jelenlétüket. Gyakran úgy tűnik, hogy teljesen önmagukkal vannak elfoglalva, és csak ritkán látszanak megfontolt szándékot vagy teljes öntudatosságot mutatni (lásd: [Visitors from the twilight zone](#), 3. fejezet).



A „Barna Hölggy” a Raynham Hall-ban, Angliában. 1936-ban a *Country Life* magazin egyik fényképésze látta ezt a szellemet, és készített róla felvételt másodpercekkel az előtt, hogy a fantom eltűnt. Amikor előhívta, egy halvány alakot látott, amely siklik le a lépcsőn.

(paranormal.about.com)

Egy jelenés sok minden lehet. Lehetséges, hogy csak az „elme” szeme látja (vagyis egy „hallucináció”), és létrehozhatja a szemtanú saját tudatalatti elméje, amit esetleg befolyásolnak a jelenlevő asztrális lények, vagy olyan események tisztánlátó tudatosulása, ami egyszer megtörténtek az adott helyszínen, vagy telepatikus kapcsolat egy élő vagy éppen elhunyt személlyel. Vagy jelenés lehet egy asztrális entitás is, amit tisztánlátó módon pillantanak meg, vagy eléggé materializálódik ahhoz, hogy fizikai szemmel is látható legyen. Az ilyenek közül egyesek félig átlátszóak, míg mások teljesen szilárdnak látszanak. Az asztrális entitás lehet egy elhunyt személy asztrális teste vagy káma-rupája (amely nagy ritkán még kapcsolatban áll a felsőbb emberi lélekkel), elementális formák, amik az asztrális fényben levő képeket utánognak le, vagy egy élő ember mayavi-rupája („illúzió teste” vagy gondolat teste). Csak egy képzett okkultista tudja megmondani, valamely konkrét esetnek mi a valódi magyarázata. A továbbiakban ismertetünk néhány példát a jelenésekre.

Miss K egy macskát simogatott az ölében, amikor az hirtelen nyugtalan lett, felugrott, fűjni kezdett és a félelemtől begörcbítette a hátát. Az övéhez közeli egyik szék mögött Miss K meglátott egy ráncos arcú idős nőt, aki rosszindulatúan bámult rá. A macska megvadult, és őrjöngve nekiugrott az ajtónak. Miss K megrémült és segítséget hívott. A fantom öt percig maradt látható, de amikor az anyja megérkezett, eltűnt. Később megtudták, hogy az öregasszony abban a szobában akasztotta fel magát (Grosso, 2004, 29).

Miután a Morton család egy új házba költözött 1882-ben, egy feketébe öltözött magas hölggy szellemét látta hét éven keresztül a család minden tagja, a szakács, a kertész, a takarítónő, a szobalány, a rokonok és a barátok. Rose Morton, egy orvostanhallgató megpróbált beszélni vele, de nem járt sikerrel, mindig úgy látszott, hogy megszólal, de végül soha. Megpróbálta megérinteni, de mindig elsiklott, megpróbálta lefényképezni, de nem sikerült a felvétel. Azt is megfigyelte, hogy a fantom átlépked a zsinórokon, amiket ő a lépcsőhöz kötött. Egy egyébként nyugodt kutya (egy retriever) rémülten lapult le, amikor meglátta a jelenést. Azonban a fantom olyankor soha nem jelent meg, amikor a háztartás tagjai akarták. Az asszony illetett annak a személynek a leírásához, aki egykor abban a házban élt (ugyanott, 56-58.).

Egy üzletember, aki éppen megrendelések írásával volt elfoglalva, hirtelen meglátta a húga kísértetét, aki 9 éve halt meg. Az egyenesen rá nézett olyan természetes módon, hogy

örömmel felé ugrott, de a jelenés eltűnt. A kísértetnek egy vörös karmolás volt a jobb arcán. A férfi később megtudta az anyjától, hogy véletlenül megkarmolta a lánya arcát, amikor a testet a temetésre készítette elő, de elrejtette a karmolást púderrel, és titokban tartotta az esetet. Néhány héttel később az anyja meghalt, boldogan abban a hitben, hogy újra csatlakozni fog a lányához egy jobb világban. (ugyanott, 50.)

1925 júniusában az észak karolinai James Chaffin apja kísértetét látta, amely mellette állt. Egy régi fekete kabátot viselt, és azt mondta neki: „Meg fogod találni a végrendeletemet a kabátom zsebében”. James nem volt biztos benne, hogy ébren volt-e, vagy szunyókált abban az időpontban. Az apa, James L. Chaffin négy évvel korábban halt meg, és a farmját a harmadik fiára, Marshallra hagyta, a feleségére és három másik fiára pedig semmit. James megtalálta a kabátot, és egy papírtekerecs volt bevarrva a belső zsebének bélésébe. Ez állt rajta: „Olvasd el Mózes Könyvének 27. fejezetét az apám régi Bibliájában”. Tanúnak hívva egy szomszédot, James felkutatta a régi Bibliát anyja házában. A Mózes Könyve 27. fejezetében volt egy másik, későbbi végrendelet, ami a vagyont egyenlően osztotta fel a négy fia között, és megbízta őket, hogy viseljék az anyjuk gondját. Marshall akkorra már meghalt, a felesége és a fia meg akarták támadni az új végrendeletet, de visszaléptek a pereskedéstől, amikor 10 tanú bizonyította, hogy a végrendelet az apa kézírása volt. Mózes Könyve 27. fejezetének a jelentése az, hogy azt a történetet tartalmazza, ahogyan Jákob becsapta vak apját, Izsákot, hogy részesítse őt bátyjának, Ézsauak az örökségéből. Érdekes, hogy a jelenés tévedett abban, hogy maga a végrendelet a fekete kabátban van. Miután megtalálták az új végrendeletet, James Chaffin látta apja még egy kísértetét, ekkor izgatott állapotban, és ezt kérdezte: „Hol van a régi végrendeletem?” Ez azt sejteti, hogy az elhunyt dolgokkal kapcsolatos emlékezete halványulóban volt. (Fontana, 2005, 52-3; Inglis, 1984, 212-14).

A poltergeist jelenségek közé – amiket néha ismétlődő spontán pszichokinézisnek (RSPK) neveznek – tartozik mindenféle megmagyarázhatatlan vandál cselekedet, mint törékeny edények és más tárgyak dobálása vagy bútordarabok felborogatása. A tárgyak szokatlan röppályája és lassú, imbolygó repülése dacol a fizika törvényeivel, de a bűvészek képességeivel is (Broughton, 1991, 228-30). Néha ezek a rendzavarások egy pszichológiailag stresszelt személy jelenlétéhez, gyakran egy kamaszlányéhoz kapcsolódnak, de valószínű, hogy a személy csak egy csatornaként működik az elementális és káma-rupai entitások számára, amelyek csak némi felfordulást akarnak kelteni. A poltergeist kitörések ritkán tartanak néhány hónapnál tovább, és csak nagyon ritkán fordul elő, hogy bárki is megsérülne.

5. Testelhagyási és halál közeli élmények

Testelhagyási élmények (TEÉ-k)

Egy testelhagyási élmény (TEÉ) során az emberek élénken érzékelik, hogy az elméjük elvált a testüktől, gyakran azt találják, hogy a testük felett lebegnek, és felfedezik, hogy más helyekre is el tudnak repülni. Néha arról számolnak be, hogy át tudtak látni a falakon és más akadályokon, sőt, át is tudtak azokon menni. Próbálkozásuk, hogy felhívják mások figyelmét sikertelen, bár úgy tűnik, az állatok néha felismerik őket. A testelhagyók néha olyan információval térnek vissza, ami azt sugallja, hogy tényleg elhagyták a testüket. Néhány esetben azok az emberek, akik a testelhagyó által meglátogatott helyen tartózkodtak, látják a kísértetüket vagy egyfajta „jelenléte” érznek a TEÉ idején.

A TEÉ-k jellemzően spontánok, és leggyakrabban alvás, meditáció, betegség és valamilyen megrázkódtatás során jelentkeznek, mint egy nagyobb műtét (az altatás idején) vagy súlyos baleset. Egy TEÉ végződhet a testbe való hirtelen visszatérés érzésével, abba „visszapattanva”, vagy „visszahúzva”, vagy „visszaszipantva” gyakran azért, mert a testelhagyó aggódni kezd, hogy esetleg nem fog tudni visszatérni a testébe. Sok TEÉ egy álomállapottá

halványul el, vagy azzal végződik, hogy a testelhagyó hirtelen felébred. A kutatások azt jelzik, hogy a népesség 10 – 25%-ának volt már TEEÉ-je valamikor élete során.

Sok testelhagyó úgy érzi, hogy ő egy „test nélküli tudat”, akinek egyáltalán nincs külső teste. Mások egy fantom testben találják magukat, ami fizikai testük tökéletes másolata. Néhány felállhat és elsétálhat, de általánosabb, hogy a másodlagos test a lebegőn keresztül lebeg. Egyesek úgy érzik, hogy egy asztrális zsinór köti őket a fizikai testükhöz, másokat viszont nem. Néhányan úgy írják le a fantom másukat, hogy az fel van öltözve, mások meztelennek érzik, de azonnal felöltözötté válik, ha bármilyen szégyenérzet jelentkezik. Olyan emberek, akik fizikai életükben toloszékba kényszerülnek, egészséges testben találják magukat, minden fogyatékoság nélkül. Az amputáltaknak kivétel nélkül megvannak a végtagjai. Tíz vak testelhagyó közül kilenc arról számol be, hogy normális látása van az élmény során.



A „testelhagyási élmény” kifejezést 1943-ban vezették be az „asztrális kivetítés” és az „asztrális utazás” semleges alternatívájaként, és arra utal, hogy valami elválik a testtől. Teozófiai nézőpontból egy személy tudata valóban áttolódhat egy TEEÉ folyamán az asztrális modelltestébe (mayavi-rupába), amely távoli helyekre el tud utazni. Nincs viszont semmi ok annak feltételezésére, hogy minden dokumentált TEEÉ együtt jár valódi asztrális kivetítéssel. Az érintett személy láthat távoli helyeket tisztánlátó módon, vagy kaphat információt telepatikusan is. Néhány esetben az élmény talán nem több egy élethű álomnál, fantáziánál vagy hallucinációnál. Sokan viszont meg vannak győződve, hogy nem álmodnak, és olyan érzékelést írnak le, ami élénkebb és élőbb, mint a normális ébrenléti tudatállapotban.

Nagyon sok lehetőség van az önbecsapásra az „asztrális utazás” terén. Például egy jól ismert XIX. századi transz-médium, aki Hélène Smith-nek nevezte magát, úgy hitte, hogy rutinszerűen utazik asztrálisan a Marsra. Úgy írta le a lakóit, mint akik azonosak a föld lakóival, eltekintve attól, hogy a két nem azonos ruhákat viselt, ló nélküli kocsikon utaznak és a házaik tetején szökőkutak vannak (Inglis, 1992, 377). A XIX. század végén Annie Horniman és Frederick Leigh Gardner, akik az Aranyhajnal nevű okkult csoporthoz csatlakoztak, sok bolygót „látogattak meg”, és beszélgettek a lakóikkal. Egyszer egy hegytetőn szálltak le a Szaturnuszra, és találkoztak egy magas, méltóságos, szárnyas, páncélba öltözött férfival, aki beszélt nekik a bolygó fejlett civilizációjáról (books.google.nl, 158-60).

A képzett adeptusok akaratlagosan ki tudják vetíteni mayavi-rupáikat távoli helyekre. Más egyének is azt állítják, hogy képesek TEEÉ-t kelteni többé-kevésbé akaratlagosan, bár ezt nehéz ellenőrizni. Például Ingo Swann-t részletes vizsgálatoknak vetette alá mind az American Society for Psychical Research mind az SRI International. Az egyik kísérletben képes volt sikeresen azonosítani olyan tárgyakat, amelyet a föld fölött annyival magasabb emelvényre helyeztek, hogy azokat csak a mennyezetről láthatta meg. Képes volt „kivetülni” távoli he-

lyekre, amelyekről csak térképi útmutatót kapott, és pontos információval szolgálni arról, hogy mit látott (Fontana, 2004, 414).

Robert Monroe, az amerikai üzletember is úgy tűnt, hogy képes TEÉ-ket kelteni. Az egyik alkalommal meglátogatta egy szabadságon levő hölgy barátját egy távoli vidéki tanyán. Azt látta, hogy a hölgy egy barátjával beszélget, de nem tudta felkelteni a nő figyelmét, így megpróbálta játékosan megcsípni. A hölgy ennek megfelelően összerezzent, mintha érezne valamit. Amikor a hölgy hazatért, megkérdezte tőle, emlékszik-e valamilyen érzésre, mire a hölgy megmutatott egy kicsi horzsolást azon a helyen, ahol megcsípte (Inglis, 1985, 57).

1881-ben egy S. H. Beard nevű egyetemista elhatározta, hogy megpróbálja kivetíteni magát az unokatestvére, Miss L. S. Verity 5 km-re levő házához. A kísérletet egy vasárnap este végezte, miután lefeküdt az ágyba. A következő csütörtökön elment a lányhoz, aki elmondta neki, hogy teljesen megrémült, amikor az előző vasárnapon meglátta a fiút az ágya mellett állni. Ahogyan a jelenés felé haladt, sikítani kezdett, és felébresztette a 11 éves húgát, aki szintén látta a kísértetet (Wilson, 1987, 155-6).

1863. október 13-án Mr. S. M. Wilmot, aki egy gőzösön hajózott Liverpoolból New Yorkba, azt álmodta, hogy a felesége bejött a kabinjába a hálóruhájában. Miután habozott egy kicsit az ajtóban, és megnézte a kabinban levő másik embert is, odament a férjéhez, és megcsókolta. Másnap reggel a másik ember azt mondta, hogy látott egy hölgyet, ami meglátogatta Wilmot-ot az éjszaka. Hazaérkezve New Yorkba, Mrs. Wilmot megkérdezte a férjét, hogy észlelt-e egy látogatást a kérdéses éjszakán, amikor nem tudott elaludni, mert aggasztották az Atlanti-óceáni viharról szóló jelentések. A hölgy elmondta, hogy látott egy másik férfit is a kabinban, ami miatt habozott, mielőtt odament a férje ágyához, és megcsókolta (Grosso, 2004, 16-17).

Egy halál közeli élmény során egy asszony elhagyta a testét, és lement a kórház előcsarnokába, ahol véletlenül meghallotta, hogy a sógora azt mondja egy barátjának, hogy le kell majd mondani egy üzleti utat, és helyette majd a sógornője egyik koporsóvivője lesz. Miután magához tért, az asszony megróttá megdöbbenet sógorát, amiért olyan gyorsan leírta őt (Talbot, 1991, 241).

Charles Tart egy bizonyos Ms. Z-t vizsgált, aki kijelentette, hogy számos alkalommal TEÉ-je egy héten alvás közben. Egyik éjjel egy lebegő álma volt, amelyben úgy tűnt, a húgával beszélget, aki később arról számolt be, hogy Z-vel álmodott ugyanabban az időben. A következő éjjel Z kilebegett a testéből alvás közben, és helyesen visszahozott egy ötjegyű számot, ami a feje fölött 170 cm-re levő polcra tettek fel. Egy EEG vizsgálat azt mutatta, hogy az agyhullámok mintáját nem lehetett összekapcsolni sem az ébrenléttel, sem az alvással. Alacsonyabb alfa-ritmust mutatott, amit érzékelési elszigeteléssel és japán laboratóriumokban vizsgált zen-állapotokkal kapcsolatos össze. A gyors szemmozgások (REM) hiánya szintén azt jelezte, hogy nem álmodott (Grosso, 2004, 18-20).

1980-ban az American Society for Psychical Research TEÉ kísérleteket végzett egy Alex Tanous nevű libanoni férfival. Kivetítette magát egy meghatározott célterületre, ami egy optikai megjelenítő eszközt tartalmazott, ami véletlenszerűen kiválasztott vizuális célokat mutatott. Egy nyúlásmérő szenzort szereltek fel a cél közelébe, hogy érzékelje a legkisebb mozgást vagy rezgést. 20-nál több alkalommal végzett 197 próbálkozás során az esetek 58%-ában sikerült eltalálnia a célt. Amikor pedig helyesen találta ki a célokat, a nyúlásmérő bejelzett (Grosso, 2004, 20-1). Az ilyen eredmények viszont megmagyarázhatók tisztánlátással és pszichokinézissel is, bármilyen asztrális kivetülés nélkül.

Több lehetséges fiziológiai magyarázattal előálltak már a testen kívüli élményekre. TEÉ-szerű tapasztalásokat ért el az agy bizonyos részeinek elektromos stimulálásával és kamerák alkalmazásával, hogy becsapják az agyat, és azt gondolja, hogy a test valahol máshol van. A tény azonban az, hogy néhány TEÉ, amely szívmegeállású betegek halál közeli élmé-

neyei során fordul elő, amikor az adott személy agyhalott, jelentős problémát vet fel minden materialista elmélet esetében.

Egy Maria nevű asszonynak megállt a szíve, amikor operálták egy Seattle-i kórházban, elhagyta a testét, és az épületen kívül találta magát, ahol meglátott egy teniszcipőt egy harmadik emeleti ablak párkányán. A cipő, amit nem lehetett látni a földről, később megkeresték, és a Maria által megadott helyzetét és megjelenését ellenőrizték. Maria leírt egy bizonyos kopást a cipő orrán, amit csak egy ablakon kívüli pontból lehetett látni, a kórház belsejéből nem (Fontana, 2004, 388).

Michael Sabom azt találta, hogy 32 olyan szívleállásos betegből, akinek korábban volt TEE-je, és látta magát újraéleszteni, 26 nem követett el hibát az eljárás leírásában, míg 25 egészségügyi héttérrel rendelkező kontrol betegből, akiknek soha nem volt TEL-jük, 20 legalább egy súlyos hibát elkövetett, amikor leírta, amit elképzelt, hogy történt vele. Hárman helyes, de korlátozott leírást adtak, ketten pedig nem mutatták jelét annak, hogy bármit is tudnának az újraélesztési eljárásokról. Néhány TEE-s beteg leírást adott az testük látókörén kívüli személyekről, tárgyakról és eseményekről is (Grosso, 2004, 44-5).

Egy felduzzadt véredény eltávolítását célzó műtét során Pamela Reynolds agyát biológiailag leállították, és így tulajdonképpen agyhalott volt. Mégis, a tudata tisztább volt, mint bármikor. Beszámolt róla, hogy elhagyta a testét, keresztül ment egy csatornán, látott egy ragyogó fényt, és találkozott elhunyt nagyanyja kísértetével. Az operáció során a szemeit leraasztották, a füleibe pedig kicsi hangszórókat helyeztek, amik megakadályozták, hogy bármit is halljon. Mindazonáltal hallotta, amint az egyik sebész azt mondja, hogy probléma van a pumpával és a kicsi véredényeivel, és hallott egy furcsa zümmögő hangot is, valamint megfigyelte, hogy az orvosok egy elektromos fogkeféhez hasonló eszközt használnak a fején. Ezek a megfigyelések pontosak voltak (ugyanott, 45-47.).

Henry S. Olcott ezredes, a Teozófiai Társulat egyik alapítója leírja, hogy 1876 egyik estéjén az *Isis Unveiled* egyik fejezetén dolgoztak H. P. Blavatskyval, majd haza ment a lakásába, de azt szerette volna, ha még 3 szóval kiegészítenék az utolsó mondatot. Elhatározta, hogy megpróbál lemenni a lenti lakásba asztrális másában. Ezt a szándékát rögzítette az elméjében, ahogyan elaludt. Másnap reggel, amikor benézett Blavatskyhoz munkába menet, Helena azt mondta neki, hogy előző esete látta őt asztrális testében, mint átmegy a falon, bemegy a dolgozó szobába, és utána hallotta, hogy kotorászik a papírok között. Amikor leellenőrizték, azt találták, hogy Olcott leírt a három tervezett szóból kettőt, a harmadiknak pedig az elejét, ami egy firkálással ért véget (ODL 1:385-6). Olcott leírja, amikor Blavatsky indiai-tibeti tanítója, Morya (M) látogatta meg asztrálisan, aki hirtelen megjelent a szobájában New York-ban, állva legalább 215 cm magas volt, és egy fehér keleti öltözetet és turbánt viselt. Leült egy Olcottal szemben levő székre, és mintegy fél órát beszélgettek. Olcott azt szerette volna, ha kap valami kézzelfogható dolgot, ami bizonyítja, hogy M valóban ott volt, M pedig olvasva a gondolataiban ott hagyta neki a turbánját, és eltűnt (ODL 1:377-81). Később, Indiában Olcott találkozott M-mel fizikai formájában is, és még sokszor látta asztrális formájában (blavatskyarchives.com).

Egy másik alkalommal KH Mester egyik tanítványa, a Bombay-ben tartózkodó [Damodar K. Mavalankar](#), kapott segítséget mayavi-rupája kivetítéséhez. Kashmirban, a Himalája lábainál, KH háza közelében találta magát. Majd keresztülmentek egy földalatti folyosón egy nyílt síkságra, ahol egy nagy épület volt a beavatási szertartások számára. Miután visszatért a testébe, Damodar tudni szerette volna, vajon az élmény álom volt-e, de abban a pillanatban egy KH-től származó feljegyzés esett le a levegőből, ami megerősítette, hogy valóban megtörtént (Damodar, 60-2). Damodar hamarosan maga is képes volt kivetíteni mayavi-rupáját, bár nem tudta azt teljesen materializálni. Egyik asztrális utazását megerősítő leírás a *The Theosophist* 1883. decemberi számában jelent meg (ugyanott, 355-8; lásd még: 344-9, 482-3).



Ezen a fényképen, amely egy teozófiai közgyűlésem. Bombay-ben 1882-ben készült, H.S. Olcott ül H.P. Blavatsky balján, Damodar pedig a jobbján ül a földön.

A XIX. századi katolikus író, R. G. des Mousseaux idéz egy esetet Anglia bírósági jegyzőkönyveiből. Ez Jane Brooks-ról szól, aki egy Richard Jones nevű gyereket zaklatott úgy, hogy asztrális formájában látogatta őt. Az egyik alkalommal a gyerek azt sikította, hogy Jane kísértetmása van ott nála, és megérintette az ujjával. Egy Gilson nevű tanú megvágta a jelenést a késével, bár maga nem látta azt. Később aztán elment az asszony lakására a gyerek apjával és egy rendőrrel együtt, és a nőt a zsámolyán ülve találták, amint megpróbálja eldugni a vérrel borított kezét. A seb pontosan ott volt, ahol a gyerek mondta, hogy Gilson megsebesítette a fantom kezét. Ez egy „utóhatás” eset, ahol az asztrális másra annak kivetítése során mért ütés, szúrás vagy egyéb sérülés visszahat a fizikai testre (ODL 1:388-9).

Halál közeli élmények (HKÉ-k)

Egy halálközeli élmény gyakran egy testelhagyási élménnyel kezdődik, amely során az emberek azt találják, hogy kívülről nézik saját testüket. Egy másik ismétlődő jellemző annak érzékelése, hogy gyorsan mozog valamilyen sötét területről egy ragyogó fény irányába, néha egy csatornán vagy keskeny átjárón keresztül. A HKÉ-t átélők ezután gyakran találkoznak „fénylényekkel” vagy vallási alakokkal, akik illenek saját hitükhöz, és kapcsolatba lépnek velük (néha telepatikusan). Találkozhatnak elhunyt hozzátartozókkal, barátokkal is, akiket néha egy korlát túlsó oldalán látnak, egy gyönyörű kertben vagy természeti helyen. A rokonok vagy hívják őket, hogy lépjenek be a birodalmukba, vagy tájékoztatják őket, hogy még nem jött el az idejük. Egyes emberek átélik az életük áttekintését, amely során számba veszik múltbeli cselekedeteiket. Bizonyos pontnál a HKÉ-t átélők azt választják, hogy visszatérnek az életbe, gyakran a családjuk iránti szeretetből, vagy akaratuk ellenére visszaküldik őket, és hirtelen visszaugranak a testeikbe. Ezt követően felpezsdültnek érzik magukat az élményük hatására, de néha elkésérik őket, hogy ismét a mindennapi világban kell élniük.

A legtöbb ember számára egy HKÉ nagyon élénk, mély és felejthetetlen élmény. A HKÉ-t átélők általában emelkedett tudatossággal rendelkeznek, nem érznek fájdalmat, eltelnek békével, boldogsággal és könnyörülettel. Még ha nem különösebben vallásosak is, azzal a hittel térnek vissza, hogy a halál nem a vég. Szinte mindenki azt mondja, hogy elveszítették a félelmüket a haláltól, többre értékelik az életüket, és egy új rendeltetés tudatot és spirituális tudatosságot érznek. Úgy tűnik, a gyerekeknek nagyon korlátozott HKÉ-ik vannak. Például

az egyik fiú egyszerűen a bátyjával beszélgetett HKÉ-je során, egy lány pedig az anyjával tereferált. Egy 7 éves kislány egy kertben találta magát, ahol nagy, ragyogó virágok voltak és azt mondta, hogy egy jelenés jött oda hozzá, ő pedig boldogságot és tökéletes békét érzett.

A HKÉ-k 1-15%-a lehangoló és rémítő élmény. Az egyik asszony a csillagokon túlra sodródott, a végtelen ürességbe, ahol hangok gúnyolódtak vele, hogy a sötét örökkévalóságba kellett jönnie. Egy férfit démonok gyötörtek, akik „úgy csiripeltek, mint a feketerigók” himbálódzó teste körül, miután felakasztotta magát.

Az élet HKÉ-k során történő áttekintéséről nagyon sokan beszámolnak, bár az a szint, ahol ez megtörténik, változik. Ennek során az ember előtt gyorsan leperreg élete története időrendi sorrendben és különös részletességgel. Még ha ez az áttekintés másvilági lények jelenlétében is történik, az átélők azt érzik, hogy saját magukat ítélik meg pártatlanul és teljes őszinteséggel.

A teozófia szerint valami hasonló történik a *valódi* halálnál. Mindenki előtt leperreg apró részletességgel sorrendben az egész elmúlt élete. A személyes én rövidesen egyé válik a szellemi Én-nel, és meglátjuk az okok teljes láncát, amik működtek életünk során. Úgy látjuk magunkat, mint amilyent tényleg vagyunk „az önámítás hízelgésének díszai nélkül”, és megértjük minden velünk történt dolog jogosságát. Egy kevésbé élénk és teljes panorámaszerű áttekintés történik a második halálkor. Végül, amikor a halálon túli pihenés időszaka letelik, és elérkezik a földi életbe való visszatérés ideje, az újra testet öltő lélek lát egy életlátomást a következő életről, és az okokat, amiknek vezetnie kell őt, de csak annak széles körvonalait látjuk, és szabadságunkban áll a részletekkel nekünk kitölteni (Key 162; ML2 170-1 / MLC 326; FSO 549-54).

Bár a HKÉ-knek számos közös elemük van, nincs két pontosan azonos élmény, úgy tűnik, részben befolyásolják előítéleteink és elvárásaink, valamint a jelentős kulturális különbségek. Néhány ember azt éli át, hogy megy egy mennyei város felé, mások egy virágos réten találják magukat, egyeseket egy mennyei kapu vagy egy fényörvény vonzza magához. A nyugati kultúrákban a HKÉ átélői gyakran a túlvilágra egy alagúton áthaladva lépnek be, míg más kultúrákban egy úton lépkednek vagy valamilyen vízen kelnek át.

1943 decemberében Dr George Ritchie kórházban volt Texasban légúti fertőzéssel. Elkezdett vért köpni, és elveszítette az eszméletét, amikor magához tért, látta a testét az ágyon feküdni. Kinn a folyosón egy ápoló ment keresztül rajta, egy ember pedig, akinek megütögette a vállát, nem vette őt észre. Megpróbált visszajutni a testébe, de ez nem sikerült. Majd a szoba „fényesebbé vált, mint ezer ívfény”, és „Jézus” jelent meg. Egy hatalmas város bejárása után, ahol megmutatták neki a bűn következményeit, a testében ébredt fel abban a meggyőződésben, hogy halott. Ktartott amellet, hogy az élmény teljesen eltért egy álomtól (Wilson, 1987, 241-2).

1984-ben egy 43 éves nő elkezdett vérezni és elveszítette az eszméletét fél órával azután, hogy megszült. Elhagyta a testét a feje tetején keresztül, és a mennyezet közelében lebegett, és látta körben az orvosi csapatot, amint megpróbálják újraéleszteni. Nem érzett fájdalmat, és könnyűnek érezte magát megszabadulva a testétől. Sajnálta a férjét és a lányát, de nem bánta, hogy elhagyja őket. Ezután egy hosszú, sötét alagútba került, ami egy ragyogó, fehér fény felé vezetett, ahol csatlakozott ismerős, de meghatározhatatlan lényekhez, és tökéletes békét élt át. Amikor megkérdezték, hogy készen áll-e, azt mondta, csak akkor, ha a férje el tudja látni a gyermekét. Abban a pillanatban visszatért a testébe a fejen keresztül egy émelyítő puffanással (Ring, 1992, 89-90).



Hieronymus Bosch (1500-04): Az üdvözültek felemelkedése. (en.wikipedia.org)

1945-ben egy éjjelen a súlyos tüdőgyulladásos, 12 éves Wayne Thornton azt találta, hogy egy fénypont felé halad, ami gyorsan növekedett. Tökéletes békét érezve belépett a fénybe, és nem messze a házuktól bukkant elő, egy kis patak mellett állva. Átlépett rajta, és a patak azonnal elkezdett szélesedni, amíg úgy tűnt, hogy km-es széles lett, ő pedig ott állt egy sík területen. Látott egy embert hosszú köntösben és egy hosszú, a tetején meghajlított pástorbottal, és úgy érezte, hogy ez a nagyapja, aki azelőtt halt meg, hogy ő megszületett. Az ember azt mondta neki, hogy az ő ideje még nem jött el, és elvégzendő dolga van (Ring, 1992, 100-1).

A nyugati esetekkel szemben s HKÉ-t Indiában átélőknél jellemzően nem jelennek meg alagutak és fények. Általában nem számolnak be arról, hogy látták a fizikai testüket, miután elszakadtak attól, de néha megemlítik a fizikai testen megjelenő maradék jegyeket a HKÉ után, ami nem gyakran látható sajátosság nyugaton. Az indiai HKÉ átélők általában leírják, hogy küldöncök viszik őket egy szellemi bíróhoz (Chitragupta), aki úgy dönt, hogy a haláluk tévedés volt, és vissza kell térniük az életbe. Az amerikai HKÉ átélők gyakorlatilag soha nem számolnak be arról, hogy azért térnek vissza az életbe, mert tévedés történt.

3 személyből, aki halálközeli eseményt élt át, kb. egy később beszámol arról, hogy HKÉ-je volt. Kenneth Ring azt találta, hogy a HKÉ-t átélő emberek – hasonlóan az ufó-t észlelőkhöz – hajlamosan „pszichológiailag érzékenyeknek” lenni, akik fogékonyabbak a tudat megváltozott állapotaira, és képesek ráhangolódni alternatív valóságokra (uo., 146-7.).

Az ortodox tudósok különböző neurotikai és kémiai magyarázattal álltak elő a HKÉ-kre, de egyik sem különösebben meggyőző. Az egyik elmélet szerint a HKÉ-k a haldokló agy által keltett illúziók. De ha az agy haldoklik, az elme pedig azonos az aggyal, akkor az élményeknek egyre kaotikusabbá kellene válniuk, míg a HKÉ-t átélők fokozott mentális tisztasá-

got tapasztalnak. Néha a HKÉ-kről azt mondják, kábítószeres vagy oxigénhiány (anoxia) miatt bekövetkező hallucinációk. Viszont a HKÉ-t átélők nagyon kicsi része volt kábítószer befolysa alatt élménye során, és a drogok miatt öntudatukat elvesztő betegek hallucinációi zavarosak, szétesők és félelmet keltők, míg a HKÉ-seké élénkek, összefüggők, a boldogság és a béke szétáradó érzése kíséri. Ráadásul a hallucinációk teljesen egyéniek, míg a HKÉ-kat bizonyos közös alapjellegzetességek kísérik. Bár a HKÉ-k korlátozott formáit létre lehet hozni drogok alkalmazásával vagy az agy meghatározott területeinek elektromos stimulálásával, egyetlen leírt kísérlet sem illik teljesen a HKÉ-hez.

Egy másik elmélet az, hogy a leeső vérnyomás és a vér oxigén szintje, vagyis a vér széndioxid szintjének emelkedése serkenti a bolygóideget, ami összekapcsolja a szívet és a tüdőt az agytörzssel, és ez REM-központokat eredményez az agytörzsben, és így olyan lesz, mintha egyszerre REM-alvásban, részben pedig ébren lenne (Fox, 2006). Azonban a kieroszakolt REM normálisan ijesztő élményeket okoz, példa erre az alvási benuulás, amikor felébredünk, és képtelenek vagyunk megmozdulni, erős nyomást érezve a mellkason.

A szívmeállásos betegek csak kb. 7%-át élesztik újra sikeresen, és közülük is a legtöbben agykárosodást szenvednek. A szívmeállásból felépült emberek mintegy 10-20%-a mondja azt, hogy HKÉ-je volt. Viszont ezen élmény során *klínikailag halottak* voltak – a szív működése leáll, nincs lélegzés, az agyhullámok pedig gyorsan lapossá válnak. Ha az elme azonos lenne az aggyal, ahogyan a tudósok zöme állítja, akkor lehetetlen lenne a HKÉ szívmeállás során. „Az agy nem tud képeket létrehozni, így lehetetlennek kell lennie tisztán strukturált és világosan elmesélt élményeknek, mivel az emlékezet nem működik, ha mégis megtörténnek élmények, azokra nem szabadna emlékezni” (Fenwick & Fenwick, 2008, 207). Ha pedig a HKÉ a tudat fokozatos visszatérése során jön létre, akkor zavarosnak kellene lennie, nem pedig következetesnek és világosnak.

Pim van Lommel és hollandiai kollégái tanulmánya 344 szívmeállásos beteget vizsgált, akiket újraélesztettek a klínikai halálból, és azt találta, hogy 18%-uk számolt be HKÉ-ről, annak ellenére, hogy klínikailag halottak voltak, lapos agytörzsi tevékenységgel. Van Lommel arra következtet, hogy a tudatot nem az agyban lejátszódó idegi aktivitás kelti, hanem attól függetlenül létezik, és hogy az agyunk egy vevőkészüléként működik a rajta kívül tárolt információ számára, leginkább a rádióhoz vagy tv-hez hasonlóan. Megpróbálja megmagyarázni a HKÉ-ket számos irracionális elképzelés segítségével az elfogadott kvantumfizikából, mint az a feltételezés, hogy a fizikai részecskék „valószínűségi hullámokká” oldódnak fel, amikor nem figyelik őket, majd pedig ismét részecskékké „zuhanak össze”, amikor a következő megfigyelés megtörténik, és mint az az elképzelés, hogy két távol levő részecske képes információt cserélni nulla idő alatt, bármilyen fajta energia átadás nélkül (lásd: [The farce of modern physics](#)). Ez utóbbit „nem lokális” kapcsolatoknak nevezik. Kiegészíti ezt a „nem lokális tudat” elképzelésével, ami egy „többdimenziós nem lokális térben” létezik, egy olyan „dimenzióban, amelyben az idő és a tér nem játszik szerepet”, ahol az információ „valószínűségi hullámok” formájában tárolódik, amelyek egy része részecskékké „zuhan össze” az agyunkban, hogy létrehozza egyéni, éber tudatunkat (Lommel, 2008, 241-58).

Van Lommel állítását, hogy ezek az elképzelések megmagyarázzák a HKÉ-ket, nem lehet komolyan venni, matematikai absztrakciók sorának egymásba fűzése semmit nem magyaráz meg. Csakis az okkult modell kínál valóságos keretet az ilyen jelenségek megértéséhez, mert *valódi*, de *nem fizikai* szubsztanciákon, energiákon, erőkön és entitásokon alapul, nem pedig pusztá absztrakciókon. Kijelenti, hogy a fizikai világot a tudat-szubsztancia finomabb világi hatják át, és hogy a fizikai testünket finomabb testek/lelkek éltetik és alakítják.

A halál hivatalos definíciója ez: nincs légzés, nincs szívmeállítás és hiányoznak az agytörzsi reflexek. Teozófiai szempontból azonban egy klínikailag halott személy valójában nem halott, amíg a fizikai és az asztrális testet összekapcsoló rezgő energia fonala el nem szakad (Isis 1:481; SD 1:555; FSO 543-4, 570-1). Egyes TEÉ-t és HKÉ-t átélők azt mondják,

hogy látták ezt a fonalat. Az Ószövetség azt mondja, hogy amikor beáll a halál, „az ezüst fonál elszakad” (Prédikátorok, 12:6), és ezt a folyamatot tisztánlátó módon tanúsították (Cranston, 1993, 541-2). A tényleges halált egy öntudatlansági időszak követi ugyanúgy, mint amikor elalszunk. Így tehát a HKÉ még szívmegállás alatt sem valódi „átmeneti halálélmény” (ÁHÉ). Viszont bebizonyítja, hogy az elme működhethet az agytól függetlenül.

Peter and Elizabeth Fenwick azt mondják, hogy mind az élet végi látomások, mind az ÁHÉ-k „bepillantást engednek egy olyan transzcendens birodalomba, amelyet előnt a szeretet és a fény” (2011, 211). Ez a leírás illel a szellemi, akáshai birodalmakra, amelyekben sugárzó, felsőbb Én-ünk lakozik, ezzel szemben az alsóbb asztrális, káma-loka-i birodalmak kavargó áramlatok tengere, gondolatok és képek zavaros egyvelege entitások tömegével, amelyek minden irányban kószálnak vagy sodródnak. Úgy tűnik, a legtöbb HKÉ-t átélő az agy-elme tudatosságon túlra kerül, és megnyit egy közvetlenebb csatornát lényük magasabb részei felé. Ezt az a tény mutatja, hogy bármilyen testi fájdalom eltűnik, amikor egy HKÉ elkezdődik, a HKÉ-t átélők nem éreznek aggodalmat, sajnálatot vagy bánatot, mert lehet, hogy nem látják többé szeretteiket, tárgyilagosan képesek áttekinteni az életüket, és eltelnek a szeretet és a béke mindent elborító érzésével. Az élmény bizonyos aspektusai tükrözik a hitüket és elvárásaikat, és egy HKÉ nem árul el sokat arról, valójában mi is történik, amikor tényleg meghalunk. Az ősi bölcsesség-hagyomány azt állítja, hogy a „halál” – tehát az egymást követő földi életek közötti időszak – analóg az alvással, az alvás tökéletes halál, a halál pedig tökéletes alvás (FSO 608-10). Még a devacsánban sem folytatunk beszélgetéseket testen kívüli barátainkkal és rokonainkkal, „Jézussal”, vagy akár „Istennel” – esetleg talán a képzeletünkben.

6. Többszörös személyiség és megszállás

A többszörös személyiségi rendellenesség (TSZR), más néven disszociatív identitási rendellenesség (DIR) olyan állapot, amelyben egy embert ismétlődően több különálló személyiség (nevezik alter egóknak is) irányítja, és később kevésre vagy semmire sem emlékszik az alterekre és arra, mi történt az ő irányításuk alatt. A személyiségek (vagy személyiség töredékek) közötti átkapcsolás akaratlan dolog. A váltakozó személyiségeknek lehet különböző nemük és koruk, nagyon különböző módon viselkedhetnek és gondolkodhatnak, a művészi, irodalmi és egyéb képességek széles skálájával rendelkezhetnek, különböző kézírásuk lehet, és írhatnak más kézzel, és különböző agytevékenységi mintát (EEG) mutathatnak. A többszörös személyiségről úgy gondolják, hogy a korai gyermekkorban átélt súlyos traumával áll összeköttetésben, általában erős, ismétlődő fizikai, pszichikai, érzelmi vagy szexuális erőszakkal, valamint az elégtelen gyermekkori táplálkozással, továbbá veleszületett hajlammal hogy felosztódjon részekre.

A DIR esetek óriási többsége Észak-Amerikában fordul elő, és egyes mentális gyógyításban dolgozók vitatják, hogy a DIR létezik-e egyáltalán. Azt állítják, hogy a szimptomákat maguk a terapeuták hozzák létre bizonyos kezelési technikák (pl. hipnózis) alkalmazásával a befolyásolható pácienseknél, és rámutatnak, hogy egyes páciensek nem számoltak be nemi erőszakra vagy megnyilvánuló alter egókról, amíg a kezelés el nem kezdődött. De a többszörös személyiséget nem lehet minden esetben ilyen könnyen megmagyarázni.

Egy TSZR páciensnél a személyiségek átlagos száma kb. 13. Christine Sizemore-nak (1957-ben filmesítették meg *Éva három arca* címen) legalább 40 alter egója volt. Allergiás volt a nylonra, de amint egyik alter egója lépett elő, a nylon kiütések eltűntek. Rövidlátó volt, míg alter egója tökéletesen látott szemüveg nélkül. Egyszer, amikor érzéstelenítő hatása alatt volt, az alter egó vette át, akire teljesen hatástalan volt az érzéstelenítés (Wilson, 1987, 159).

A „démonok” és „szellemek” általi állítólagos megszállási eseteket korábban „mániaként” vagy „hisztériaként” diagnosztizálták, de napjainkban egyre inkább TSZR-nek tulajdonítják. A démoni megszállás abnormális és önkéntelen típusú viselkedések és élmények széles

skáláját fedi le, beleértve a törölt memóriákat vagy személyiségeket, a görcsös rángatózásokat, ájulásokat, rejtett ismeretek és idegen nyelvek elérését, a hangszín és az arc kifejezés drasztikus megváltozásait, sebek hirtelen megjelenése, mint karmolások és harapásnyomok, valamint természetellenes erő.

Amikor az alter egókat megkérdezik, kik is ők, 29%-uk kijelenti, hogy „démonok”. Az orvosok ezt démonomániának vagy démonopátiának nevezett mentális betegségnek tekintik. Érdeemes megjegyezni, hogy a dokumentált megszállásos esetek gyakrabban nőket érintenek. A nők dominálnak a TSZR pácienseknél is, néha az arány 5 az 1-hez.

A materialista tudósoknak nincs más választásuk, mint megpróbálni beletuszkolni minden pszichológiai jelenséget az „elme = agy” keretükbe. A pszichológiai rendellenességek ortodox kezelésébe a gyógyszeres kezelés és a pszichoterápia tartozik. Az egyházi hitet, hogy a megszállás „gonosz szellemek” műve, és hogy az ördögűző rituálék segíthetnek az elűzésükben, élből elutasítják. Teozófiai megközelítésből a TSZR-t és a megszállást egyes esetekben a földhöz kötött káma-rupák és elementárisok okozhatják az ember saját többrétegű énjének különböző tudatalatti megnyilvánulásain túl.

Esettanulmányok

1824 szeptemberében egy Sörgel nevű német epilepsziás megölt egy öreg favágót az erdőben. Lecsapta az ember fejét és lábát a baltájával, és megitta a véréit. Visszatérve a városba nyíltan elbeszélte, mit csinált, és azt mondta, hogy a vérivás gyógyszer az epilepsziára. Őt már Jekyll-Hyde személyiségűnek ismerték, akiben bűnözői hajlamok fejlődtek ki a rohamai után. Amikor megjelent egy héttel később a bíróság előtt, visszatért a csendes, udvarias Jekyll-személyiséghez, és a legkisebb emléke sem volt a gyilkosságról. Nem találták bűnösnek, és egy elmeegógyintézetbe küldték (Wilson, 1987, 147).

1873-ban a 10 éves Louis Vivé-t egy gyermekotthonba küldték, miután erőszakos, alkoholista anyja durvaságaitól szenvedett. Csendes, félénk és engedelmes természetű volt, amíg négy évvel később egy borzasztó találkozása volt egy viperával, ami sokkos állapotot váltott ki nála. Ezután elkezdtek epilepsziás görcsei lenni és bénulás fejlődött ki a lábaiban. Elküldték egy intézetbe megfigyelésre, és a következő két hónapban nyugodtan dolgozott a szabóságban. Akkor elkapta egy két napig tartó roham heves rángógörcsökkel és önkívületi állapotokkal. Amikor magához tért, a bénulása elmúlt, és megváltozott a személyisége. Erőszakos, tisztességtelen, rossz viselkedésű volt, és semmire nem emlékezett, hogy mi történt a viperatámadás előtt. A korábbi Louis antialkoholista volt, míg az új nemcsak részeges, de még más betegek borát is ellopta. Miután szolgált a tengerészetnél és ült némi időt börtönben rablásért, egy intézetbe utalták. Bár erősen dadogott, megállás nélkül beszélt, az ateizmusról és erőszakos forradalomról prédikált. Testének jobb oldalán bénulástól szenvedett. Amikor az orvosok megpróbálták végigsimítani a jobb felső karját acélpengével, a bénulás azonnal átment a teste bal oldalára, és azonnal visszajött az öreg, barátságos Louis. Semmire sem emlékezett arról a személyről, akivé vált a hosszú epilepsziás roham után (Wilson, 148-9).

1898-ban Morton Prince neurológus elkezdett kezelni egy 23 éves befelé forduló egyetemistát, Clara Flowert fejfájással, krónikus fáradtsággal és apátiával. Miután hipnózis alá helyezte, egy teljesen új személyiség bukkant elő, egy Sally-nek nevezett kifelé forduló, csintalan asszony, aki csúnyán dadogott. Clara nem volt tudatában Sally-nek, míg Sally imádkozta trükkökkel átverni Clarát, és amikor csak lehetett, átvette az irányítást. Például Sally meztenre vetkőzött és modelltesttartást vett fel a szobájában, majd „távozott”, amikor a teljes zavarban levő Clara „megérkezett”. Vagy randevúkat beszélt meg olyan fiú barátokkal, akiket Clara már nem akart többet látni. Egy alkalommal Sally hetekre kölcsönvette Clara testét és elment egy másik városba, ahol pincérnőként kapott állást, majd végül kiszállt, és otthagya Clarát, hogy jusson haza egyedül. A hipnoterápia alatt egy további alter egó felbukkant, egy

gyerekes, nehéz természetű személyiség, aki szintén gyakran vált Sally huncutságainak áldozatává. Prince-nek végül sikerült egybeolvasztani a különböző személyiségeket (Wilson, 149-50; Aldridge-Morris, 1989, 4-5).

Ralph Allison kaliforniai pszichoterapeuta 1972-ben találkozott egy többszörös személyiségű esettel. Tizenéves korában Carrie nemi erőszak áldozata lett, és azt követően eszméletvesztések jelentkeztek nála, amelyek során egy másik személyiség lépett a helyébe. Belekeveredett amatőr boszorkányságba is, Allison pedig terápiás kezelésként megpróbálkozott hipnózisos ördögűzéssel, ami működött. Allison úgy vélte, ez a szuggesztívó eredménye volt. Később azonban találkozott olyan többszörös személyiségi esetekkel, amelyekben nem tudta elfogadni, hogy a többi egó alszemélyiség, mert azok nem tűntek a páciens eszközeinek bonyolult érzelmek vagy helyzetek lekezeléséhez.

Az egyik páciense, Elise az összes problémáját az életben azzal fedte el, hogy újabb személyiségeket hozott létre, és már több mint 30 volt neki. Egyszer, amikor Elise hipnózisban volt, egy magát Dennis-nek nevező férfi alter egó jött elő. Úgy tűnt, Dennis nem szolgál semmilyen pszichológiai célt, azt állította, hogy egy test nélküli bróker, akit egy rablás során megöltek. Azt mondta, hogy korábban más emberekben „lakott”, és most azért költözött Elise-be, mert szexuálisa érdekelte Elise egy másik személyisége, egy Shannon nevű asszony, aki az után kezdett megjelenni, amikor Elise-t lesújtotta egy gyermek elvesztése. Dennis elmagyarázta, hogy úgy szeretkezett Elise-szel, hogy belépett olyan férfiak testébe, akikkel Shannon találkozott. Elise teste természetesen ugyanaz volt, mint Shannon-é, de Dennis-t szemmel láthatóan nem érdekelte az, amikor Elise irányítása alatt állt. Shannon megerősítette, amit Dennis mondott.

Hamarosan ez után egy másik, Michelle nevű alter egó bukkant fel, és ő is azt állította, hogy nem alszemélyiség, hanem „szellem”. Néhány nappal később, miután Elise súlyos rángógörcsöt kapott, az egyik alszemélyiség azt mondta Allison-nak, hogy Dennis, Michelle és még egy „szellem” eltávozott. Egy idő múlva egy további alszemélyiség azt mondta neki, hogy Shannon is egy „megszálló szellem” – Elise halott gyermekének a szelleme. Shannon elismerte ezt, és némi kezdeti ellenállás után azt mondta, hogy „távozni” fog. Elise a hipnózisból amnéziával tért magához, Shannon pedig soha többé nem jelentkezett (Allison, 1980, ch. 8; Wilson, 262-4).

A médium Pearl Curran, akinek sem iskolázottsága, sem irodalmi képessége nem volt, hirtelen elkezdte versek, regények és értelmes és szellemes beszélgetések folyamatos áradatát ontani egy outija-táblán keresztül. Az anyag bizonyíthatóan egy Patience Worth nevű személyiségtől jött, aki azt állította, hogy egy XVII. századi angol nő. Elismert versei és regényei, valamint élénk személyisége értelemről és olyan pszichológiai stílusról tanúskodott, ami teljesen különböző volt Pearl-étől. Patience csak hiányos biográfiai információt adott, és soha nem bizonyították be, hogy ilyen személy valóban létezett. Patience szókészletének nagy része megfelelt a XVII-XIX. századnak, de néhány kifejezése több évszázaddal korábbi időszakhoz tartozott. Annak ellenére, hogy a szerző viktoriánus kor előtti volt, az egyik munkája egy viktoriánus regény volt.

Néhány kutató azt állítja, hogy egy test nélküli személyiség helyett Patience Worth inkább Pearl egy különálló személyisége volt, ezt pedig az az eset mutatja, amikor tudathasadásos állapotban rejtett képességeket tudunk felszabadítani, vagy talán azokon keresztül bizonyos fajta szuper-psihez jutni. Ian Stevenson ellenvetése az volt, hogy Pearl-nek soha nem volt teljes tudathasadása, mialatt Patience Worth megnyilvánult, hanem teljesen tudatában volt mindennek maga körül. Azt indítványozza, hogy Patience Worth állítólagos életét és irodalmi alkotásait Pearl korábbi életeivel kapcsolatos emlékeiből hívták elő (Braude, 1992). Nyilván lehetséges, hogy egy médiumi állapotban levő személy új képességeket és ismereteket tud megnyilvánítani azzal, hogy csatornaként működik egy vagy több elhunyt személyiség (általában nem saját maga) asztrális maradványai, vagy bizonyos képességeket képviselő ele-

mentálok csoportjának (skhandha-k) számára. Az is lehetséges, hogy a „médiunitás” magasabb formáiban egy személy csatornát képezhet saját magasabb Én-jei számára, azok kincset érő ismereteivel és tudásával.

A következő „megszállási” eset érintette Theobald és Joseph Bruner volt Illfurt-ban, Alsace-ben (Guiley, 2009, 44-5). 1865-ben a két fivér elkezdett abnormális viselkedést mutatni, és nagyrészt ágyhoz voltak kötözve a következő két évben. Egybefonták a lábaikat olyan szorosan, hogy semmilyen emberi erő nem tudta szétválasztani azokat. Órákig álltak a fejükön, teljesen hátrahajoltak, merevvé váltak és hányási rohamaik voltak, amik során nagy mennyiségű sárga hab jelent meg, hínáros, bűzös tollakkal. Levitáltak is, és néha lehajították az anyjukat, aki az ágyon ült, miközben az felemelkedett a földről. A szobájuk elviselhetetlenül meleg volt, noha soha nem fűtötték, de szentelt víz széthintésével visszaállt a normális hőmérséklet. A bútorok repkedtek körbe a szobában, a függönyök maguktól leestek, az ablakok kicsapódtak, és az egész ház rázkódott. A fiúk ördögi arcokat rajzoltak a falakra az ágyukból, és beszéltek azokhoz. Megszentelt tárgyak azt eredményezték, hogy a fiúknak hisztériás kitöréseik lettek, és istenkáromlásokat rikácsoltak. Ha egy egyházi ember látogatta meg a házukat, megpróbáltak elbűjni. Ugyancsak beszéltek számukra ismeretlen idegen nyelveken, beleértve az angolt, a latint és számos spanyol dialektust, és tisztánlátó tudást is mutattak a külső eseményekkel kapcsolatban.

Egy ördögűző szertartás során Theobald-ot három férfi tartotta, és kényszerítette, hogy az oltár előtt álljon. Két vagy három napig csendben maradt, sűrű, sárga habot nyáladzva. A negyedik napon azt ordította: „Én vagyok a Sötétség Ura!” Ezután kényszerzubbonyt adtak rá, mert elkezdte letépni a ruháit és mindent összetört, amit elért. Végül, amikor az ördögűző ismét Szűz Máriát hívta, Theobald agóniába visította magát, és mély alvásba zuhant. Amikor felébredt, ismét önmaga volt, és semmire nem emlékezett az elmúlt három napból. Joseph ördögűzése során három órán keresztül küzdött és visított őrjöngve, mielőtt az „ördög” elengedte. Később ő sem emlékezett semmire a megpróbáltatásairól. Theobald két év múlva halt meg 16 évesen, míg Joseph 25 évesen halt meg.

Az egyik legjobban dokumentált XX. századi démoni megszállási eset Anna Ecklund-é, aki az amerikai Középnnyugaton 1882 körül született, és istenfélő katolikusként nevelkedett (Guiley, 71-2). Amikor 14 éves volt, elkezdett „megszállási szimptomákat” mutatni, beleértve a hirtelen elfordulást a szent tárgytól, a képtelenséget belépni a templomba és a nyugtalanító gondolatokat „elmondhatatlan szexuális cselekményekről”. 1908-ra úgy vélték, hogy teljesen megszállás alá került. Theophilus Riesinger atya sikeres ördögűzést végzett rajta 1928-ban, de újra elkezdett az „ördöghöz” imádkozni. 1928-ban, amikor Anna 46 éves volt, Theophilus atya tett nála egy újabb kísérletet. Feküdt az ágyon és több apáca fogta le. Amint Theophilus atya elkezdte az ördögűzést, Anna elvesztette az eszméletét. Majd gyorsan felemelkedett az ágyról, és hozzátapadt a falhoz az ajtó fölött, és erővel kellett lehúzni onnan.

Az ördögűzés összesen 23 napig tartott, 3 részre oszlott augusztusban, szeptemberben és decemberben. Anna végig eszméletlen volt, és bár a szája soha nem mozdult meg, hangok jöttek belőle, amiket sikoltások, ordítások és túlvilági állati hangok kísérték. Anna fizikai állapotja halálössé romlott.

Ételt nem evett, csak egy kevés tejet vagy vizet iszogatótt. Mégis óriási mennyiségű bűzös hányadékot hányt ki, ami gyakran dohánylevelekre hasonlított, és állandóan köpködött. Az arca szörnyen eltorzult, és gyakran vér borította, ahogyan a feje megduzzadt és megnyúlt, a szemei kidülledtek, az ajkai pedig a jelentések szerint kéz méretűre nőttek. A hasa szinte pukkadásig megdagadt, hogy aztán visszahúzódjon és olyan keménnyé és súlyossá váljon, hogy a vas ágykeret meghajolt a hatalmas súly alatt.

Anna meg tudott érteni korábban számára ismeretlen nyelveket, visszahőkölt a szent szavaktól és tárgytól, és tisztánlátó tudást mutatott azzal, hogy feltárta a körülötte levők gyermekkori titkos bűneit. Az egyik ördögűzöt, Steiger atyát kigúnyolták a „démonok” és

autóbalesetet szenvedett, amit azok előre megjósoltak. Kisebb ördögök és bosszúálló szellemek azt állították, hogy megszállták Annát, de a fő kínzó „Belzebub”, aki Theophilus atyával szarkasztikus teológiai beszélgetésbe bonyolódott, „Iszkarioti Júdás”, aki azt mondta, hogy van ott, hogy addig kínozza Annát, amíg öngyilkosságot nem követ el, és így a pokolra kerüljön, valamint apjának és házvezetőjének és Anna Mina nagynénijének a „szellemei” voltak. Az „apja” azt mondta, hogy mivel Anna visszautasította, hogy engedelmeskedjen vérfertőző közeledésének, ezért megátkozta, és meglátogatta az ördögöt, hogy kísértse meg. A „nagynéni” kijelentette, hogy négy saját gyermekét ölte meg.

Az „ördögök” végül elkezdtek gyengülni, és visítás helyett inkább nyöszörögni, ahogyan Theophilus atya folytatta az erőfeszítéseit. A tetőpont egyik este jött el, amikor Anna hirtelen kihúzta magát, és mereven állt az ágyban. Theophilus atya megáldotta, és azt ordította: „Távozzatok pokol barátai! Takarodj innen Sátán, ahol Júda Oroszlánja uralkodik!” Ahogyan Anna visszahanyatlott az ágyra, egy „Belezebub, Júdás, Jacob, Mina” és „pokol, pokol, pokol” kiáltás visszhangzott a szobában, és elhalni tűnt a távolban. Anna kinyitotta a szemét, mosolygott, Krisztust dicsérte, és elkezdett sírni. Olyan szörnyű bűz töltötte be a szobát, hogy az ablakot ki kellett nyitni. A megszállásnak azonban vége volt. Ebben az esetben a megszállt nő és az ördögűző is katolikus volt, így nem meglepő, hogy a megszálló lények némelyike elképzelt bibliai alakok megszemélyesítése volt.



Az ördögűzőből (1973).

Egy korunkbeli ördögűző, Tony Finlay írja (8. fejelet): „Tapasztalatom szerint nem minden megszálló szellem ellenséges vagy rosszindulatú. Lehet, hogy csak ’egy otthont’ keresnek, vonakodnak elhagyni azt a társaságot, amelyben egykor éltek. Az ilyen lények lehet, hogy nem válnak ki erőszakos vagy elképesztő viselkedést az ’áldozatban’, mindazonáltal eltorzítják a vendéglátójuk normális viselkedését. Ezért mint ilyeneket, el kell távolítani.” Megjegyzi, hogy az igény az ördögűzésre emelkedően van, és ez kapcsolódik az okkult világba való belekontárkodás emelkedő tendenciájához.

Finlay egyik esetében egy tizenéves fiatal, Terry volt az érintett, akiről a szomszédjai úgy hitték, hogy megszállás áldozata lett. Számos különböző hangon beszélt, néhány rikácsoló, néhány visító és fülsértő volt. Beszélt egy olyanon is, amiről kiderült, hogy egy ősi nyelv. A hagyományos orvoslásnak és a pszichiátriai kezelésnek nem sikerült segíteni rajta. A különböző hangok alapján Finlay úgy gondolta, hogy őt „démon” szállta meg. Nekikezdett, hogy a katolikus egyház ördögűző rituáléit kövesse, felszólítva a démonokat, hogy távozzanak „az Úr” nevében. Néha a saját szavait csúfolódva megismételték, és „sátáni kacajt” hallott. Olyan is volt, hogy a szavait előre látták, és kimondták Terry száján keresztül, mielőtt maga kiejthette volna. A szertartások során Terry-nek sorozatos ájulási rohamai voltak. Több napig

tartó kimerítő erőfeszítések után Finlay úgy hitte, hogy megszabadult egy kivételével valamennyi „démontól”.

A csúcspont drámai volt. Hangosan sikoltzott, és sikerült felborítani a súlyos széket, amelyhez hozzá volt szíjazva. Rövid ideig a földön vonaglott, és valahogyan kiszabadult a kötelékeiből. Azután lábra állt, és láthatóan teljesen magához tért. Normális hangján kezdett beszélni. ... Soha többé nem került ilyen bajba. (Finlay, 8. fejezet)

Ahogy Finlay mondja, az ördögűzés alapvetően „az akaratok küzdelme”. A katolikus hite alapján azt állítja, hogy ez egy harc a „Sátán” és az „Isten” között. De a valódi csata az ördögűző elméje (és bármilyen pozitív okkult erőket tud kezelni) és a megszállásban részt vevő asztrális lények között zajlik, amelynek a kimenetele függ az áldozat jó és rossz tulajdonságaitól is.

7. Mentális médiumitás

A mentális médiumitás láthatatlan lényekkel való kommunikációra utal – amiket általában halottak szellemeinek feltételeznek – egy médiumon keresztül, aki lehet transzban, de lehet anélkül is. A lények kommunikálhatnak a médium saját hangján keresztül, vagy koppanásokkal, vagy ovija-táblán keresztül, vagy automatikus írással. Egyes médiumok nem lépnek közvetlen kapcsolatba a lényekkel, hanem egy „irányításon” vagy „szellemi vezetőn” keresztül. A fizikai médiumitást, amibe a „szellemi” formák materializálása tartozik, a 8. Fejezetben fogjuk megvizsgálni.

A spiritizmus aranykora az 1840-es és az 1920-as évek között volt, és követők millióit vonzotta. Az egyház erősen ellenezte, amely úgy gondolja, hogy „a másik oldallal” való kommunikáció sátáni mesterkedés. A médiumok versengtek a fizetségért, és gyakran inkább a hiszékeny hallgatóságért, az pedig kétségtelen, hogy a becsapások széles körben történtek. Mindazonáltal bizonyos nevezetes médiumokat – különösen azokat, akik fizikai jelenségeket produkáltak – szigorú körülmények között vizsgáltak, és semmilyen csalásra nem bukkantak. Azok a tudósok, akik vették a fáradságot, hogy megvizsgálják a spiritiszta jelenségeket – pl. Sir William Crookes, Alfred R. Wallace, N. Camille Flammarion és Sir Oliver Lodge – általában arra következtettek, hogy nem megmagyarázhatóak az ortodox tudomány szempontjából.

Sok médiumon keresztül kapott közlés a „minden rendben van” változathoz tartozik. Néha azonban elegendően részletes információt szolgáltatnak a kommunikáló entitások, hogy meggyőzzék a résztvevőket, hogy elhunyt szeretteik valóban jelen vannak. A „bezuhanó” közlést adók kijelentik, hogy olyan elhunyt személyek, akiket a résztvevők egyike sem ismer, és olyan információk átadásával azonosítják magukat, amiket később igazolni tudnak. Azok a médiumok, akik felveszik egy halott személy hangját, gesztusait, viselkedési módját és beszédstílusát, különösen erős benyomást keltenek. Vannak olyan médiumok is, akik általuk nem ismert nyelven beszélnek, vagy új képességeket mutatnak, mint például zenét szereznek, verseket vagy prózát írnak, néha kijelentve, hogy a sugallatot közvetlenül már elhunyt híres írótól vagy zeneszerzőktől kapják.

Ahol az elhunyt emberekkel történő kommunikáció valóban megtörténik, ebben valószínűleg inkább az asztrális lelkeik, mint a felsőbb emberi lelkeik vesznek részt. Viszont a médiumok által szolgáltatott információ megkapható tisztánlátó módon vagy telepatikusan is a résztvevők vagy más élő emberek elméjéből, valamint az asztrális síkon levő információk óriási tárházából (az „akasha-krónikából”). David Fontana kétségbe vonja az akasha-krónika vagy egy „kozmosz emlékezetbank” elképzelését, megkérdezve: „Kicsoda vagy kicsoda felelős a tapasztalások milliárdjainak megszervezéséért egy összetartozó egészé, amiket a világ népessége naponta hoz létre?” (Fontana, 2005, 157). A válasz az, hogy senki nem szervezi ezt, ez egy természetes, automatikus folyamat. Minden, ami megtörténik, otthagya a

lenyomatát a természet szubsztanciáján, és az átlagos pszichikusok elérhetik ezt az információt véletlenszerűen, míg a képzett okkultisták helyesen hangolt elméjükkel ezt akaratlagosan és pontosan tudják megtenni.

A XX. század második felében a channelling vált nagyon népszerűvé. Miután a médiumok transzba esnek, állítólag valamilyen intelligens lény kezd el rajtuk keresztül beszélni, gyakran teljesen más hangon. Azt állítják, hogy nemcsak halottak „szellemeit, hanem anyagokat, földönkívülieket, „felemelkedett mestereket”, sőt magát „Istent” is becsatornázzák! Viszont ritkán szolgálnak bármilyen hasznos vagy ellenőrizhető információval.

Esettanulmányok

Leonora Piper (1857-1950) transz-médium olyan szeánszokat vezetett, amelyeken gyakran megdöbbenette és megvigasztalta a résztvevőket az eltávozott szeretettektől jövő részletes közlésekkel. Az információt neki a „vezetője” szolgáltatta, de néha a „szellemek”, akik Piper beszédszervein keresztül szólaltak meg, gyakran az elhunyt személy hangját, hangszínét és stílusát felvéve. Richard Hodgson, a British Society for Psychical Research-nál (SPR) dolgozó kutató nyomozókat bérelt fel, hogy találják meg, vajon az ügyfelektől szerzi-e meg az információt normális eszközökkel, de soha nem merült fel semmilyen gyanús körülmény.

Hodgson egyik fiatal ismerőse, George Pellew (GP) egy lovas balesetben meghalt. Pellew megígérte Hodgson-nak, hogy ha ő hal meg először, meg fogja próbálni „megnehezíteni az életét”. Hetekkel a halála után egy GP-személyiség elkezdett megnyilvánulni Mrs. Piper irányítójaként, és bőséges bizonyítékot szolgáltatott az azonosításához. Pellew-nek mintegy 30 barátja vett részt a szeánszokon anélkül, hogy bejelentették volna, kik is ők, és GP tévedés nélkül valamennyiüket felismerte. Pellew barátai és családja, de maga Hodgson is végül meggyőződtek arról, hogy a test nélküli Pellew-vel foglalkoztak (Grosso, 2004, 81-3).

Miután Richard Hodgson meghalt, egy magát „Hodgson-nak” nevező entitás vált Piper vezetőjévé. Stanley Hall és Amy Tanner részt vettek a szeánszain, és kérdéseket tettek fel egy bizonyos Bessie Beals nevű elhunyt unokahúgról. Egy idő után megjelent egy személyiség, aki azt állította, hogy ő az elhunyt Bessie. Miután számos összejövetelen beszéltek vele, Hall azt mondta „Hodgson-nak”, hogy ők találták ki Bessie-t, aki valójában nem létezett. „Hodgson” azonban makacsul állította, hogy igenis létezett, és lennie kell valamilyen hibának (Grosso, 2004, 136). Ez az eset is jól mutatja, hogy óvatosságra van szükség, amikor a közlést adó „szellemek” kijelentett személyazonosságát megállapítják.

Sir Oliver Lodge legfiatalabb fiát, Raymond-ot egy bevetésben ölték meg Ypres közepében, 1915 szeptemberében. „Raymond” számos médiumon keresztül küldött üzenetet, és beszélt egy fényképről, amin egy csoport ember között ő is ott van, és hivatkozott egy sétatárcára. Lodge-ék nem tudtak semmit ilyen fényképről. Két hónappal később egy tisztárs anyja azt írta, hogy neki megvan az a csoportkép, amin Raymond rajta van. Mielőtt a kép megérkezett, Lodge meglátogatott egy Mrs Osborne Leonard nevű médiumot, és „Raymond” azt mondta a vezetőjén, „Fredán” keresztül, hogy a fénykép a szabadban készült, és valaki neki akart támaszkodni, és fekete háttere van függőleges vonalakkal. Amikor néhány nap múlva a fénykép megérkezett, a leírás többé-kevésbé pontosnak bizonyult (Inglis, 1984, 48-52). Lodge ezt és „Raymond” egyéb közléseit bizonyítéknak látta arra, hogy a fia túlélte a halált. Pontosabb lenne azt mondani, hogy az ilyen üzenetek inkább *összeférnek* a túléléssel, mint hogy bizonyítják azt.



Raymond Lodge jobbról a második az első sorban.

Frederick Bligh Bond egyházi építész volt, és 1908-ban kinevezték a britanniai Glastonbury Apátság romjai feltárásának vezetőjévé. Az előző évben ő és barátja, John Allen Bartlett kapitány elkezdtek információt kapni az apátságról automatikus íráson keresztül. A pszichikus forrás úgy azonosította magát, mint egy rég meghalt szerzetesek csoportja, az Avalon Társaság, akikről azt állították, hogy ők építették az Apátságot, és abban éltek. Az üzenetek egészen 1920-ig folytatódtak. Tucatnál több személyiség – köztük rendfőnökök, lovagok, középkori vendéglősök és egy földműves – adott közlést, mindegyik különböző kézírással. Ezen információ alapján, amelynek forrását kezdetben titokban tartották, Bond egy sor fontos felfedezést tett, beleértve az Edgar-kápolnát és két nagy, korábban nem feltételezett őrtorony maradványait a nyugati szélen.

Johannes Bryant testvér a második szeánszon jelent meg, és domináns személyiséggé vált a források között, 1911-ben egy másik forrás a következőket mondta róla: „Johannes fejét megzavarta és elhomályosította az a szépség, amit [Glastobury Apátság] a szívének adott, mint ahogyan az ember a szívét adja egy szeretett nőnek, és ez a szerelem a földhöz köti, a szelleme álmokba kapaszkodik, eltűnt látomásokhoz, amit szellemi szemei még mindig látnak.” A következő év augusztusában egy másik szerzetes is beszélt Johannesről: „Johannes most nagyon messze van, ott, ahol az erő gyenge... de a gyengeség itt erősség, amit más feladatokhoz gyűjt”. Úgy sejtjük, hogy a Bond-dal való beszélgetései megszabadították Johannest az apátsággal kapcsolatos megszállottságától, és lehetővé tették, hogy tovább haladjon. Maga Bond egyre inkább meggyőződött arról, hogy az elhunyt szerzetesek személyiségeivel való kapcsolat helyett inkább egyfajta egyetemes memóriabankot ért el, ami megszemélyesített gondolatformákat tartalmaz, amit képes volt megcsapolni az apátsággal kapcsolatos saját szenvedélyes érdeklődése miatt (Schwartz, 1978, 1-56).

James Hyslop kutató kapott egy közlést egy írországi médiumtól annak hatására, hogy egy magát „William James-nek” nevező szellem megkérte, lépjen kapcsolatba Hyslop-pal, és kérdezze meg tőle, emlékszik-e egy vörös pizsamára. William James, egy jól ismert amerikai pszichológus, aki 1910-ben halt meg, megegyezett Hyslop-pal, hogy bármelyikük hal meg először, az megpróbál kapcsolatba lépni a másikkal. Először az üzenet a vörös pizsamáról semmit nem jelentett Hyslop-nak, de utána eszébe jutott, hogy amikor James fiatal volt, együtt utaztak Párizsba. Mivel a csomagjuk még nem érkezett meg, Hyslop elment, hogy vegyen magának valamilyen pizsamát, de csak egy ragyogó pirosat talált. James napokig ugratta Hyslop-ot a pizsamákkal kapcsolatos szörnyű ízlése miatt. Hyslop azonban régen elfelejtette az esetet. Hyslop meg volt győződve, hogy a vörös pizsamás üzenetet az elhunyt William James-től kapta (Wilson, 1987, 144).

A „kereszt-levelezések” olyan üzenetek voltak, amik különböző földrészekén levő különböző médiumokon keresztül érkeztek olyan entitásoktól, akik a British Society for Psychological Research (SPR) alapító tagjaiként azonosították magukat, beleértve Frederick Myers-t, Henry Sidgwick-t, Edmund Gurney-t, később pedig Henry Butcher-t és A. W. Verrall-t, akik mind tehetséges klasszicisták voltak. Egyes médiumok – mint Mrs. Verrall is – szintén klasszicista tudósok voltak. Amíg élt, Myers gyakran jegyezte meg, hogy az egyirányú közlések bizonyítják, hogy a halottak szellemei különálló üzenetdarabokat adnak számos médiumnak, és így azoknak csak akkor van értelmük, ha összeillesztik azokat. A közlések 1901 és 1930 között folyamatosan érkeztek. A kapott üzenetek rendkívül ködösek, zavarosak és hihetetlenül bonyolultak. A szójátékokat és rejtvényeket csak olyan emberek tudják megfejteni, akik komoly tudással rendelkeznek a görög és latin klasszikus szövegekben valamint az angol költészetben (Grosso, 2004, 95-101; Fontana, 2005, 175-85). Egyes cambridge-i tudósok test nélküli elméit bevonhatták, de ahogyan Brian Inglis (1992, 417) megjegyzi: „Valamennyi kereszt-levelezést jó okkal tekinthetjük bizonyítéknak arra, hogy ha Sidgwick, Gurney és Myers valóban megpróbáltak kommunikálni, akkor az különösen nehéznek találták...”.

1937-ben egy entitás, amely csúnyán beszélt és nem fedte fel személyazonosságát, egy izlandi médiumon, Hafsteinn Björnsson-on keresztül adott közlést egy Reykjavíkban tartott szeánszon. Amikor megkérdezték, mit akar, azt válaszolta: „Keresem a lábamat. Akarom a lábamat.” Ez több összejövetelelen keresztül folytatódott, amíg egy új résztvevő, Ludvig Gudmundsson csatlakozott a csoporthoz. Ludvignak egy halfeldolgozó üzeme és egy háza volt Sandgerði-ben, egy Reykjavíktól 50 km-re levő faluban. A közlést adó kifejezte örömét, hogy Ludviggal találkozik, és néhány szeánsz után azt mondta, hogy a lába Ludvig házában van. Valahogyan később elárulta, hogy a neve Runolfur Runolfsson, és 1879-ben fulladt vízbe. Gyalog ment haza a tengerparton, és megállt inni, elaludt, és a dagály elragadta. A testét később a víz kivetette a partra, „ahol kutyák és hollók jöttek, és darabokra tépték”. Három hónappal eltűnése után megtalálták a csontjait feldarabolva, és 1880-ban temették el a maradványait.

1940-ben egy hosszú combcsontot találtak Ludvig házábanak belső és külső fala között. Bár Runolfur-t nagy magas embernek ismerték, lehetetlen biztosan tudni, kinek a combcsontja volt. Eltemették Runolfur régi plébániájának temetőjében, Runolfur pedig kifejezte háláját a következő szeánszon. A Runolfur által megadott sok részletet az életéről csak három különböző forrásban lehetett ellenőrizni: a plébánia feljegyzései a nemzeti levéltárban, egy homályos kézirat, amit nem publikáltak, csak jóval az említett szeánsz megtörténte után, és az unokájától kapott információ (Haraldsson, 2008; Grosso, 2004, 87-8).

1972-ben a Toronto Society for Psychical Research 8 tagú csoportja elhatározta, hogy kitalálnak egy elképzelt kísértetet, hogy lássák, vajon tud-e az kommunikálni. A Philip nevet adták neki, és kitaláltak neki egy részletes élettörténetet. Egy évig sikertelenül próbálták rámeditálva elérni, hogy kommunikáljon. Majd egyik este jókedvűen körbeülték az asztalt, amikor az asztal elkezdett rezegni, így megkérdezték, hogy ez Philip műve-e. Egy egyszerű koppintás az asztallapon a beleegyezést jelentette, és onnantól kezdve Philip elkezdett a kérdésekre válaszolni. Egy pontnál az asztal elkezdett lebegni, amikor senki nem ért hozzá, és üldözőbe vette az egyik résztvevőt a szobán keresztül. Az asztal kopogta az ütemet, amikor a résztvevők egy dalt énekeltek, és Philip kérésre színes fényeket hozott létre. A jelenetet filmre vette 1974-ben a Torontói Városi Televízió (Fontana, 2005, 112). Ahelyett, hogy az összes jelenséget a csoport tagjainak közös pszichikus erői hozták volna létre, lehetséges, hogy különböző elementálok és elhunyt személyiségek asztrális maradványai szintén részt vettek a szeánszokon.

Manapság a gép által közvetített médiumitás – vagy instrumentális transzkommunikáció (ITC) – válik egyre népszerűbbé. Ez magába foglalja a halottaktól vagy képmásaiktól jövő üzenetek felfogását különböző elektronikus eszköz segítségével, mint a magnetofon, telefax, telefon, televízió és a számítógép. Egyesek úgy gondolják, hogy elmosódott szavakat vagy mondatokat tudnak kihámozni a statikus zörejekből, amit olyankor hallunk, amikor egy rádiót olyan frekvenciára állítunk, ahol nincs adó. Ez az egyik technika, amit az elektronikus hangjelenségekre (EVP) használnak. Részletes ITC-tanulmányok vegyes eredményeket adtak, de némi információt kaptak, amit később igazoltak – bármi is legyen azok valódi forrása (Fontana, 2005, 352-81).



Ez a fénykép a „Sir Victor Goddard repülő altábornagy” századról készült röviddel az I. világháború vége után. Freddy Jackson, egy repülőgép-szerelő elmosódott arca látható - sapka nélkül, mosolyogva – kikukucskálva a legfelsőbb sor balról negyedik embere mögül (lásd jobbra kinagyítva). Három nappal korábban Jackson azonnal meghalt ugyanezen a kifutópályán, amikor belelépett egy repülőgép forgó propellerébe (Inglis, 2004, 85-6).

8. Fizikai médiumitás

A fizikai médiumitás a szeánszokon való fizikailag érzékelhető megnyilvánulások létrejöttére utal, amikről azt feltételezik, hogy „szellemi” entitások közvetítésével keletkeznek, amiket egy (gyakran transzban levő) médium jelenléte tesz lehetővé. A jelenségek közé hangos kopogások, zajok, megszólaló csengők hangjai, testetlen hangok, olyan tárgyak megjelenése, mint virágok és ékszerek, tárgyak elmozdulása, emberek vagy tárgyak levitálása, megmagyarázhatatlan fények, egy médiumból félig anyagi ektoplazma kisajtolódása és „szellemi” testek vagy olyan testrészek materializálódása, mint pl. kezeké (néha láthatók, néha tisztán tapinthatók).

A legtöbb médium, aki fizikai jelenségeket kelt, ezt a sötétben teszi, mivel azt mondják, a fény megzavarja az érintett finomabb asztrális szubsztanciákat és erőket. Természetesen a sötétség jótékony takaróul szolgál bárkinek, aki csalni akar. Mindazonáltal a szigorú vizsgálatok, amiket hozzáértő kutatók végeztek, gyakran jó fényviszonyok mellett, minden kétséget kizáróan bizonyítják, hogy valóban megtörténtek és megtörténnek különleges jelenségek.

Daniel Dunglas Home (1833-86)

A XIX. század legjelentősebb médiuma Daniel Dunglas Home volt, aki megdöbbentő mutatványait teljes nappali fényben mutatta be, és soha nem fogadott el semennyi pénzt sem (Inglis, 1992, 225-32, 243-6; Fontana, 2005, 247-58). A képességeit több mint egy negyed századig megtartotta, kivéve egy évnyi időszakot, amikor a „szellemek” úgy döntöttek, hogy megbüntetik. Egyetlen jelenség sem a saját otthonában történt, és egyetlen általa megmozgott vagy lebegtetett tárgy sem volt az övé. Több tucatszor vizsgálták tudósok és más szkeptikusok, és soha nem találtak semmi trükközést. Híres bűvészek mentek el a szeánszaira, remélve, hogy rajtakapják, de mind csalódottan távoztak.

Home szeánszain az asztal általában elkezdett remegni, mielőtt körözni kezdett, két lábra ágaskodott és a levegőbe emelkedett, miközben a résztvevők ujjhegyei a tetején voltak, gyengéden érintve vagy egyáltalán nem is volt érintkezés. Egyszer egy asztal a tetején egy gyertyával megdőlt egy bizonyos szögben, és a gyertya lángja ugyanabban a szögben égett tovább, mintha egy vízszintes felületen nyugodna. Test nélküli kezek gyakran jelentek meg és köröztek az asztal körül, a résztvevők meg tudták érinteni és megrázni azokat, de ha valaki megpróbált beléjük kapaszkodni, akkor szertefoszlottak. 1857-ben Home lebegtetett egy asztalt, mialatt Murat herceg, egy szkeptikus tartotta a lábait, III. Napóleon pedig, akik maga is egy amatőr bűvész volt, felülről figyelt. Eugénie császárné és a császár egyaránt érezték elhunyt apjának a materializált kezét, amelyet egy jellegzetes sérülés alapján ismertek fel. Egy másik szeánszon megjelent egy test nélküli kéz, fogott egy tollat, és ezt írta: „Napoleon”, Bonaparte saját kézírásával.

Néha Home maga is levitált, a résztvevők feje fölött lebegve. Egyszer kilebegett egy 3. emeleti ablakon a holdfényben, és a szomszéd szoba ablakán keresztül tért vissza. Néha úgy tűnt, hogy megnyúlt vagy összement akár 25 cm-rel is. Játszott a tűzzel, felszítva a forró szénét a kezeivel, körbe hordozva, és még meg is mosva az arcát benne. Az egyik szeánszon égő szénét tett egy ember fejére, aki azt mondta, hogy meleget érzett, de nem forróságot. Virágokat is jelenített meg, hogy szétossza a jelenlevőknek, akarattal elvonta a virágok illatát, és a fejét és kezeit világítóvá tette. A tudós William Crookes vizsgálta Home-t és több más médiumot 1871-től kezdve szigorúan felügyelt körülmények között, és arra a következtetésre jutott, hogy ismeretlen „pszichikus erő” működött, amelyet valamilyen formájú értelem irányít. (Crookes, 1874).



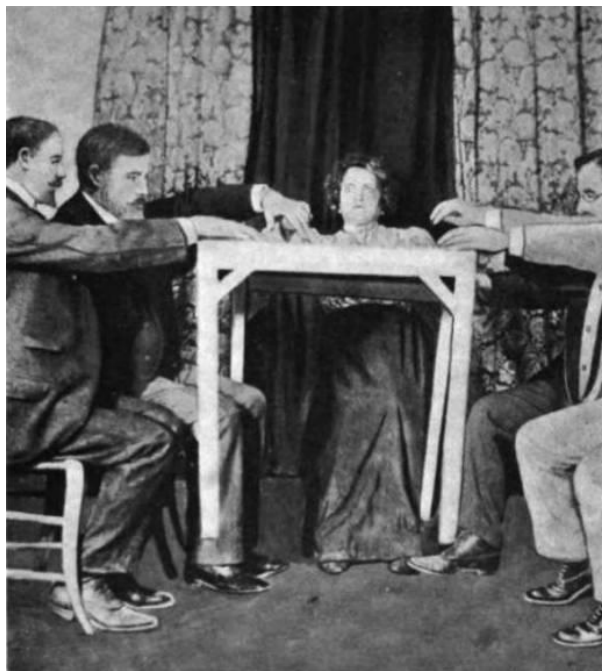
Egy William Crookes által tervezett kísérletben Home egy harmonikát tartott egy speciális kalitkában az asztal alatt egy kézzel, és az elkezdett játszani. Akkor is tovább játszott, amikor elvette a kezét, és látható volt, hogy lebegett a kalitka belsejében. Elektromosságot vezetve a kalitkán keresztül, az nem befolyásolta a harmonika teljesítményét (Crookes, 1874, 10-14).

A következő szeánszra 1863-ban került sor Mme Jauvin d'Attainville otthonában, a vendégek között volt Metternich hercegnő és férje, az osztrák nagykövet (Wilson, 1987, 110-11). A 15 vendég egy asztalnál ült egy fényesen megvilágított szalonban, míg Home egy karosszékben ült néhány méterrel távolabb. Miután könnyű transzba esett, megkérdezte, hogy szellemvezetője, Bryan jelen van-e. Éles kopogások jöttek az asztaltól, a gyertyatartók himbálózni kezdtek, a szék elindult keresztül a szobán, és megállt a vendégekkel szemben. Ugyanabban a pillanatban Metternich hercegnő felsikoltott, mivel azt érezte, hogy egy erős, de láthatatlan kéz megmarkolja. Mások is éreztek kezeket, amint gyengén megérintik őket. Az asztalterítő felemelkedett a levegőbe, és úgy látszott, alatta valami elindult feléjük. Metternich herceg bebújt a terítő alá, és megpróbálta megragadni a „teremtmenyt”, de nem volt ott semmi. Egy másik ember elhúzta a terítőt, míg mások az asztal alá buktak, hogy megtalálják a kopogások forrását, de ők sem jártak sikerrel. Amint ismét feltápáskodtak, kopogások zápora hallatszott, mintha kicsúfolná őket. Home rámutatott egy csokor ibolyára a zongorán, és ráparancsolt, hogy menjen a résztvevőkhöz. Az ibolyák végigcsúsztak a zongorán, majd keresztüllebegtek a szobán, és a hercegnő ölébe hulltak. Metternich herceg odaugrott, megragadta azokat, de nem talált zsinórt hozzájuk kötve. Home ekkor kért egy harmonikát, és a hercegnő egyedül állt a szoba közepén, a hangszert magasan a feje fölött tartva. Volt egy rántás a harmonikán, és az elkezdett folyamatosan széthúzódni és összenyomódni, egy lágy melódiát játszva. A szeánsz ezzel ért véget.

Eusapia Palladino (1854-1918)

Egy másik jelentős médium az olasz parasztasszony, Eusapia Palladino volt. (Inglis, 1992, 379-95, 419-32; 1984, 23-7). 20 éven keresztül, 1890 és 1910 között tucatnyi kiváló olasz, lengyel, német és francia tudós vizsgálta szigorúan ellenőrzött feltételek között, jó fényviszonyok mellett, hogy megfigyelhessék, mit csinál. A legtöbbjük bár nem szívesen, de kénytelen volt arra következtetni, hogy a jelenségei hitelesek voltak.

A szeánsz szoba asztala elmozdult körbe, egy lábra emelkedett, és gyakran teljesen elhagyta a padlót, bár a hölgy kezét és lábát is fogták, gyakran levitált, úgy látszott, mintha a puszta levegőben feküdne, mintha az egy kanapé lenne. A résztvevőktől távol eső tárgyak mozogtak, és a fejük körül keringtek, hangszerek megszólaltak (bár nem játszottak úgy, mint Home-nál). Kopogásokat, hideg leheleteket és (néha kéz vagy más testrész formájú) fényjelenségeket keltett. A résztvevő úgy érezték, hogy (általában láthatatlan) kezek tapogatták vagy csipkedték meg őket, amik elvették a szemüvegüket és összekötötték a nyakkendőjüket vagy a cipőfűzőjüket. Rá tudott nyomni egy kéz vagy arc képét tőle távol elhelyezett agyagrétegre, madzagdarabokon csomók kötődtek és kioldódtak mindenki szeme láttára. Egyszer, amikor felkapcsolták a világítást, azt látták, hogy az egyik vizsgáló kabátja van rajta még akkor is, hogy végig fogták a kezét. Néha, miközben fogták a végtagjait, más végtagok (az asztrális testének kitüremkedései, nevezik „állabaknak” is) voltak láthatók, amik kinyúltak a testéből, majd visszaoldódtak. Home és több más médium szeánszain is a megfigyelők azt vették észre, hogy egy tárgyakat tartó, vagy megjegyzéseket író kéz jelent meg, ami kapcsolódott a médium testéhez – bár fizikai segédeszközt soha nem találtak.



Egy asztal levitálása Eusapia Palladino egyik szeánszán 1892-ben.
(museumofthemacabre.com)

Eusapia Palladino-t úgy ismerték, hogy csalt, amikor csak tudott, a lábával ügyetlenül „levitáltatta” az asztalokat. Viszont azt mondta, hogy amikor transzban van, nincs tudatában, hogy mit csinál, és hogy a vizsgálóinak a dolga, hogy irányítsák a mozdulatait. Amikor Eusapiát meghívták Cambridge-be, hogy bemutassa képességeit, Richard Hodgson megengedte neki, hogy csaljon egy tesztben, majd kijelentette, hogy „leleplezte” a szélhámosságát. Az USA-ban végzett vizsgálatok során Eusapiának ismét megengedték, hogy egyik lába kiszabaduljon az ellenőrzés alól, és a vizsgálók győzedelmesen kijelentették, hogy ez érvénytelenítette valamennyi jelenségét. Az egyik vizsgáló elismerte, hogy mielőtt rajtakapták, a jelenségek nagyon hatásosak voltak: miközben a kezeit biztonságosan fogták, sikerült neki a szabaddá vált lábát a széke alatt átnyújtani és a háta mögötti függöny alá bedugni anélkül, hogy a testtartása valamennyire is megváltozott volna, utána pedig lábujjaival megfogta a vizsgáló csípőjét, karját és nyakát. Ennek a mutatványnak a végrehajtásához Eusapiának – aki ekkor már egy kövér, idős hölgy volt – különleges gumiembernek kellett volna lennie, a lábát kétszeres hosszúságúra kellett volna nyújtania, a lábujjait pedig úgy használni, mintha kezujjak lennének!

Carlos Mirabelli (1889-1951)

Carlos Mirabelli Braziliában született olasz szülőktől, és az 1920-as évekbe került az érdeklődés központjába (Dingwall, 1930; Inglis, 1984, 221-7, 297-8; www.fortunecity.com). Médiunitása egy üzleti karrier elkezdése után kezdett megnyilvánulni, aminek következtében elveszítette az állását. Ez után bizonyos időt egy elmeógyógyintézetben töltött, ahol az orvosok meggyőződtek attól, hogy megnyilvánulásai valódiak. Ezek gyakran spontán módon, közösségi helyeken történtek. Egyszer egy nemzeti ünnepen dobok és trombiták hangját lehetett hallani a jelenlétében, és egymás mellett álló üvegek és poharak kezdtek egymást megütogetni, egy jól ismert katonai indulót játszva. 1926-ban a Cesar Lombroso Academy of Psychical Studies publikált egy jelentést 392 Mirabelli által vezetett szeánszról, amik közül 337-en történtek jelenések.

Amikor transzban volt, automatikus írást produkált nagy sebességgel, 28 különböző nyelven, beleértve 3 holtat, vagy 26 nyelven beszélt, azon belül 7 nyelvjárást a témák széles skáláján annak ellenére, hogy csak kevés képzettsége volt. Úgy hitte, hogy olyan különböző híres személyiségek szellemei irányították, mint Galilei, Dante és Jézus. A leghatásosabbak a teljes alakos materializációi voltak, amiket a tanúk által ismert elhunyt személyekről hozott létre. Ezt teljes nappali világításnál vagy erős mesterséges fényben tette számos nyomozó és tanúk százai előtt. Megengedte, hogy levetkőztessék, átvizsgálják, majd a székéhez kötézzék, ahol világosan látható maradt minden tanú számára végig a szeánsz folyamán. A szobákat előtte és utána átkutatták, az összejövétel folyamán bezárva és lepecsételve tartották. A testi állapota a következő rendellenességeket mutatta: a legnagyobb változások a hőmérsékletben (36.2-ről 40.2°C-ra) és a pulzusban (48-ról 155-ra percenként), drámai változások a légzésben, a bőr és a szervek érzékenysége, az izmok összehúzódása és elernyedése, remegés sápadtság, üveges tekintet, erőteljes nyáladás, hidegrázás és megmerevedés.



Mirabelli szokott levitálni, és percekig lebegve maradt. (Inglis, 1984, 224)

Az egyik szeánszon egy szék a rajta ülő Mirabellivel két méter magasra emelkedett és két percig ott maradt. Egy másikon három koppanás hallatszott az asztaltól, és egy gyermekhang „papa” sírása. Az egyik vizsgáló felismerte, hogy ez az ő lánya, aki éppen akkoriban halt meg influenzában. A lány formája fokozatosan materializálódott, abban a ruhában, amiben eltemették, és a síró apja átölelte őt. Eltekintve a halottsápadtságától, pontosan úgy nézett ki, mint amikor még élt, és egy fél órán keresztül társalgott szomorú, monoton hangon az apjával. Lefényképezték, mielőtt elfolyt volna a levegőben és dematerializálódott volna. A következő ez után történt:

Zaj támadt egy beépített szekrényből, mintha valaki verte volna az ajtaját. Kinyitották, és egy koponya emelkedett fel, lebegett, és fokozatosan csontokat gyűjtött, amíg végül egy teljes csontvázvá vált, és elkezdett csetleni-botlani körben a szobában. A csontok érintésre kemények és nedvesek voltak, és úgy bűzlöttek, mint egy holttest. 20 perc múlva a csontváz fokozatosan eltűnt, és csak a koponya maradt, ami leereszkedett az asztalra.

Ez után rózsák édes illata előzte meg egy vöröses köd kialakulását a szobában, amely hirtelen feloszlott, és felfedett egy materializált püspököt, aki nem régen fulladt vízbe egy hajótörés folyamán. Ő is úgy válaszolt az orvosi vizsgálatra, mintha élne, mielőtt lassan dematerializálódott (Inglis, 1984, 225).

Egy másik szeánszon maga Mirabelli látszott dematerializálódni, és később egy másik szobában találtak rá, noha a bilincsein levő pecsétek érintetlenek voltak, ahogyan azok voltak a szeánsz-szoba összes ajtajának és ablakának a pecsétjei is. 1934-ben egy szeánszok materializált virágok, kancsók, egy szék és kulcsok kezdtek körbejárni a szobán, majd egy kép leemelődött a falról, keresztülbegett a levegőn, végül az egyik résztvevő kezére esett. Miközben ez történt, Mirabelli egy közel 2000 szavas tanulmányt írt franciául.



Dr Carlos de Castro (jobbra) riadt tekintete annak a ténynek köszönhető, hogy egy elhunyt költő (középen) éppen ekkor materializálódott közötte la a transzban levő Mirabelli (balra) között, a Cesare Lombroso Academy of Psychical Studies-nál végzett vizsgálati szeánsz során (Inglis, 1984, 225).

A Scole-csoport

A 90-es évek közepén több pszichikai kutató vizsgálta egy médiumi csoport tevékenységét Scole-ban (Norfolk, Egyesült Királyság), amely azt állította, hogy fizikai jelenségek széles skáláját hozza létre szellemi kommunikátorok csoportjának közreműködésével (Fontana, 2005, 324-47; thescolexperiment.com). A szeánszokat később Hollandiában, Németországban, Svájcban, Spanyolországban és Kaliforniában tartották. A csoport két tagja (férj és feleség) működött médiumként, és mély transzban maradtak az egész találkozó során. Az összejövetelek végül azért bejeződtek be, mert a kommunikátorok azt mondták, hogy zavaró hatások bizonyos formája rombolta le a kísérleteket, és teremtett veszélyes helyzetet.

A párbeszéd, amit a résztvevők folytattak a „szellemekkel”, értelmes, elmés és technikailag pontos volt. A közlést adók következetesen barátságosak, udvariasak és türelmesek voltak, és különböző hangokon beszéltek saját karakterüknek, nyelvjáruknek és szokásaiknak megfelelően. Általában a két médiumon keresztül beszéltek, de esetenként testetlen hangjaikat meghatározott helyeken lehetett hallani a levegőből. A fizikai jelenségek közé tartozott borsónyi – néha nagyobb – fények mozgása. Montague Keen, egy SPR-kutató ezt írja:

Fénypontok jelentek meg fentről, amelyek nagy sebességgel cikáztak a kis helyiségben, bonyolult légi mintákat írtak le, leereszkedtek a fejünkre, gyakran válaszolva kimondott vagy kimondatlan kérdésekre, látszólag beléptek a testekbe, zuhanórepülésben bombázták az asztal tetejét egy éles „fütyüléssel”, és felemelkedtek az asztal alól. ... Egyik alkalommal egy fény rátelepedett egy kristályra, amely az asztal szélén egyensúlyozott, több cm-re a kezeinktől, és a kristályon keresztül ragyogott, amely ekkor a szemeink előtt lebegett, majd leereszkedett egy átlátszó konyhai edény aljára, és a tőlem jobbra ülő Ellisont megkérték, hogy vegye ki, majd tegye vissza azt. Ő ezt megtette. Amikor megkérték, hogy ismétlje meg ezt a folyamatot, azt találta, hogy a kristály formája és esszenciája fölött záródnak össze, és nem annak anyagán, az ujjai pedig érintik egymást. (Keen, 2001, 169)

Az egyéb jelenségek közé tartozott a bútorok és más tárgyak elmozdulása, mozgó és járkáló formák és testrészek materializálódása, materializálódott ujjak, kezek neszezése, kopogása és folyamatos érintése, lebegő „angyali” formák, amelyek súrolják az emberek kezeit és arcait, trombitaszó olyan hangszerből, amelynek a fúvókáját korábban eltávolították, és megmagyarázhatatlan képek keletkezése filmekben. Mindezek a jelenségek sötétben jöttek létre, vagy homályos, vörös fényben. De sok „szellemi” fény elég fényes és tartós volt ahhoz, hogy korlátozottan látni lehessen a szeánszhelyiségben, a csoport tagjai pedig fénylő karszalagot viseltek. A bűvész James Webster tanúsította, hogy még a legkiválóbb mágusok sem tudják megismételni azokat a jelenségeket, amelyeknek szemtanúja volt a Scole-ban, még hosszas és drága előkészületek után sem.

Színpadi bűvészek

A bűvészek általában nagyon elutasítók a szeánszszobák jelenségeivel szemben, de rendszerint nem mennek tovább, mint hogy eltöprengjenek, milyen csalás segítségével történtek meg a dolgok. Bár a képzett bűvészek sok jelenséget tudnak létrehozni, ha megengedik nekik, hogy előre beállítsák felszerelésüket a szeánszszobákba, a végén pedig eltávolítsák azokat, ezek nem azok a körülmények, amiket a komoly vizsgálók által eredetinek minősített médiumok élveznek.

1873-ban John Maskelyne, a színpadi bűvészek híres Maskelyne-dinasztiájának alapítója elismerte, hogy egyes spiritiszta megnyilvánulások eredetiek. Később azt mondta, hogy egy szeánszon, ahol nem volt jelen médium, ő és barátaiából álló csoport elérték, hogy egy nehéz asztal bármilyen trükk nélkül mozogni kezdjen. Úgy vélte, ez valamiféle pszichikus erőnek a következménye volt, de hozzátette: „nincs egy szemernyi bizonyíték sem, ami azt bizonyítaná, hogy elhunyt szellemeknek nincs jobb elfoglaltságuk, mint bútorokat emelgesse nek. J. E. Robert-Houdin, a francia mágus azt állította, hogy „az érintés nélküli levitációk, ahogyan médiumok jelenlétében történnek, olyan fortélyok, amik messze meghaladják a hivatásos szemfényvesztők képességeit” (BCW 3:237). Egy Home által vezetett szeánszsal kapcsolatban azt írta, hogy „annyira elképedtem, amennyire csak lehetséges, és meggyőződtem róla, hogy teljességgel lehetetlen véletlenül vagy szándékosan ilyen csodás hatásokat kelteni (Fontana, 2005, 321).

A későbbi bűvész és szabaduló művész, Harry Houdini írt egy könyvet abból a célból, hogy a médiumokat rossz hírbe keverje, de az alig tartalmazott többet feltételezéseknél. Részt vett egy „Margery” (Mina Crandon) nevű médiumos tesztjein, akit bezártak egy Houdini által tervezett speciális dobozba, amelyből csak a feje és a kezei álltak ki. Azonban Houdini titokban elhelyezett egy kicsi radírgumit egy csengőben, hogy nehezebb legyen a médiumnak megszólaltatni azt. A trükközést azonnal feltárta Margery irányítója, „Walter”, aki azt állította, hogy Margery elhunyt bátyja, aki leírhatatlan szavakkal leplezte le Houdini csalását. Margery-t ismét bezárták a dobozba, de „Walter” ismét elkezdett káromkodni Houdini-ra, és azzal vádolta, hogy elhelyezett egy vonalzót a dobozba – ami ismét helyesnek bizonyult. Ezzel az volt a célja, hogy úgy látszódjon, mintha Margery azt használná a csengő megszólaltatásához, ha sikerülne kiszabadítani egyik kezét (Inglis, 1984, 163-9). Houdini azonban bizalmasan beismerte, hogy egy materializációnak, amelynek szemtanúja volt egy szeánszon egy másik médiumnál, eredetinek kellett lennie (Fontana, 2005, 322).

Okkult erők és képességek

Egyes kutatók azt állítják, hogy a fizikai médiumi jelenségek bizonyítják a „szellemek” létezését, mert az emberi elme egyedül nem képes ilyen megnyilvánulásokat létrehozni. Ez gyenge érv. Az ilyen jelenségek bizonyítják az okkult, elementális erők létezését, de sem-

mi okunk feltételezni, hogy csak test nélküli „szellemek” tudják azokat kezelni. Alacsonyabb rendű, félig értelmes asztrális entitások is érintettek lehetnek, a médium „mágneses aurájával” lehetővé téve a létrehozandó fizikai hatásokat. Ahogyan már említettem, bizonyíték van arra, hogy egyes jelenségek a transzban levő médiumok által öntudatlanul használt saját asztrális végtagoknak az eredményei. Továbbá egyes emberek képesek akaratlagosan is bánni az okkult erővel.

Sok utazó és misszionárius hozott vissza beszámolókat fakírok és csodatevők által végzett pszichikus cselekedetéről, szere a világból. Például Louis Jacolliot, Francia Kelet-India főbírója az 1860-as években számos fakírt megvizsgált szigorú feltételek között. Az egyikük lesüllyesztette egy kétkarú mérleg egyik tányérját azzal, hogy egy tollat tett rá, miközben a másik tányérban egy 80 kg-os súly volt. Covindasamy, a legünnepeltebb fakír elérte, hogy egy hatalmas, vízzel teli bronz váza himbálózson, majd ide-oda mozogjon Jacolliot utasításainak megfelelően, miközben olyan hangok törtek elő, mintha egy rúddal vernék. Levitált is, lótuszülésben, 70 cm magasra emelkedve, és az egyedüli kapcsolata a földdel Jacolliot egyik vékony, ceyloni sétapálcája volt, amely nem bírta volna el a súlyát. Ráadásul virágokat materializált, és kezeket is, amelyek emberinek néztek ki (Inglis, 1992, 289).

Több évtizeden keresztül Helena Petrovna Blavatsky (1831-91) csodálatos okkult jelenségeket produkált akaratlagosan, teljesen tudatosan, teljes világításban, gyakran válaszul a szemtanúk különleges kérésére, a felkészülés lehetősége nélkül. Kopogásokat, csengő hangokat, zenét, illatokat és fényjelenségeket hozott létre, írások és képek megjelenését idézte elő, jelentős tisztánlátó képességeket mutatott, valamint tárgyakat materializált, oldott fel, duplikált, mozgatott, lebegtetett és teleportált (lásd: ILMB; OW; Caldwell, 2000). 1885-ben a Brit SPR kiadta Richard Hodgson teljesen képtelen, elfogult és ellenséges jelentését, amelyben Blavatskyt sarlatánnak, szélhámosnak és orosz kémnek nevezte, és azzal vádolta, hogy pszichikus jelenségeket csalással hoz létre, kitalálja a Mestereket és „meghamisítja” a leveleiket bűntársak segítségével. Ahogyan sok szerző bebizonyította, a vádak alaptalan spekulációk, és ellentmondanak a nagyszámú ellentétes bizonyítéknak, amik említés nélkül maradtak (Lásd pl. Harrison, 1997; Gomes, 2005, Endersby, 1969).

Blavatsky kora gyermekkorától kezdve rendkívül pszichikus volt, és sok évtizedre valamint adeptus tanítói segítségére volt szükség, hogy okkult képességeit teljes irányítása alá vegye. Fiatal nőként gyakran közléseket közvetített – „szellemkopogásokkal” vagy irányított írással – barátoknak, családtagoknak, akár azok feltett kérdéseire válaszolva, akár halottaktól (pl. híres íróktól), bár ezekről soha nem jelentették ki, hogy a holtak eredeti szellemeitől érkeznének. Ebből a célból olvasott a jelenlevők gondolataiban, amiket általában a fejük körül látott, és akaraterejét használta kopogások létrehozásához. Néha megengedte a fél-intelligens elentáloknak, hogy szélesebb körben tükrözzék vissza a jelenlevők gondolatait, amely esetben a kommunikáció kevésbé komollyá vált. Nagy ritkán egy másik módszert használt, amely sokkal komolyabb kommunikációt eredményezett, „amit nem az általuk megadott nevű nagy elhunyt személyiség szelleme keltett, hanem *abban* keletkezett” (ILMB 94-5, 109-11; BCW 14:477, 480-1; Cranston, 1993, 63-77).

Lecsillapította magát, és csukott szemmel megkereste az asztrális fényben azt az áramlatot, amely megőrizte valamilyen jól ismert, elhunyt személyiség eredeti lenyomatát, majd azonosította vele magát egy időre, és irányítva a kopogásokat, kimondatta velük azt, ami a saját elméjében volt, ahogyan a letükröződött az asztrális fényből. Így ha a kopogó „szellem” azt állította magáról, hogy ő Shakespeare, az valójában nem a kiváló személyiség volt, hanem csak az eredeti gondolatok visszhangja, amelyek egykoron a fejében jártak, és úgymond ki-kristályosodtak az asztrális szférájában, ahonnan egyébként már az asztrális burka is régen távozott, egyedül csak az elpusztíthatatlan gondolatok maradtak meg. Nem volt olyan, a kopogások által elmondott mondat vagy szó, ami először ne HPB fejében formálódott volna meg

annak megbízható másolataként, ami szellemi szeme elé került az elhunyt emberiség fénylő Feljegyzéseinek Könyvéből.

1874-ben Blavatsky rész vett azokon a szeánszokon, amelyeket William és Horatio Eddy médiumok vezettek Chittenden-ben, Vermont-ban. Ott történt, hogy először találkozott Henry S. Olcott-tal, aki több hónapot töltött az Eddy-testvérek jelenségeinek vizsgálatával (lásd: POW). Eddyék szegények voltak, csaknem analfabéta farmerek, és az egyedüli fizetség, amit a látogatóktól kaptak, egy kisebb összeg volt az ételért és a szállásért. Miközben William egy kis szobácskában ült, materializált jelenések – férfiak, nők és gyerekek – sorozata tűnt fel, és beszélt a jelenlevőkkel, esetenként feloldódva a nézők szeme előtt. Az alakok általában vörös indiánok, amerikaiak és európaiak voltak, de Blavatsky érkezése után más nemzetiségűek is kezdtek megjelenni, például a korábbi grúz szolgája a Kaukázusból, egy muzulmán kereskedő Tiflis-ből, egy orosz parasztlány, egy kurd harcos, handzsárral, pisztolyokkal és lándzsával felfegyverkezve, egy afrikai mágus, akinek a feje köré egy színes szalag volt kötve, amiből négy antilopszarv állt ki, amiknek a végén csengők voltak, és Blavatsky elhunyt nagybátyja.



Egy materializálódott indián nő, Könnyű Szív rajza, amint feloszlik. (POW 148a)



Egy kurd harcos (balra) és egy afrikai mágus (jobbra) materializációi, mindkettő ismerős Blavatsky számára. (POW 322, 329)

Abban az időben Olcott „vakbuzgó” spiritiszta volt, ahogyan Blavatsky jellemezte, és hitt abban, hogy a jelenések az „elhunytak lelkei”. Visszautasította, hogy elfogadja Blavatsky magyarázatát, hogy az ilyen jelenéseket a médium testéből kilépő asztrális testmás hozza létre, amely más megjelenési formát ölt magára. Semmit nem tudva a testmás rugalmas természetéről, nem gondolta, hogy ez magyarázza meg az alakok változó magasságát, terjedelmét és megjelenését. Később felismerte, hogy Blavatsky egyes jelenéseket maga hívott elő saját pszichikus képességeinek felhasználásával (ODL 1:7-10; BCW 1:53). HPB elmagyarázta, hogy nagybátyja materializált formája a saját elméjéből kiküldött kép volt. „Olyan volt, mint a nagybátyám üres külső burkolata, amiről úgy látszott, mintha én dolbtam volna a médium asztrális testére” (ILMB 132-3; BCW 14:482-3). Ugyancsak megidézte Michalko-t, egykori grúz szolgáját, akiről úgy gondolta, hogy halott, de akiről később kiderült, hogy még élt (BCW 6:291).



Egy materializált „szellem”, Michalko Guegidze rajza, aki grúzul beszélt és grúz dallamokat játszott egy gitáron. A valódi Michalko-ról később kiderült, hogy még élt. (POW 296)

A szeánszok során Blavatsky látta, ahogyan a halottak „árnyékai”, „amelyekből a legtöbb esetben a lelkek és a szellemek már régen kiszöktek”, a médium és a látogatók életenergiáival táplálkoztak.

Érdekes látvány volt, ahogyan a spiritiszták üdvözölték ezeket az árnyakat! Azok a médium körül sírtak és örvendeztek, beöltözve ezekbe az üres materializált árnyakba... Vértelt a szívem miattuk... Bár csak tudták volna, hogy a férfiak és nők ezen árnyai teljességgel földi szenvedélyekből, bűnökből és világias gondolatokból álltak, annak a személyiségnek a maradványából, amik voltak. ... Alkalmanként láttam egy ilyen fantomot, ami kilép a médium asztrális testéből, majd ráveti magát a résztvevők egyikére, akkorára kiterjesztve magát, hogy teljesen beburkolja, azután pedig teljesen eltűnik az élő testen belül, mintha annak minden pórusa beszippantotta volna (ILMB 178-9; BCW 14:491-2).

Azt mondja, hogy az elementárisokat „szinte istenként kezelik a szentimentális tudatlanok” (BCW 7:208).

Blavatsky M. Mester segítségével materializációkat is létrehozott vizsgálati körülmények között egy másik médium, Mrs. Holmes által vezetett szeánszokon úgy, hogy valaha is nyilvánosságra hozta volna ezt a tényt. Ez magyarázza meg, Mrs. Holmes-t, aki gyakran fo-

lyamodott csaláshoz, miért sokkolta annyira, amikor megtudta, hogy konkrétan ezek a jelenések eredetiek voltak (ODL 1:13-14; BCW 1:73, 120).

Teozófiai nézőpontból három lehetséges magyarázat van a materializációk „szellemeire” (Ocean 48-9, 168-9; Echoes 1:183-6, 384-8):

1) A médium asztrális teste kiizzadja és felölti egy halott személy megjelenési formáját úgy, hogy visszatükrözi asztrális képét, és az által válik láthatóvá, hogy részecskéket gyűjt össze a levegőből és a látogatók testeiből.

2) Egy elhunyt személy asztrális burka láthatóvá, sőt, tapinthatóvá válik, amikor a levegő és az éter állapota olyan, hogy megváltoztatja molekuláinak rezgését a szükséges mértékig.

3) Kémiai, elektromos és mágneses anyag tömege gyűlik össze az atmoszférából, a médiumból vagy más jelenlevő emberből, és valamilyen vágyott, élő vagy halott személy képe az asztrális fényből visszatükröződik azon.

9. Szellemek és asztrális burkok

A spiritiszták gyakran gondolkodás nélkül elfogadnak bármilyen banális képtelenséget a „halottak szellemeinek” üzeneteként. Például 1928-ban Charles Drayton Thomas tiszteletes kiadott egy könyvet elhunyt apjával és nővérével való kapcsolatairól médiumokon keresztül. Az üzenetek tartalmazták a következőket:

Vannak útjaink, de a felületük nem olyan, mint Anglia kő- vagy makadám útjaié... A kinézetük valami olyan, mint a természetes földúté, de sár és egyéb kellemetlenségek nélkül...

Van Londonunk, de az nem a ti Londonotok... Van némi hasonlóság a parkokban és a gyönyörű épületekben, de nálunk minden finomabb... Nem láttam itt kígyókat vagy oroszlánokat... Vannak lovaink, kutyáink és macskáink, de csak nagyon kevés szamarunk.

Az apa és a nővér leír egy interjút magával Jézussal is, aki – eléggé megjósolhatóan – „nagy méltóságot sugárzott nagy kedvességgel és szelídséggel” (Wilson, 1987, 230-1).

1916-ban Sir Oliver Lodge kiadott egy *Raymond* című könyvet azokról a közlésekről, amik meggyőzték, hogy a fia túlélte az I. világháborúban bekövetkezett halálát. „Raymond” elmagyarázza, hogy a túlvilági élet egyáltalán nem különbözik a földi élettől. Azt mondja, a legtöbb ember fehér köntöst visel, bár sokan inkább öltönyt hordanak. Ehetnek is, ha akarnak, és cigarettáznak is, vagy whisky-t isznak szódával. „Vannak műhelyek itt, és azok készítenek minden dolgot nekik” – mondja (Wilson, 227). Az egész leginkább butaságnak hangzik.

Közlések érkeztek egy médiumon keresztül olyan valakitől, aki a brit hadsereg tisztjének, T.E. Lawrence-nek mondta magát, vagy ismertebb nevén Lawrence of Arabia-nak (Wilson, 231-2). „Lawrence szerint egy Mitchell nevű szellem, aki a mentorává vált, azt mondta neki, hogy mivel a földön szerzetes-szerű életet élt, eljött az ideje, hogy „kirúgjon a hámból” és megtapasztalja azokat az élményeket, amiket elmulasztott – beleértve az asszonyokat is. Részt vesz egy körúton a mennyei bordélyok között, és ezt mondta: „Ezek a lányok nem prostituáltak... asszonyok, akiknek nem volt szexuális élményük a földi életben, és dolgozniuk kell ezen a hiányosságukon, mielőtt fejlődni tudnának. „Lawrence” ezután líraivá válik: „Mi ketten boldogan bebarangoljuk egy intim kapcsolat örömei felfedezésének elbűvölő területét, amit az egyesülés mágiája koronáz meg”. Bárki vagy bármi is felelős az ilyen porhintésért, valószínűtlen, hogy holtak valódi szellemei lennének.

A *The Theosophist* 1882. októberi számában egy indiai levélíró leírta, hogy fiatal unokahúga halála előtt két nővére hogyan látta meg elhunyt bátyjuk kísértetét, miközben a haladkló unokahúg így kiáltott fel: „Mondd meg a húgomnak, hogy jövök”. A lány temetése után a levélíró hallott valakit, aki suttogott vagy megpróbált beszélni hozzá, a legfiatalabb nővér pedig, miközben beteg volt és láthatóan transzban volt, lépéseket hallott a szomszéd szobában. A következő éjszaka az anyja hallotta, hogy az elhunyt lány azt mondja neki, forduljon

meg, az idősebb nővérét valami felébresztette a nevéen szólítva, és látta és érezte a lány kezét az övében. A halott lány nagyapja határozottan látta őt szokásos ruháját viselve, a levélíró látta a lány fejét és vállait, és furcsa fény volt látható a szobában. A következő napon elhagyták szülővárosukat, és Allahabadba mentek. Az első éjszaka a levélíró legfiatalabb húga ismét transzba esett, és látta az elhunyt unokahúgot fénylő ruházatba öltözve.

Ezt a jelenséget kommentálva H. P. Blavatsky azt mondja (BCW 4:243-50), hogy különböző okok következményei lehetnek, és csak egy adeptus tudná biztosan megmondani, mi a tényleges magyarázat. Rámutat, hogy egy emberi lélek, amely éppen csak megszabadult testi börtönéből, bódult állapotban van, és valószínűtlen, hogy megfontolt szándékkal cselekedjen. De ez nem is szükséges az események megmagyarázásához. A haldokló lány utolsó gondolatát valószínűleg a körülötte levők foglalták el. A levélíró fiatalabb hűgának transzai azt sugallják, hogy médiumi hajlamai voltak, és segített felerősíteni a jelenséget, a lány hangja „asztrális” visszhangjának meghallásával és „asztrális tükröződésének” érzékelésével.

A *The Theosophist* 1883. júliusi számában volt egy levél (BCW 4:583-98) „M. A. (Oxon)” aláírással, az író médium neve William Stainton Moses volt, aki nem értett egyet azzal a teozófiai nézőponttal, hogy leginkább az asztrális burkok azok, amelyek a szeánszon kommunikálnak. Hivatkozik egy esetre, amiben egy általa „John Lilly-nek” nevezett közlést adó szerepelt, aki több évtizeddel korábban halt meg. A „szellem” főleg úgy kommunikált, hogy nagyon jellegzetes kopogó hangokat hallatott egy asztalon, és olyan különböző életrajzi részletet szolgáltatott, amiket Moses igazolni tudott. A közlések fokozatosan véget értek, és Moses többet nem hallott róla. Néhány évvel később, amikor egy barátja házában tartózkodott, az egész szobában jelentkező kopogások és zajok ébresztették fel, de nem kapott semmilyen üzenetet. A kopogások a Lilly által használt jellegzetes hangok voltak, és másnap reggel Moses megtudta, hogy Lilly egykor abban a házban élt. Arra következtetett, hogy a legkielégítőbb magyarázat az, hogy a kommunikáló lény az elhunyt John Lilly eredeti szelleme volt.

Blavatsky nem értett egyet, azt mondta, hogy „John Lilly” asztrális burka az összes jelenséget meg tudhatta csinálni, mivel még rendelkezett a „sűrűbb személyes tudattal és emlékezettel”, és ezek újra aktiválódtak a médium agymolekuláival történő minden érintkezéskor, amik galvánelemként működtek. Azt mondja, sokkal valószínűbb, hogy egy eredeti test nélküli szellem elkerülné a kommunikációt egy asztalon keresztül, amikor rendelkezésére állt egy érzékeny médium tisztánlátása és spirituális tudata is. A jelenlét ismerős hangjai pedig vajon miért hálnak el fokozatosan, mint sem hirtelen, ami egy olyan „szellem” esetében várható lenne, akinek valódi, végrehajtandó küldetése van? „Miért kellene egy örökkévaló félanyagi, teljesen *tudatos* entitásnak ilyen furcsa módszereket használnia?” – kérdezi. A hálószobai eset folyamán pedig miért nem kopogta ki, amit mondani akart, ahelyett, hogy félig ébren tartotta Mosest, és „ismételten megzavarta alvását kopogásokkal és zajokkal, megkocskáztatva, hogy erős fejfájást okoz neki”? Lilly átítatta a hálószobát élete során saját emanációival, és a kimerülőben levő asztrális burkát még egyszer annyira felvillanyozta Moses jelenléte, hogy hallható hangokat tudott kelteni.

Blavatsky azzal fejezi be, hogy felidézi egy kísértetjárta ház történetét, ahogyan egy spiritiszta leírta azt. Egy család beköltözött egy házba, ahol időnként megmagyarázhatatlan zajokat, reccsenéseket, lépteket és hangokat hallottak. A férj halálát követő éjszaka, aki szenvedélyes zenerajongó volt, a zongora elkezdte halkan játszani az utoljára komponált darabját. A temetés után kopogásokat hallottak a házban, a gyerekek pedig hallották az apjukat hozzájuk beszélni. Több éjszaka múlt el, amikor a legidősebb fiú sikoltozva ébredt fel, hogy valaki megérintette a vállát. Egy látogatóban levő barát azt érezte, hogy a hálóruháját megrángatják, és arra buzdították, hogy menjen el. Hamarosan az egyik szolga megbetegedett a kísértetjárás következtében. Az egyik éjszaka a feleség bement a férje dolgozószobájába, és meggyújtott egy gyertyát. Ekkor szél söpört végig a szobán, elfújta a gyertyát, és becsapta az ajtót. A fele-

ség rémulően kiszaladt a szobából. Bezárkózott a gyerekei hálószobájába, de hamarosan egy hangot hallott, mintha egy gong ütögette volna az ablakkeretet. Hallotta, amint a férje azt mondja neki: „Gyere fel ide”, de azt válaszolta, hogy a gyerekek érdekében élni akar. Ezután a ház ajtajai becsapódtak, lépéseket hallottak fel-alá járkálni a lépcsőn napkeltéig. Blavatsky megkérdezi, vajon az ilyen bohóckodásokat mi végzi nagyobb valószínűséggel: egy szerető férj és apa jó szelleme, vagy egy rosszindulatú, félbolond asztrális burok?

A *The Theosophist* 1883-84. december-januári száma tartalmazta a következő jelentést (BCW 6:127-9): Két agglegény testvér együtt élt a család házában. Az idősebb fivér észrevette, hogy jelentős összeg tűnt el a pénzes dobozából. Bár a fiatalabb testvér kicsapongó életet élt, nem gyanakodott rá, mivel bátyja mindig adott neki annyi pénzt, amennyit akart. Később a fiatalabb testvért párbajban megölték. Miközben unokatestvére, Mrs. A. egyedül volt a holttesttel a halottasházban, az ajtó fölötti kárpiton belátott az elhunyt szobájába, és egy idős úr tűnt fel egy könyvvel a kezében. Megállt a koporsó lábánál, és azt mondta: „Bocsássák meg a te bűneidet az anyád kedvéért!” Úgy tűnt, nem vette észre a fiatal nőt, odasétált a szemben levő falhoz, megnyomott egy rejtett gombot, és feltárult egy fülke, tele könyvekkel és dokumentumokkal. Felírt valamit egy lapra, amit a magával vitt könyvből tépett ki, eltette a könyvet és a papírt a fülkében, és bezárta azt. Ezután visszatért az elhunyt szobájába. A fiatal hölgy szülei elmondták neki, hogy a férfi, akit leírt, a két fivér apja volt, aki már jó régen meghalt. Kinyitották a korábban ismeretlen fülkét, és megtalálták az idős férfi által írt feljegyzést, ami felfedte, hogy a valódi tolvaj az elhunyt fivér volt. A dolog azzal ért véget, hogy az életben maradt fivérnek ki kellett fizetnie egy tartozást egy másik városban levő személynek, hogy megmentse a család becsületét. A könyv, amit a kísértet magával vitt, a fiatalabb fivér személyes számlakönyve volt, és mindent igazolt.

Ezt az esetet kommentálva Blavatsky azt mondja, hogy halála időpontjában az apa esetleg nagyon aggódott kiesbbik fia jövője miatt, különösen azért, mert az anyja már meghalt. HPB megjegyzi, hogy „a félelem vagy a nagy aggodás a földön hátrahagyott dolgok iránt képes visszatartani egy burkot, aminek egyébként már fel kellett volna bomlania, jóval hosszabb időre a földön, mint amennyi ideig nyugodt halál esetében tartana”. A fiatalember, aki tragikus véget ért, valószínűleg médium volt az apa burka számára, átadva annak a tudást vad és bűnös pályafutásának valamennyi eseményéről. A nőnek, aki szemtanúja volt a materializálódott buroknak, szintén pszichikusnak kellett lennie, ezzel segítve elő, hogy a jelenség megtörténjen. Blavatsky arra a következtetésre jut, hogy a haldokló fiatalember megbánása erkölcstelen élete miatt és aggodalma, hogy megmentse a család jó hírét, erőteljesen visszatükröződtek az apa asztrális burkán, és kiváltották mindazt, ami ezután történt.

Mesterek és médiumok

1882-ben William Eglinton angol médium Indiába látogatott, és eltöltött némi időt a két spiritisztával és teozófussal, Alice Gordon-nal és férjével, W. Gordon alezredessel. Egy A. P. Sinnett-nek szóló, 1882. március 18-án érkezett levélben KH azt mondta, hogy Eglinton kíváncsivá tett Mrs. Gordon-t, hogy nem csapják-e be a teozófusok, mivel Eglinton tagadta a Mesterek (vagy „Idősebb Testvérek”) létezését, és „szellemi vezetői” sem hallottak soha róluuk. Viszont egy következő alkalommal a „szellemek” hangvétele hirtelen megváltozott, KH pedig elmagyarázta, hogy M (Morya) Mester mayavi-rupájában belopódzott a kama-rupai kísértetek „zagyva tömegébe”, és „torkon ragadta” azokat, aminek eredményeként váratlanul beismerték, hogy a Mesterek igenis léteznek (ML2 248 / MLC 149). Mrs. Gordon jól szórakozott, amikor Eglinton egyik vezetője elkezdett beszélni „a Hírnevesről” – ami M Mesternek adott álnév. Leírja, hogy amikor Eglinton kijött a transzból, és megtudta, mit is mondott, amikor transzban volt, „egyáltalán nem vált lelkessé, hogy a Mesterekben való hitet rákényszerítik, azok állítólagos felsőbbrendűsége a médiumokhoz képest inkább érzékeny pontot érin-

tett!” (Damodar 187.) A vezetői azt is közölték, hogy miután elutazott Indiából, néhány okkult jelenség az Idősebb Testvéreken keresztül valósult meg.

1882. március 22-én KH mayavi-rupájában meglátogatta Eglintont, és beszélt vele a *Vega* fedélzetén – ez volt az a hajó, amivel visszautazott Angliába. 24-én, útja során Eglinton írt egy levelet Alice Gordonnak, azt mondva, hogy KH látogatása arra készítette, hogy elfogadja, a Testvérek határozottan élő személyek (évekkel később megváltoztatta véleményét, és azt mondta, valószínűleg egy szokatlan „spontán materializációt” látott!) A Mesterek segítségével ezt a levelet egy Blavatskynak szólóval együtt okkult eszközökkel szinte azonnal eljuttatták Blavatskynak és más szemtanúknak Bombaiba. A Mrs. Gordonnak szóló levelet később összekötötték egy Blavatskytól származó (három kártyára írt) üzenettel, újra felkapták, és néhány pillanattal később ledobták egy Calcuttában levő csoportba, amely Mr. és Mrs. Gordontól, valamint Olcott ezredesből állt. Az utóbbi látta KH-t és M-t mayavi-rupájukban az ablakon kívül, az egyikük pedig Mrs. Gordon feje fölé mutatott, mivel a csomag ott esett le a mennyezetről. Tartalmazta Eglinton levelét, Blavatsky kártyáit, valamint egy nagy kártyát is (amelyet Eglinton használt a szeánszain), amelyen feljegyzések voltak KH-tól és M-től. Mindez egy darab kék varrócérnával volt összekötve (OW 169-75; Damodar 185-95; Caldwell, 2000, 174-8).

Egyszer, amikor a pap C. W. Leadbeater, aki érdeklődni kezdett a teozófia iránt, meglátogatta Eglintont Angliában, az utóbbi irányítója, „Ernest” nagy tisztelettel beszélt a Mesterekről, és azt mondta, hogy abban a megtiszteltetésben volt része, hogy több alkalommal láthatta őket. Leadbeater megkérdezte, vajon Ernestet felkészítették-e arra, hogy üzenetet vagy levelet adjon át nekik, Ernest pedig azt válaszolta, hogy az első adandó alkalommal meg fogja ezt tenni. Azonban soha nem történt meg a kézbesítés. Több évvel később egyes spiritiszták azt írták, hogy a Mesterek feltehetően nem léteznek, mert Ernest ezt mondta nekik. Ez mutatja – mondja Leadbeater – hogy az „Ernesthez” hasonló entitások mennyire megbízhatatlanok, mivel gyakran a kérdezők gondolatait tükrözik vissza (M&M 128fn).

Egy levélben, amelyet Sinnett kapott 1884. januárban, M Mester elmondja, hogy jelen volt Eglinton egyik szeánszán. Ezt Sam Ward, amerikai teozófus londoni lakásán tartották, és részt vett rajta Sinnett is (ML2 431-2 / MLC 404-6; M&M 206-10). A szeánsz akkor keltette fel M érdeklődését, amikor az asztrális „szellemek” vagy bhuta-k elkezdtek hamisítani Blavatsky kézírását, majd készítettek egy üzenetet, mintha az M-től származna. Azt mondja, nem Ladakh-ban volt, ahogyan az üzenet mondja, hanem Lhassa-ban. Azonnal a szeánszszobába utazott asztrálisan, a „szellemeken” kívül mindenki számára láthatatlanul. Vett magának egy papírlapot Sam Ward papírtartójából, amire az említett levelet írta, hogy megmutassa, jelen van. Azt mondta, hogy mivel Eglinton nagyon szeretett volna a TS London-alosztályához csatlakozni, „asztrális kullancsai” összetákolták az „M”-levelet. Azt mondta Sinnett-nek, hogy fel kellett volna ismernie, hogy az csak egy hamisítvány, mert nem előzték meg bizonyos jelszavak, amikben korábban megegyeztek. M azt mondja, hogy „a kísértetek figyelemreméltóan jól dolgoztak, egyáltalán nem zavarta őket a jelenlétem”, a munkájukat akadályozta a Piccadilly Street-ről bejövő túl sok fény, de a lenti könyvesbolt kiadásai sokat segítettek nekik. M Eglinton egy „szegény megbűvölt szerencsétlennek”, és „epilepsziás rohamok céltáblájának” nevezi, de azt mondja, „a maga módján valóban becsületes és sajnálatra méltó”, ahogyan két elementáris „kullancsként rátapadt”.

A médium William Stainton Moses-nek volt egy „Császárnak” (néha „+”-tel jelzett) nevezett „szellem-vezetője”. 1882 júliusában Blavatsky azt mondta Sinnett-nek, hogy Moses médiumságának korai időszakában a Császár egy Mester volt, de ez már nem igaz a jelenlegi Császárra (LBS 22; ML2 205, 285 / MLC 74, 77). Néha Moses összetévesztette saját felsőbb Én-jét a Császárral (ML2 43 / MLC 61).

Mary Hollis-Billing médiumnak volt egy Ski nevű „irányítója”. 1879 januárjában Olcott részt vett egy szeánszon, amelyen Ski beismerte, hogy a Mesterek üzenethozója, és több-

nek a nevét megemlítette (ODL 2:7). Egy 1883 januárjában kézbesített levélben KH azt mondja Sinnett-nek, hogy Ski „többször szolgálta postásként, sőt szócsőként többünket”, és hogy a számos más „Ski hiányosságait és vétkeit” az igazi Ski-nek tulajdonították (ML2 417-18 / MLC 352-3; LBS 84-5). KH elismeri, hogy saját asztrális formáját alkalmanként megpillantották tisztánlátók, és hogy „irányított” egy médiumot, nem nevezi meg konkrétan, ki volt az (BCW 4:19).

William Q. Judge írja: „Sokszor tudtuk meg, hogy élő okkultisták léptek be a médiumok szférájába, és kényszerítették őket, hogy az igazat mondják...” (Echoes 1:184). Példaként megemlíti Mrs Hollis-Billing egyik vezetőjét, aki Jim Nolan-nak nevezte magát, és aki – mondja – nem egy elhunyt ember „szelleme” vagy egy elementál volt, hanem:

egy értelmes élő ember szelleme, aki a „spiritizmus” ciklusa leszálló ívének közelében keresgél, hogy egy új módszert vezessen be, és ha lehetséges, előidézze a valódi pszichikus kutatás és szemléltetés újraéledését olyan embereknél, akik már nagyrészt erre felkészültek. De visszautasították és figyelmen kívül hagyták őt (Echoes 1:387, 186).

Nolan világossá teszi, hogy a „szellemi” materializációk nem valódi szellemek, a légkörből, a médiumból és a résztvevőkből származó részecskék gyűlnek össze, és rajzolják meg az asztrális síkon feljegyzett képeket. Ezekből vagy egy felület készül, amin különböző halott emberek arcai vetítődnek ki, vagy egy forma, amelynek különböző megnyilvánulásokat vagy „öltözéket” lehet adni, és amit bizonyos asztrális entitások éltetnek. Ahogyan Judge mondja, „a szeánszokon részt vevőket a kísértetek, a vámpírok, az érzékek nélküli remegő alakok, az emberi gondolatok és cselekedetek haszontalan képei és tükröződései jutalmazzák meg, amelyekkel az asztrális fény hatalmas tartálya tele van” (Echoes 1:183-6, 384-8, 3:136-7). Ezért nagyon sok csalás történik, nem abban az értelemben, hogy semmi okkult dolog nem játszódik le, hanem abban az értelemben, hogy a megnyilvánuló és kommunikáló „szellemeket” elhunyt rokonokként vagy más emberekként ismerik fel, pedig valójában soha nem voltak azok, akiknek látszanak.

Bár előfordulnak olyan esetek, amikor a Mesterek médiumokon keresztül dolgoznak, Blavatsky (1889-ben írva) figyelmeztető megjegyzést tesz:

Sok megszenstelenítés történt a két érintett Mester nevével. Alig van olyan médium, aki azt ne állítaná, hogy látta őket. Minden hamis, csaló szervezet haszonszerzési célból azt állítja, hogy „Mesterek” – akik gyakran állítólag sokkal magasabb szintűek, mint a mieink – vezetése és irányítása alatt áll (Key 301).

Napjainkra az internetet elárasztották „chennellinggel kapott” üzenetekkel, amik állítólag „felemelkedett Mesterektől” származnak, beleértve Blavatsky tanítóit, Kuthumit és Moryát (vagy „El Moryát”, ahogyan állítólag most nevezi magát). A számtalan, Kuthumitól érkezett channelling-üzenet egyike így kezdődik:

Jelentkezem ezen a napon a kék Krisztus-sugáron, ami Isten arany sugarával keveredik. Ez a nap a legáldottabb napok egyike, amikor én, Kuthumi, a Maha Chohan, Sanat Kumara és Ra Mu úgy döntöttünk, hogy szólunk hozzátok, hogy beszélünk nektek az új energiáknak – a Fény Arany Örvényének – nagyszerűségéről, ami most a rendelkezésetekre áll. A bolygói energiák működtek közre a felkészítésekben. Most, a ti időtökben, az összeolvadó energiák legkezdetén, egy hatalmas napfogyatkozást előkészítve, stb. stb.

Ez az ömlengő locsogás éles ellentétben áll KH és M 1880-as években írt leveleivel és azokkal a mély filozófiai munkákkal, amelyeket inspiráltak, mint például a *Titkos Tanítást*.

Egy másik channellező arról tájékoztat, hogy El Morya „a Merkúr bolygóról jött, hogy képviselje Isten Akaratát”. Azt mondja, egyik korábbi testet öltésében ő volt Ábrahám, a zsidó nép apja, 2000 éve ő volt Melchior, a három bölcs egyike, utána ő volt Arthur király, és három véres keresztes háborút vezetett, majd Thomas Becket-ként inkarnálódott, akit 1170-be Canterbury érsekként meggyilkoltak, később egy ír költővé, Thomas Moore-ré vált. Akinek

szüksége van további „kinyilatkoztatásokra” ettől a chennellezőtől, megkaphatja £40-ért óránként!

Teozófia és spiritizmus

Helena Blavatsky azt mondja, hogy a Teozófiai Társulatot azzal a szándékkal alapították, hogy a spiritiszta mozgalom szövetségesévé váljon, segítve annak kifejleszteni magasabb, filozofikusabb aspektusait (BCW 12:127). Megpróbált segíteni a spiritisztáknak azt megérteni, hogy a szellemi világ messze az asztrális világ fölött van, hogy a nyárországuk egy homályos és eltorzított ráérzés a devacsánra, és hogy a „visszatérő szellemek” emberek asztrális maradványai, de nem hallgattak rá (FSO 574-5). Ehelyett a spiritiszták a TS elkeseredett el-lenségeivé váltak, mert a többség nem akarta feladni azt a hitét, hogy a legtöbb, médiumon keresztül kapott közlést halottak szellemeitől érkeznek, és hogy örök személyes újra egyesülést érhetünk el szeretteinkkel a halál után.

Blavatsky ezt írja: „A teozófusok nem kevésbé hisznek a szellemekben, mint a spiritiszták, de azok változatossága annyira széles skálájú, mint a tollas népségé a levegőben. Vannak vérszomjas sólymok és vámpírdenevérek közöttük, ahogyan galambok és fülemülék is” (BCW 12:190). Hangsúlyozza, hogy mind a nyugati okkultizmus, mind a keleti filozófia egy nagyon ősi időből ered. A keleti hagyományok, a neoplatonikus írások és a középkori teozófusok írásai pedig mind bizonyítják a „minden szellem, démon, isten, lares és ’elementáris’ rendkívül különböző és gyakran veszélyes természetét, amelyeket most egy kalap alá vesznek ’szellemek’ elnevezéssel” (BCW 12:197).

Majd így folytatja: „A teozófusok csak az idők próbáját kiálló tapasztalásokra adnak, a spiritiszták viszont olyan nézetekhez ragaszkodnak, amik talán negyven éve születtek, és saját rendületlen lelkesedésükön és érzelgőségükön alapulnak”. Azt mondja, nincs különbség a „vampir-menyasszony” vagy succubus, akitől Tyanai Apollonius elragadott egy fiatal barátját, akit lassan megölt az éjszakai fantom, és „szellemi” feleségek és férjek között, akikről egyes médiumok eldicsekszik, hogy szexuális kapcsolatuk van velük. Blavatsky hozzáteszi, hogy az elementálokon, asztrális burkokon és elementárisokon felül léteznek „nagy szellemek” is, akik képesek kommunikálni halandókkal – de kevés nyoma van ilyen kapcsolatoknak a médiumi közlésekben. Azok nagy többsége egyszerű „értelmetlen locsogás” G. de Purucker szavával (SOP 589), vagy „együgyű ömlengés”, ahogyan KH Mester nevezi (ML2 241 / MLC 54).

A médiumitás nem annyira ajándék, inkább balszerencse, mert a médiumok hajlamosak tehetetlen eszközzé válni, amit külső hatalom vagy tudat irányít. Blavatsky a médiumitást „az egyik legveszélyesebb abnormális idegrendszeri betegségnek” nevezi (BCW 12:372), és szembeállítja azt az adeptussággal, ami teljes, tudatos ellenőrzést jelent a pszichikus képességek és erők fölött. Azt mondja, olyan szent emberek, mint Apollonius, Iamblichus, Plotinus, and Porphyrius „az isteni jóakarattal légkörét” sugározták ki, aminek eredményeként a gonosz szellemek menekültek előlük, köszönhetően „saját lelkeik közeli összhangjának szellemeikkel”, életük szentségének és erkölcsösségének, így inkább aktív közvetítők, mint passzív médiumok voltak (Isis 1:487-8).

G. de Purucker azt mondja, hogy a valódi spiritizmusnak semmi köze nincs a szellem-idézéshez, viszont azt tanítja, hogy a világ egyetlen hatalmas organizmus, ami kozmikus szellemekből áll, és hogy legfeljebb mindenki egy kozmikus szellem, akinek keresnie kell a szellemi világgal való kommunikációt, saját belső istenségén keresztül (FSO 578). Ahogyan W. Q. Judge mondja: „A saját felső Énünktől jövő inspiráció nem médiumitás, hanem megvilágosodás. Nem lehet megszerezni fegyelmezettség, emberbarátság, jótékonyság, mély szeretet és magasrendű törekvés nélkül” (Echoes 2:350).

10. Reinkarnáció

A teozófia azt tanítja, hogy minden monád vagy tudatközpont, bármely birodalomban is nyilvánuljon meg, ismétlődő testet öltéseken keresztül fejlődik, vagyis periodikusan ölt magára új eszközöket vagy testeket, akár fizikaiak, akár nem fizikaiak azok. Az emberi és az állati birodalomban ezt a folyamatot reinkarnációnak (szó szerint: „új húsba költözés”) nevezik. Minden egymást követő birodalomban az Én-lélek egyre felébredtebbé és fejlettebbé válik, az emberi birodalomban az egyéniesülés eléri a csúcspontját, és megtörténik az öntudatra ébredés, lehetővé téve az önirányított fejlődést.

A reinkarnáció alaptanítás a buddhizmusban, hinduizmusban, janiizmusban, taoizmusban és a szikhizmusban. Része a nyugati vallásos hagyománynak is, bár nagyon lekorlátozott annak misztikus vagy ezoterikus ágaira. Ezt tanította Orpheus, Pythagoras, Szókratész és Platon, majd elutasította Arisztotelész, de újraélesztették a neoplatonikusok, mint Plotinus. Ezt tanították a gnosztikusok és sok keresztény egyházalapító, de elutasították az egyházi hatalmasságok a VI. században. Egyes keresztény szekták, mint a katárok (albigensek) továbbra is hittek a reinkarnációban, és néhány modern keresztény teológus számára is szimpatikus az elképzelés. A judaizmusban a reinkarnációt („gilgul”) tanítja a kabbalizmus és a modern hasidista mozgalom. Az iszlámban a szufik között tanítják, akik kijelentik, hogy ismerik a Korán ezoterikus jelentését (Head & Cranston, 1991; Algeo, 1987; Rosen, 2004).

Keleten 5-ből 4 embernek a meggyőződése, hogy a reinkarnáció tény. Nyugaton a hívei száma növekszik, egy 2003-as kutatás azt találta, hogy az USA lakosságának 23%-a hisz a reinkarnációban, ez a szám 40%-ra növekszik a 25-29 évesek körében.

A teozófia tagadja, hogy normális dolog embereknek állatként újraszületni. Az emberek cselekedhetnek állatiasan, de ez nem jelenti azt, hogy állatként fognak újraszületni, ahogyan sok ortodox hindu és buddhista hiszi. Az emberek rendelkeznek öntudattal, és ezért felelősek a tetteikért, míg az állatok természetes ösztöneik szerint cselekednek. Így azt mondani, hogy az állatias emberek „nem jobbak az állatoknál”, az állatok becsmérése, csak az emberek lehetnek megfontoltan kegyetlenek. Az emberek csak akkor esnek vissza az állati birodalomba, ha kivételesen és kitaratóan gonoszak. Azonban amikor a fizikai és asztrális testünk szétesik a halál után, az azokat felépítő atomokat bevonhatják az ásványi, növényi, állati és az emberi birodalomhoz tartozó testek vagy entitások.

Az ásványi birodalomban a monádok gyakorlatilag azonnal újra megtestesülnek. A növényi birodalomban pillanatokon vagy néhány napon belül testet öltönek, vagy ahogyan az évszakok váltakozása megengedi. Az állati monádok egy néhány naptól kb. egy évig tartó időszak után reinkarnálódnak (FSO 617-18). Az emberi birodalomban az öntudat felébredésének köszönhetően az általános szabály az, hogy az életek közötti időszak százszor hosszabb, mint az előző testet öltés volt (FSO 593-4). A valóságban ez az időszak rendkívüli módon eltérő az egyes emberek és a különböző korszakok esetében, függve a különböző lelkek jellemzőitől és szükségleteitől, valamint a földön uralkodó körülményektől. Ez az, amiért az emberi populáció messze nem állandó (Lásd: [Reincarnation and population growth](#)). Különböző esetekben az emberek néhány éven belül is reinkarnálódhatnak (ML2 106, 127 / MLC 195, 209).

Ahhoz, hogy az emberek életről életre fejlődhessenek, lennie kell egy logikai, oki kapcsolatnak a jelenlegi élet és az elmúlt életek között. A karmáról szóló tanítás szerint azt aratjuk le, amit korábbi testet öltésekben elvetettünk, és ott is aratjuk le, ahol elvetettük – mármint itt a földön, és nem valamilyen másik szférában. Nem csak az egyének azok, akik tevékenységeik eredményével szembe kerülnek, hanem a családok, közösségek, nemzetek, fajok, stb. is. A lelkeink, amik nem nélküliek, férfi vagy női testet öltönek karmikus szükségleteiknek megfelelően, és a leginkább megfelelő nemzetben, fajban és társadalmi körülmények között inkarnálódnak. Elkerülhetetlenül találkozunk olyan emberekkel, akiket korábban ismertünk,

de új helyzetekben és kapcsolatokban. A kihívások és a tapasztalások, amikkel szembe kerülünk, végül is saját felelősségünk, és lehetőséget biztosítanak, hogy tanuljunk az elmúlt hibákból és tovább fejlesszük nemesebb tulajdonságainkat, mint az emberbarátság, megbocsátás és együttérzés, és fokozatosan kibontsuk teljes értelmi és szellemi potenciálunkat.

Mivel új fizikai és asztrális testtel és aggyal születünk újra, normális esetben nem emlékszünk az elmúlt életeinkre. Ez egy áldás, mivel lehetővé tesz nekünk egy új elindulást ahelyett, hogy elmúlt hibák, szerencsétlenségek, konfliktusok és ellenszenvek folyamatos emlékei üldöznének. Akik fejlett tisztánlátó képességekkel rendelkeznek, el tudnak érni információkat saját és más emberek elmúlt életeiről, KH Mester azonban azt mondta, hogy nem szerette ezt a képességet tapasztalni (ML2 145 / MLC 304). Ráadásul az új személyiségünk nem egy teljesen új teremtmény, ha azokat a jellemzőket, szokásokat, ösztönzéseket, képességeket és egyéb hajlamokat tükrözi vissza, amiket korábbi testet öltésekben megszereztünk és kifejlesztettünk, vagy legalábbis fontosak a karma szempontjából, amin dolgoznunk kell jelenlegi életünkben. Így ebben az értelemben *igenis* „emlékezünk” korábbi testet öltéseinkre.

Spontán visszaemlékezés

Ritkán egyes emberek – különösen gyerekek – visszaemlékezni látszanak korábbi életeikre, és ellenőrizhető részletekkel szolgálnak azokról.

A *The Cathars and Reincarnation* (1970) című műben Arthur Guirdham, a brit pszichiáter leírja egy Claire Mills nevű paciensenek kezelését, akit tinédzserként élénk álmok és látomások kínoztak, amikről úgy tűnt, hogy korábbi létezéséből származnak, amikor katár (albigens) volt Franciaország Languedoc vidékén a XIII. század elején. Pontos leírást adott a katárok életéről és szokásairól, és elmesélte lemészárlásukat, és képszerűen írta le, hogy őt hogyan égették meg a máglyán. Sok általa megadott részletet ellenőriztek középkori feljegyzésekben, beleértve neveket és emberek leírásait, helyszíneket és eseményeket. Pontos rajzokat készített régi francia érmékről, ékszerekről és épületek elrendezéséről. Elmondta, hogy egy bizonyos templom kriptájában tartották börtönben. A szakértők azt állították, hogy azt a kriptát soha nem használták ilyen célra, de további kutatások bebizonyították, hogy egyszer egyes embereket ott tartottak, mert a börtönök tele voltak. Azt állította, hogy a katár papok sötétkék és fekete ruhát viseltek. Ezt korábban nem tudták, de később igazolták az inkvizíció feljegyzései. Visszaemlékezett számos középkori francia dalra, és négyet meg is találtak a levéltárban, és azok szóról szóra pontosnak bizonyultak. Guirdham a továbbiakban arra is bizonyítékot talált, hogy ő is szerepet játszott paciense katár életében, ahogyan hat másik ember is, akikkel kapcsolatba kerültek (Head & Cranston, 1991, 398-401; Fontana, 2005, 435-6).

A *Born Twice* (1974) című műben Edward Ryall leírja kisbirtokos gazdaként élt életét, aki Somerset-ben, Angliában született 1645-ben, és 1685-ben ölte meg egy lovas katona II. Jakab seregéből (Head & Cranston, 403-7). Ryall 1902-ben született, 217 évvel később. Az emlékei részei voltak éber tudatának, és – szokatlan módon – emlékei élesedtek élete során, ahelyett, hogy elhalványultak volna. Amikor gyerek volt, apja megmutatta neki a Halley-üstököszt az égen. Amikor a fiú megjegyezte, hogy korábban már látta azt, az apja szigorúan megfeddte. Ryall ezután sokáig senkinek sem beszélt az emlékeiről, amíg 60 éves nem lett, amikor már meghalt az apja és a család többi idősebb tagja, akiknek beszélt az emlékeiről. Ryall leírása a XVII. századi angliai életről nagyon pontosnak bizonyult, és tartalmazott sok olyan homályos részletet, amit csak ritkán említenek az időszak tanulmányozói. A Halley-üstökös 3 évvel halála előtti feltűnésével kapcsolatos kijelentését Fletcher igazolta, ahogyan leírt események napra és hétre pontosak voltak, ahogyan a helyi papság és más jelentős személyek nevei is. Számos szokás, érme, mezőgazdasági, kereskedelmi és háztartási tárgyak leírásai, az adott időszakban használt szavak és kifejezések szintén helyesek voltak. Viszont Ryall története számos tévedést és anakronizmust is tartalmaz. Az általa felidézett szexualitás

leírása érzelgős és kissé hatásvadász, és valószínűtlen az adott kor és helyszín esetében (Algeo, 1987, 73-5).

Ian Stevenson (aki 2007-ben halt meg) és társai több mint 3000 gyerek esetét dokumentálták, akik spontán módon visszaemlékeztek elmúlt életeikre. Ilyen gyerekeket a legkönnyebb olyan országokban és kultúrákban találni, ahol hagyomány a reinkarnációban való hit, de előfordulnak Európában és Észak-Amerikában is ilyen esetek. A gyerekek általában 2 és 4 éves koruk között kezdenek beszélni korábbi személyiségükről. Részleteket közölnek előző személyiségük életéről, amiket a későbbiekben igazolnak, olyan viselkedési mintákat mutatnak, amik illenek elmúlt életükhöz, de időnként a jelenlegi körülményeikkel áthatva, és néha anyajegyük van vagy születési rendellenességük, ami megfelel annak a – gyakran végzetes – sérülésnek, amitől előző életükben szenvedtek. Az érintett gyerekek több mint fele úgy emlékszik, hogy erőszakos halált halt, gyakran viszonylag fiatal korban.

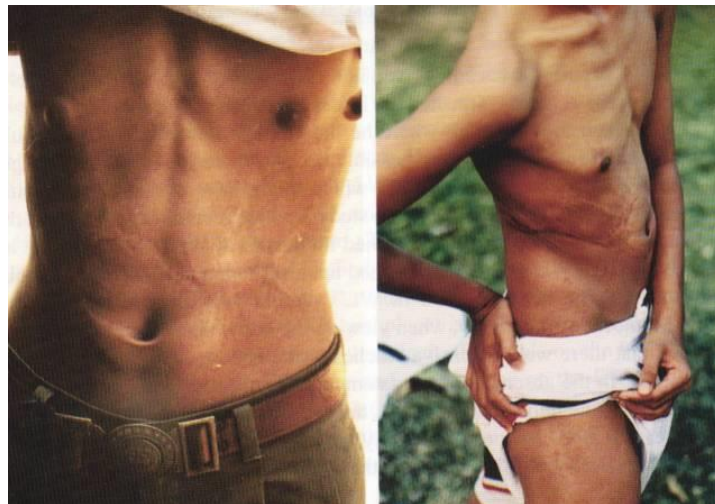
A reinkarnációs emlékek megmagyarázhatják az emberi viselkedés bizonyos jellemzőit, mint a vonzalmakat és ellenszenvet (beleértve a főbiákat is), tehetségeket és nemi zavarokat. Sok olyan gyerek van, aki azt állítja, hogy vízbe fulladt korábbi életében, a jelenlegiben határozott vízfóbiát mutat. Például egy kislány Sri Lankán csecsemőként annyira utált fürödni, hogy 3 felnőttnek kellett lefognia. Hat hónapos korára határozott fóbiát mutatott a buszok iránt is. Később leírta egy falusi lánynak az életét, aki az elárasztott rizsföldek között vezető keskeny úton gyalogolt, amikor hátr lépett egy közeledő busz elöl, belesett a vízbe, és megfulladt. Sok burmai gyerek van, akik azt állítják, hogy japán katonaként éltek, akiket Burmában öltek meg a II. világháború alatt, és akik Burmában szokatlan, de Japánban természetes módon viselkedtek, például japán ruházatot akarnak viselni, vagy nyers halat enni a fűszeres burmai ételek helyett. Vannak gyerekek, akik elmúlt életükre úgy emlékeznek, hogy a másik nemhez tartoztak, határozott hajlamuk van a másik nem ruházatát viselni, és aszerint viselkedni, és többen homoszexuálisokká is váltak.

Az anyajegyeket és a születési rendellenességeket általában genetikai balesetként írják le. Azokat néha az anyát a terhesség alatt ért behatások okozzák, de a hivatalos tudomány manapság nem vesz tudomást erről a jelenségről, mert nem lehet hagyományos fizikai mechanizmussal megmagyarázni. Például egy terhes nő, aki látott az utcán egy csonkolt lábú embert, ideges lett, hogy a gyereke ne hogy csonkolt lábbal szülessen meg, később aztán a gyereke úgy született meg, hogy a lábának egy része hiányzott. A reinkarnáció magyarázatot kínál néhány esetben. Például egy fiúnak, aki úgy emlékezett, hogy előző életében úgy ölték meg, hogy elvágta a torkát, egy hosszú, vörös, forradásra emlékeztető anyajegy volt a nyaka körül. Egy fiúnak, aki úgy emlékezett, hogy előző életében úgy követett el öngyilkosságot, hogy fejbe lőtte magát, két forradásszerű anyajegy volt, ami a fejének mindkét oldalán húzódtott. Egy másik fiúnak olyan anyajegy volt, ami egy sebészeti forradásra emlékeztetett, vörös vonalakkal, amik varrásnyomokra hasonlítottak, pontosan ott, ahol korábbi személyiségét megműtötték (Talbot, 1991, 218).

India magas bűnözési arányú Uttar Pradesh területén egy asszony álmodott egy Maha Ram nevű férfiről, akit akkoriban öltek meg, és aki azt mondta neki, hogy hamarosan el fog jönni hozzá. Azután lefeküdt egy gyerekágyba, és az alom véget ért. Hamarosan, 1955-ben a nő egy fiút szült, Hanumant-ot, aki egy nagy anyajegygel a mellkasán született. 3 éves korában elkezdte mondogatni, hogy ő Maha Ram volt, és mellen lőtték. A kérdéses férfit véletlenül ölték meg, amikor egy teabolt mellett állt 1954 szeptemberében. Végül Hanumant visszament Ram szomszédjaihoz, és felismerte azokat az embereket és helyeket, amelyeket korábban ismert. Ian Stevenson tanulmányozhatta Ram orvosi feljegyzéseit és boncolási jegyzőkönyvét, amik szerint sörétek találták el az alsó mellkasát Hanumant anyajegyével szinte teljesen megegyező mintázatban (Grosso, 2004, 116).

AL 1983-ban született Thaiföld észak-keleti részén található Loei közelében. Röviddel azelőtt, hogy az anyja teherbe esett vele, volt egy álma, amelyben elhunyt apósa, WL azt

mondta, hogy szeretne újraszületni az ő gyermekeként. WL halálosan megsérült egy közlekedési balesetben 1981-ben, amikor 64 éves volt. Egy motorkerékpár nekiment a riksájának, és lehajította a biciklijéről, ami jelentős távolságra a mellkasára nehezdedve csúszott. Végül a bicikli egyik karja belefűrődött a mellkasába, és ettől nagyon erősen vérezni kezdett. A következő fényképeken, amik 1997-ben készültek, AL hasán és alsó mellkasán terjedelmes rész látható, aminek elerő bőrszíne és forradásszerű megjelenése van. Hogy a reinkarnáció-e a magyarázat ebben az esetben, az nem biztos, mivel AL soha nem beszélt korábbi életéről. Egyszer, amikor megmutatták neki WL fényképét, hosszú ideig nézte azt, mosolygott, de nem szólt semmit (Pasricha et al., 2005).



AL hasa és alsó mellkasa (balra) és jobb oldala (jobbra) 14 évesen, a forradásszerű részekkel.

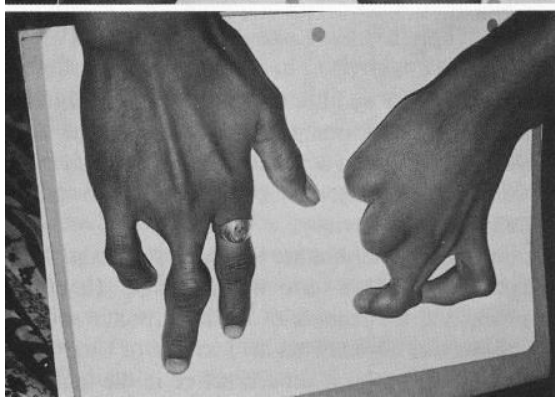
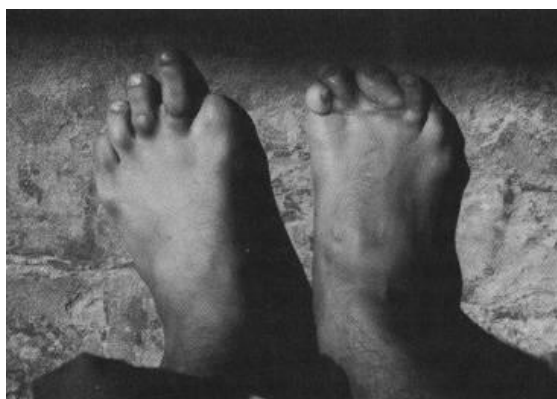
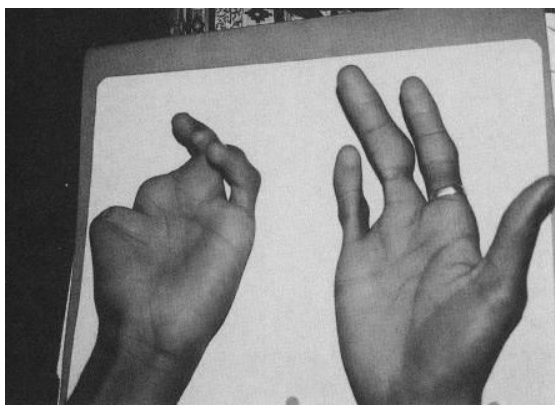
KH Mester megemlíti a következő lehetőséget: „egy gyerek születhet úgy, hogy a rendkívül emlékeztet és olyan tulajdonságokkal rendelkezik, mint egy másik személy sok ezer km-rel távolabb, akinek semmi kapcsolata nincs az anyjával, soha nem látta őt, de akinek a lebegő képmása beleivódott az anya lélek-memóriájába alvás, vagy akár ébrenlét alatt, és lemásolja azt a saját testében hordott élő test érzékeny lemezére” (ML2 286 / MLC 75).

NK Indiában, a Rajasthan-i Kharwa faluban született 1982-ben. Volt a fejének bal oldalán egy abnormális bőrű (anyagjegyszerű) egyenes terület. Amikor még csak járnit tanult, már elindult a családjá házából, és azt mondta, hogy a saját falujába, Sarnia-ba (6.5 km) megy. Azt is mondta, hogy a valódi neve Babu, a feleségét Dakho-nak hívják, a fiát pedig Madan-nak. 5 vagy 6 éves koráig beszélt Babu életéről a családjá rosszallása ellenére. Elmesélte, hogyan ölték meg Babut rablók egy fejszével agyonütve. A részletek megfeleltek egy Babu nevű ember életének és halálának, akit 1978-ban ölték meg úgy, hogy fejbe vágták egy baltával, miközben a Sarnia-ban levő tea üzletéből ment haza szülőfalujában, Gwadia-ba. NK családjá tudott a gyilkosságról, de a két család csak azután ismerkedett meg, hogy Babu családjá megismerte NK állításait. NK önkéntelenül felismerte Babu családjának öt tagját, amikor találkozott velük. A halottkémi jelentés szerint a halálos sérülést a koponya bal oldalának csontjában keletkezett repedések jelentették, amik mélyen behatoltak az agyba. Ez megfelelt az abnormális bőrű területnek NK fejének bal oldalán (Pasricha et al., 2005).



Anyajegy NK fején (1998), haj nélküli, forradásos bőr szokatlanul göröngyös területtel.

Egy másik esetben egy fiú, IA Kanoi, Uttar Pradesh-ben született meg 1982-ben súlyosan eltorzult kéz- és lábujjakkal. Csecsemőkorában ezek néha vérezni kezdtek, és begyuladtak, egy ujjat amputálni is kellett. Miután megtanult beszélni, IA azt mondta, hogy Dapta Balia-ból való, és leírta ottani életét és halálát. Azt mondta, hogy egy dacoit (bandita) volt, aki sok embert megölt, és hogy saját gengszter-társa gyanúsította meg, hogy becsapja őket a zsákmány szétosztásakor, és így megkínózták levágva kéz- és lábujjait egy nagy késsel, fojtogatták, és hagyták meghalni. Az az ember, akit IA előző személyiségének gondoltak, egy Jagan nevű bandita volt, aki 1 km-re élt Dapta Balia-tól. Viszont a legtöbb ember úgy gondolta, hogy a falusiak ölték meg. IA elutasította a jelenlegi családját, és alig várta, hogy visszatérhessen Dapta Balia-ba, azt mondta, hogy meg akarja találni az elásott kincsét, és feleségül venni a lányait. Meglepő jártasságot mutatott a Dapta Balia-t körülvevő vidék földrajzában is. Azon zsémbelődött, hogy egy muzulmán családban találta magát, és egy viszonylag magas kaszthoz tartozó hindunak tartotta magát. Elutasította, hogy húst egyen és muzulmán imákat mondjon 8 éves kora előtt, de soha nem hagyta ki a lehetőséget, hogy részt vegyen a hindu ünnepeken. Amikor 3-4 éves volt, banditásként játszott, faágot használva pisztolyként, a barátait pedig gengszterbandába szervezte, aminek ő volt a vezetője. Néha megbánást mutatott, amiért olyan sok embert megölt banditaként (Pasricha et al., 2005).



IA kéz- és lábujjainak súlyos eldeformálódásai.

Sok esetben, amikor gyerekek visszaemlékezni látszanak korábbi életeikre, az előző személyiség nem azonosítható. Vannak olyan esetek is, amikor úgy látszik, több ember is ugyanannak az elhunyt személyiségnek a „reinkarnációja” – ami arra utal, hogy a reinkarnáció nem jelent mindig magyarázatot. Például a gitxsan-ok, a kanadai Brit-Kolumbia bennszülöttjei között 12 embert tekintettek a helybeliek egy bizonyos öregember újraszületésének, aki egyszerre több emberként szeretett volna visszajönni. Természetesen lehetséges, hogy az elfogult megfigyelések egyes beazonosításokat befolyásoltak. Egy török esetben ketten is meglehetősen részletes információval szolgáltak ugyanarról az elhunyt személyről, és egy bizonyos ponton az adott személy rokonai mindkét gyereket reinkarnációként fogadták el, bár később csak azt a gyereket fogadták el, aki először látogatta meg őket. Vannak olyan esetek is, amikor az „újraszületett” gyerek nyilvánvalóan néhány nappal vagy héttel az „előző személyiség” halála *előtt* születik meg, és valószínűtlennek tűnik, hogy minden ilyen eset a halál dátuma hibás feljegyzésének a következménye (Keil, 2010). Néhány esetben, amikor a gyerek a feltételezett előző személyiség halálát követő néhány héten vagy napon belül megszületik, ez azt jelenti, hogy a gyerek már megfogant, mielőtt az előző személyiség meghalt volna.

Egyes kutatók úgy vélik, hogy azok az esetek, amelyekben emberek látszólag visszaemlékeznek korábbi életekre, valójában inkább érzéken túli érzékelések (ESP) lehetnek, mint reinkarnáció. Nyilván lehetséges információhoz jutni emberek korábbi életeiről tisztánlátó módon. Azonban a korábbi életről tagadhatatlan emlékekkel rendelkező gyerekek általában nem mutatják semmi jelét, hogy ESP-képességekkel rendelkeznének, és nem világos, miért csak egyetlen adott elhunyt személlyel kapcsolatos információkat szednék össze. Ráadásul szuper-pszivel kellene rendelkezniük, hogy megszerezzenek olyan nagy mennyiségű pontos részletet egy adott elhunyt személy életéről, rokonairól és körülményeiről. Még ennél is jelentősebb lenne, ha egy ilyen ESP lehetővé tenné, hogy az adott személy viselkedését és képességeit jelenítsék meg, és rendelkezzenek anyajegyekkel és deformációkkal, amik megfelelnek elszenvedett sérüléseknek, főleg, hogy az anyajegyek és deformációk az embrió fejlődése során elkezdnek kialakulni.

Az elmúlt életekre való visszaemlékezés képessége nyilvánvalóan nem megszokott még az emberiség tömegeinél. Teozófiai szempontból a heteken, hónapokon, vagy akár csak éveken belüli reinkarnáció messze nem tipikus, viszont amikor ez történik, nagy a valószínűsége az elmúlt élet részleteire való visszaemlékezésnek. Stevenson hangsúlyozza, hogy egy elmúlt életre való visszaemlékezés szinte soha nem kellemes élmény, az érintett gyerekként gyakran összezavarodik, hogy ki is ő valójában, és néha lojalitása megoszlik a jelenlegi és korábbi családja között. Szerencsére úgy tűnik, hogy az elmúlt élet emlékei elhalványulnak 5 és 8 éves kor között.

Szabályként elmondható, hogy minél fiatalabban hal meg valaki, vagy minél materialistább gondolkodású, vagy minél fejletlenebb értelmileg és szellemileg, annál rövidebb idő szükséges az éppen befejezett élet feldolgozására, és annál gyorsabban reinkarnálódik. Ha az életek közötti időszak különösen rövid, akkor valószínűbb, hogy a lelkek ugyanabba a kultúrába és környezetbe kerülnek vissza, hogy befejezzék megszakított tapasztalásaikat. Általában a személyiségnek (a káma-rupa-nak és az asztrális modell-testnek) van ideje felbomlani, mielőtt az újraszületés megtörténik. Amikor nem ez történik, akkor az előző személyiség és a jelenlegi személyiség jellemének és viselkedésének a hasonlóságai valószínűleg hangsúlyosabbak.

Hipnotikus regresszió

Egy másik módszer, amit elmúlt életek „emlékeinek” előhozására használnak a hipnózis, de ez a megoldás határozottan megbízhatatlan. Hipnózis alatt az elme szabadon visszaemlékezik korábban elfelejtett dolgokra, de szintén szabad utat ad a fantáziálásnak, a gyalásnak,

dramatizálásnak és színészkedésnek, talán még más információforrások pszichikus megdézsmálásának is. John Algeo (1987, 71. oldal) ezt írja:

Általában a teozófiai hagyomány ellenzi bármilyen technika alkalmi használatát – mint a hipnózist, kábítószer fogyasztást vagy médiumitást – amelyek során a tudatos elmét mesterségesen megkerülik, és a tudatalattit teszik bármilyen forrásból eredő befolyások paszszív felvevőjévé. Nem fejlesztjük a valóság megértésének képességét az elme elkábításával.

Az erős érzelmek, amiket emberek hipnózis alatt mutatnak, nem bizonyítják, hogy hitteles élményt élnek át (lásd: *UFOs*, 8. fejezet), a hipnotikus regresszióban levő emberek szenvedélyesen belekeveredhetnek olyan életekbe, amelyek nyilvánvalóan pontatlanok történelmi szempontból. A pszichikusok „elmúlt élet” olvasásához képest a legtöbb hipnotikusan serkentett elmúlt-élet leírás túlságosan homályos és nem részletezett ahhoz, hogy szigorú vizsgálat alá vegyék. Széles körben felismerték azonban, hogy az „elmúlt élet” regresszióknak néha terápiás és jótékony hatásuk van, és segíthetnek az embereknek, hogy jelenlegi pszichológiai problémáikkal foglalkozzanak.

Hipnózis alatt egy 26 éves, Matthew nevű férfi újraélt egy korábbi életet egy Jacques Gionne Trecaultes nevű francia repülősként, akit egy német repülő lőtt le Belgium fölött 1914-ben. Az időnként használt franciája szegényes volt, és nyilvánvalóan egy külföldi. Bár lenyűgöző információtömeeggel rendelkezett az I. világháborúról, a korábbi katonai repülés részleteiről, Franciaország földrajzáról, a leírásai kétszer annyi súlyos tévedést tartalmaztak, mint helyes állítást. Minden „találata” nyilvános információ volt, míg a „tévesztései” egyenletesen oszlottak meg a nyilvános tények és a csak titkos forrásból elérhető között. Így ebben az esetben Matthew tudatalattija gondolhatta ki a francia pilóta személyiségét, és látta el részletes információkkal nyilvános forrásokból és elképzelt részletekkel (Algeo, pp. 66-7).

Az elmúlt élet regresszió egy másik esete egy Kanadában született és nevelkedett férfivel kapcsolatos, akinek gyerekként megmagyarázhatatlan brit akcentusa volt.

Attól is irracionálisan félt, hogy eltöri a lábát, főbiája volt a légi utazástól, borzasztó körömrágási problémája, rögeszmés érdeklődése a kínvallatások iránt, és tinédzserként volt egy rövid és rejtélyes látomása arról, hogy egy szobában van egy náci tiszttel röviddel azután, hogy egy autó pedáljait nyomkodta egy vezetési teszten. Hipnózis alatt a férfi visszaemlékezett, hogy egy brit pilóta volt a II. világháborúban. Miközben bevetésen volt Németország fölött, a gépét eltalálta egy golyózápor, amelyek egyike átment a repülőgép törzsén, és eltörte a lábát. Ezt azt eredményezte, hogy elveszítette az irányítást a gép pedáljai fölött, és kénytelen volt katapultálni. Ezt követően elfogták a nácik, kínvallatásnak vetették alá, letépve a körmeit, és röviddel később meg is halt (Talbot, 1991, 214-5).

Ez egy jól hangzó mese, de további ellenőrzés nélkül nem jelent erős bizonyítékot a reinkarnációra.

Hipnózis alatt egyesek számukra ismeretlen nyelveken kezdenek el beszélni.

Miközben vikingként újraélte egyik kétségtelen korábbi életét, egy 37 éves viselkedéskutató olyan szavakat kiabált, amit a nyelvész szakértők később régi norvégként azonosítottak. Amikor pedig egy ősi perzsa életbe vezették vissza, ugyanez a férfi elkezdett egy szarkalásbas, arab stílusú kézírással írni, amit az egyik közel-keleti nyelvek szakértője a sassanid pahlavi, egy i.sz. 226 és 651 között virágzó, azóta régen kihalt mezopotámiai nyelv megjelenéseként azonosított (ugyanott, 215.).

Néha kritizálni szokták, hogy az emberek elmúlt életeikre csak úgy emlékeznek, hogy híres vagy történelmi személyiségek voltak. Helen Wambach azonban, aki számos hipnotikus regressziót vezetett, gyakran csoportokban, azt találta, hogy a pácienseinek csak 7%-a számolt be arról, hogy a felsőbb osztályhoz tartozott, mintegy 23% tartozott a középosztályhoz, és 70% az alsóbb osztályhoz. Egyik sem emlékezett arra, hogy híres személy lett volna, és a legtöbben sivár és boldogtalan életről számoltak be. Páciensei nagyon pontosak voltak, amikor történelmi részletekről volt szó, még az alacsony származásúak is. Bár sok nő mondta, hogy

férfiként élt, sok férfi pedig, hogy nőként élt, a férfiak-nők aránya 50,3 – 49,7% volt, közel a jelenlegi nemek arányához (Fontana, 2005, 432-4). Azóta nem történt kísérlet ilyen széleskörű vizsgálatra. Legalábbis úgy tűnik, a hipnózis lehetővé teszi, hogy az emberek olyan információt elérjenek, amelyhez normálisan nem férnek hozzá.

Amikor az életek közötti időszakra vezettek vissza, az emberek azt mondták, hogy egy békés, fénytel teli birodalomban találták magukat, amelyben „nincs olyan dolog, mint idő, vagy tér, ahogyan itt ismerjük azokat”. Itt élesen öntudatosak voltak, megemelkedett erkölcsi érzékkel rendelkeztek, és tanulták az elmúlt élet leckéit. Egyesek beszámoltak, hogy elhunyt rokonok, barátok között voltak. Voltak, akik leírták, hogy a következő életüket tervezték, néha kellemetlen tapasztalatokat választva, vagy hogy olyan emberekkel születnek meg, akikkel rosszban voltak egy korábbi életben (Talbot, 215-16; Fontana, 434-5). Az elképzelés, hogy tudatosan tervezzük meg következő életünket, inkább valószínűtlen. Sokkal könnyebb elhinni, hogy ez egy automatikus folyamat, ami karmikus szükségszerűségeken és vonzásokon alapul, amelyek tévedhetetlenül vezetnek bennünket a megfelelő helyre, a megfelelő időben a megfelelő emberek közé.

Embereket hipnotikusan „vezettek előre” is eljövendő életekbe. Néhányan egy örömtelen, steril jövőt írtak le, amelyben a legtöbb ember úrállomásokon él és szintetikus ételeket eszik. Mások boldogabb, természetesebb és harmonikusabb életekről számoltak be, amiket tanulásnak és szellemi fejlődésnek szentelnek. Megint mások egy sivár, mechanikus jövőt írtak le, amelyben az emberek földalatti városokban van kupolákba zárt városokban élnek. Olyanok is voltak, akik magukat valamilyen globális katasztrófa túlélőiként írták le (Talbot, 224-5). Úgy tűnik tehát, hogy lefedik a főbb lehetőségeket!

Az élet célja

Megtudni dolgokat korábbi életeinkről csak egy haszontalan figyelem elterelés. Minden, amit tudunk kell múltbeli létünkről meghatározható, ha őszintén számba vesszük saját jellemünket és viselkedésünket, motívumainkat és törekvéseinket itt és most. Különböző erősségeink és gyengeségeink ugyanis nagymértékben korábbi életeink gondolatainak és cselekedeteinek terméke. Jelenlegi életünk megajándékoz bennünket egy lehetőséggel, hogy aktívan folytassuk fejlődési utazásunkat, hogy többet megtanuljunk a valóság természetéről és abban elfoglalt helyünkről, és hogy segítsünk a körülöttünk levőknek, amiben csak tudunk. Lehetséges felismerni teljes potenciálunkat, ha nem ismerjük fel minden élőlény szellemi egységét, és nem tesszük az egyetemes testvériséget életünk kulcspontjává.

11. Felhasznált irodalom

Rövidítések:

- BCW [*H.P. Blavatsky Collected Writings*](#), Wheaton, IL: Theosophical Publishing House (TPH), 1950-91
- Damodar *Damodar and the Pioneers of the Theosophical Movement*, Sven Eek, TPH, 1965
- Dialogues [*The Dialogues of G. de Purucker*](#), A.L. Conger (ed.), Pasadena, CA: Theosophical University Press (TUP), 1948
- Echoes *Echoes of the Orient*, W.Q. Judge, San Diego, CA: Point Loma Publications, 1975-87
- ET [*The Esoteric Tradition*](#), G. de Purucker, TUP, 2nd ed., 1973
- FSO [*Fountain-Source of Occultism*](#), G. de Purucker, TUP, 1974
- ILMB *Incidents in the Life of Madame Blavatsky*, A.P. Sinnett, New York: Arno Press,

- 1976 (1886)
- Isis [*Isis Unveiled*](#), H.P. Blavatsky, TUP, 1972 (1877)
- Key [*The Key to Theosophy*](#), H.P. Blavatsky, TUP, 1972 (1889)
- LBS [*The Letters of H.P. Blavatsky to A.P. Sinnett*](#), TUP, 1975 (1925)
- M&M *Masters and Men*, Virginia Hanson, TPH, 1980
- ML2 [*The Mahatma Letters to A.P. Sinnett*](#), A.T. Barker (comp.), TUP, 2nd ed., 1975
- MLC *The Mahatma Letters to A.P. Sinnett*, TPH, chron. ed., 1993
- Ocean [*The Ocean of Theosophy*](#), W.Q. Judge, TUP, 1973 (1893)
- ODL *Old Diary Leaves* (series 1-6), H.S. Olcott, TPH, 1900-1941
- OW *The Occult World*, A.P. Sinnett, TPH, 9th ed., 1969 (1881)
- POW *People from the Other World*, Henry S. Olcott, Rutland, VE: Charles E. Tuttle Co., 1972 (1875)
- SD [*The Secret Doctrine*](#), H.P. Blavatsky, TUP, 1977 (1888)
- SOP [*Studies in Occult Philosophy*](#), G. de Purucker, TUP, 1973
- Ray Aldridge-Morris, *Multiple Personality: An exercise in deception*, Hove, East Sussex: Lawrence Erlbaum Associates, 1989
- John Algeo, *Reincarnation Explored*, Wheaton, IL: Theosophical Publishing House, 1987
- Ralph B. Allison & Ted Schwarz, [*Minds in Many Pieces: Revealing the spiritual side of multiple personality disorder*](#), New York: M.D., Rawson/Wade, 1980, www.dissociation.com/order.html
- Stephen E. Braude, '[Survival or super-psi?](#)', plus reply by Ian Stevenson, *Journal of Scientific Exploration*, 6:2, 1992, 127-44, www.scientificexploration.org
- Richard S. Broughton, *Parapsychology: The Controversial Science*, New York: Ballantine Books, 1991
- Daniel H. Caldwell (ed.), *The Esoteric World of Madame Blavatsky*, Wheaton, IL: Quest Books, 2000
- Sylvia Cranston, with Carey Williams, *H.P.B.: The extraordinary life & influence of Helena Blavatsky, founder of the modern theosophical movement*, Santa Barbara, CA: Path Publishing House, 3rd ed. (1st ed., 1993)
- William Crookes, *Researches in the Phenomena of Spiritualism*, London: J. Burns, 1874; reprint: Pomeroy, WA: Health Research, n.d.
- E.J. Dingwall, 'An amazing case: the mediumship of Carlos Mirabelli', *Journal of the American Society for Psychical Research*, v. 24, 1930, 296-306
- James M. Donovan, '[Multiple personality, hypnosis, and possession trance](#)', *Yearbook of Cross-Cultural Medicine and Psychotherapy 1994*, Berlin: Verlag für Wissenschaft und Bildung, 1996, 99-112, http://works.bepress.com/james_donovan/20
- Victor A. Endersby, *The Hall of Magic Mirrors*, New York: Hearthstone, 1969
- Peter Fenwick & Elizabeth Fenwick, *The Art of Dying: A journey to elsewhere*, London: Continuum, 2008
- A.B. Finlay, [Exorcism – the hidden truth](#), n.d., www.tonyfinlay.co.uk
- David Fontana, *Is There an Afterlife? A comprehensive overview of the evidence*, Blue Ridge Summit, PA: Books, 2005
- Douglas Fox, 'Light at the end of the tunnel', *New Scientist*, 14 Oct 2006, 48-50
- Michael Gomes, *The Coulomb Case*, Fullerton, CA: Theosophical History, 2005
- Bruce Greyson, 'Ian Stevenson's contributions to near-death studies', *Journal of Scientific Exploration*, 22:1, 2008, 54-63

- Michael Grosso, 'Afterlife research: evidence, problems, paradigms', *Human Nature*, v. 1, no. 1, Sep 1999, 11-25
- Michael Grosso, *Experiencing the Next World Now*, New York: Paraview Pocket Books, 2004
- Rosemary Ellen Guiley, [*The Encyclopedia of Demons and Demonology*](#), New York: Facts On File, 2009
- Erlendur Haraldsson, 'Ian Stevenson's contributions to the study of mediumship', *Journal of Scientific Exploration*, 22:1, 2008, 64-72
- Vernon Harrison, *H.P. Blavatsky and the SPR: An Examination of the Hodgson Report of 1885*, Pasadena, CA: Theosophical University Press, 1997
- Joseph Head & Sylvia Cranston, *Reincarnation: The phoenix fire mystery*, San Diego, CA: Point Loma Publications, 1991
- Brian Inglis, *Science and Parascience: A history of the paranormal, 1914-1939*, London: Hodder and Stoughton, 1984
- Brian Inglis, *The Paranormal: An encyclopedia of psychic phenomena*, London: Paladin, 1985
- Brian Inglis, *Natural and Supernatural: A history of the paranormal from earliest times to 1914*, Bridport, Dorset: Prism, 2nd ed., 1992
- Montague Keen, '[The Scole investigation: a study in critical analysis of paranormal physical phenomena](#)', *Journal of Scientific Exploration*, 15:2, 2001, 167-82
- Jürgen Keil, 'Questions of the reincarnation type', *Journal of Scientific Exploration*, 24:1, 2010, 79-99
- Pim van Lommel, *Eindeloos Bewustzijn: Een wetenschappelijke visie op de bijna-dood ervaring*, Kampen: Ten Have, 2008
- John Michell, *The Dimensions of Paradise: The proportions and symbolic numbers of ancient cosmology*, Kempton, IL: Adventures Unlimited Press, 2001
- Satwant K. Pasricha, '[Cases of the reincarnation type in northern India with birthmarks and birth defects](#)', *Journal of Scientific Exploration*, 12:2, 1998, 259-93
- Satwant K. Pasricha, Jürgen Keil, Jim B. Tucker & Ian Stevenson, '[Some bodily malformations attributed to previous lives](#)', *Journal of Scientific Exploration*, 19:3, 2005, 359-83
- Kenneth Ring, *The Omega Project: Near-death experiences, UFO encounters, and mind at large*, New York: William Morrow and Company, 1992
- Steven J. Rosen, *The Reincarnation Controversy: Uncovering the truth in the world religions*, New Delhi: New Age Books, 2004
- Stephan A. Schwartz, *The Secret Vaults of Time: Psychic archeology and the quest for man's beginnings*, Charlottesville, VA: Hampton Roads Publishing Company, 1978
- Barbara N. Starr, [The spirit world: descriptions by early spiritualists](#), 2000, www.intuitive-connections.net/2003/spirit_world1.htm
- Ian Stevenson, *Where Reincarnation and Biology Intersect*, Westport, CT: Praeger Publishers, 1997
- Michael Talbot, *The Holographic Universe*, New York: HarperPerennial, 1991
- Jim B. Tucker, 'Ian Stevenson and cases of the reincarnation type', *Journal of Scientific Exploration*, 22:1, 2008, 36-43
- Colin Wilson, *Afterlife: An investigation of the evidence for life after death*, London: Grafton Books, 1987